

ပပ်နှစ်စိုက်၊
လွင်၊လှိုင်၊တိုက်၊သားခင်၊ခေမီ၊ဇလ၊
သားခင်၊ဗုခင်၊ထာတ်၊

ကုမ်းလဲလှ၊၀ ကိုင်းတုံး
ခပ်၊ခိုင်၊ပိုင်၊ခင်၊လှ၊ကွက်၊

မံာ်တွင်းပပ်.

ဆိုင်းပပ်.

ပပ်.ဂ်မ်မိုင်းလွင်းလွင်း.တိုင်းသားခေမီးလေးသားခေမီးလေး,ထာတ်;

ဟူးဂ််းဂွမ်တွမ်တံင်း;

တံးကခေမီးမာ်း

ခေမီးမိုင်းသိုင်းဂွမ်

တောင်းခေမီးပပ်.

1000

ကိတ်,ကွမ်,မိုင်း;

လူခေမီးဂျူခေမီး, 2006

ပုခေမီးတု,

ဂ််း,မိုင်း,ပခေမီးလံာ်

တီးဂ်းသိုင်း,

တံးကခေမီးမာ်း

Emailing Address:

thoungmao@yahoo.com

ခေမီးမိုင်းသိုင်းဂွမ်

phoweapar@yahoo.com

လွင်းသဟူး,ဝ ဂိုင်းတံး

P. O. Box 405, Chiangmai, Thailand 50000

shansapawa@yahoo.com

Layout & Design by :

Sai Jhan Mao & Hsurlled (hsurlled@gmail.com)

Supported by:

Daniel C-Clark Memorial of Fund
Alumni(DCMF) & Burma Relief Center
(BRC)

ပပ်.ဂ်မ်မိုင်း လွင်းလွင်း.တိုင်းသားခေမီးလေး သားခေမီးလေး,ထာတ်;

တွဲအနံး (၅) လွင်ႈယုၢ်မုၢ်မိၣ်

1/	သၢဆံးစေးမီးဆံး. ဝုးပွင်,သင်	8
2/	သၢဆံးစေးမီးဆံး. လုၢ်.တီးလွဲမုး	8
3/	ဆွဲးမိုင်းထံးဆံး. သၢဆံးစေးမီး မီးကီးသင်လံါလံါ	9
4/	လိုဝ်းယုၢ်သၢဆံး ကဆံးဝါင်းခံါယုၢ်ဆွဲးဂၢတ်,	10
5/	ရှုင်းငါဆံးကဆံးဂိုၢ်တီးကွၢ်,သၢဆံးစေးမီးဆံး. လွင်,လွတ်းဖေး?	11
6/	လွင်ႈဂိုၢ်တီး,ကွၢ်, သၢဆံးစေးမီးသုၣ်,ခပ်းသုၣ်,ကွၢ်,	12
7/	ရွပ်းသင် ရွပ်းသမံးလံးမံးလွင်ႈလွမ်း လွင်ႈသၢဆံးစေးမီး	14

တွဲအနံး (ခ) လွင်ႈပတ်းပိုင်မံါမီး ပုၣ်အနံးတုၢ်ယုၢ်မိၣ်ကဆံးမီးဝံ.ခရိုင်မိုင်းထံး မိုင်းပုၣ်အနံး.မုၢ် 6-7 ပီး

8/	လွင်,မီးပတ်းပိုင်မံါမီး ပုၣ်အနံးတုၢ်,ရှေးဂၢင်းပုၣ်သဆၢ,ပဆံးဂုၢ်မဆံး တီမ်ထူဆံးယုၢ်,၅၂၀ ?	15
9/	ရွပ်းသင် လုၣ်ပွင်လိုင်း ယင်းကမ်,ရှေးဂုၢ်မလွင်ႈတမ်းခံါ သၢဆံးစေးမီးလိုင်းဆံး.	16
10/	လွင်ႈယုၢ်မုၢ်မိၣ်မိၣ်း ခပ်းပတ်းပိုင်ခွၢ်,တြး	17
11/	လွင်ႈတၢင်,လၢရၢင်းမုၢ်မိၣ်ကဆံး.	19

တွဲအနံး (င) လွင်ႈလွင်ႈတိုဝ်းလၢလွင်ႈရှေးဂၢင်းယုၢ်မိၣ်

12/	ခေးခဆ.ဆမ်း လွင်ႈလွင်ႈတိုဝ်းယုၢ်မုၢ်မိၣ်မိၣ်း ဆွဲးဂၢဆံးဇုၢ်,သွမ်း	20
13/	ခိုင်းလွင်ႈတိုဝ်း ဆွဲးဂၢဆံးဇုၢ်,သွမ်း	21
14/	လွင်ႈလွင်ႈတိုဝ်း ယုၢ်မုၢ်မိၣ်မိၣ်း	23
15/	လွင်ႈလံးဂီၢ်တံး,ခပ်းရှေးဂၢင်းမုၢ်မိၣ်မိၣ်း	24
16/	လွင်ႈဂီၢ်တံးသိမ်းယုၢ်ဆွဲးဂိုၢ်ဆံးလၢလွင်ႈလွင်ႈတိုဝ်း	25
17/	ဆွဲးလွင်ႈဆံး. မီးလွင်ႈလိုင်းလွင်ႈယုၢ် 3 ပိုင်	27
18/	လွင်ႈလၢဆံး.ရှိုင်းယုၢ်သၢဆံးစေးမီး	27
19/	လိုဝ်းယုၢ်မုၢ်မိၣ်မိၣ်း မိၣ်းကဆံးဂိုၢ်,လီၤဖၢင်.သတိ	27
20/	ဂိုၢ်,လီၤဖၢင်.သတိ လွင်ႈဖေးယုၢ်မုၢ်မိၣ်မိၣ်း	29

ဆင်,ရှိုက် တေပူဆ်း.ဖေးယးယးမိင်းဆဆ်. တေလုံးရှေးဂင်း
တူဝ်ရှင်းကိုင်း.ရှိုက်

30

ပွဲဆ်း (က) လွင်းယးယးမိင်းဆ်းသးယးဝသိင်,ဝိတ်.လွမ်.

22/ ပဆ်ရှေးလွင်းလွင်း; ခွင်းယးယးမူင်းမိင်း ဆ်းသးယးဝ
သိင်,ဝိတ်.လွမ်.

33

23/ ယးယးမူင်းမိင်း ကဆ်ဂိုတ်းယူ,ဝံ.ဆ်းလိဆ်းစားရှိုင်း

36

တွဲဆ်း (သ) လွင်းယးယးမိင်းလေးလုဂ်းကွဲဆ်း,

24/ တး,တေရှေးဂင်းသးဆ်းစေးမိပဆ်လုဂ်းကွဲဆ်း,ရှင်းဆဆ်.
ရှင်းရှ်ဆ်းတေလင်းရှ်တီးသင်ပဆ်လုံးလံလံ

37

25/ လုဂ်းကွဲဆ်း,ရှင်းဆဆ်. တေရှ်တီးတေ,သူးဖေးယးယူ,ရှေး

39

26/ တေရှ်တီးရှိုက်ရှေးဂင်းပဆ်လုဂ်းကွဲဆ်း,

40

တွဲဆ်း (ရ) လွင်းယးယးမိင်းတင်းဂိဆ် ဂဝ်းဂံတင်းယးယးမိင်းကိုင်း.ရှိုက်

27/ ကးရှေး (တင်းဂိဆ်တင်းယီမ်. ခုင်းခွင်ဂိဆ်) ကိဆ်းသီးဆ်.
ပွင်,ဝးသင်

42

28/ ကးရှေးကိဆ်းသီးစလး; ကးရှေးလွတ်းဖေးဆ်.
ဝိတ်,ပိုင်းဂဆ်ကိုင်း.ရှိုက်

42

29/ ဖေးယးယူင်းဆ်းစိတ် ကဆ်မိပဆ်စေးမိစလးသးဆ်ရှင်း.

43

30/ ဖေးယးကဆ်တိတ်းဝံ.ရှိုင်းမံဆဆ်. မိလွင်းလွတ်းဖေးသေ
ဖေးတင်း,ကိုင်းယူ,ရှေး

43

31/ ရှေးကိုင်းသိုဝ်.ဂိဆ်ဖေးဆ်. တေရှ်တီးရှိုက်စဝး
ရှင်းသးဆ်ကိုင်းဆ်.လုံး

45

32/ ကးရှေးတင်းဂိဆ်တင်းယီမ်. ကဆ်ရှင်းဂိဆ်ရှေးဝဆ်ဆဆ်.လူး

47

33/ သးဆ်စေးမိကဆ်ယူ,ဆ်းကး,ရှေး,ဂတင်းဂိဆ်ရှင်းဆဆ်.
ဝိဆ်သင်လံလံ

49

34/ ရှိုင်းမံတင်း,ကိုင်း ဝိဆ်ကိးသင်လံလံ

49

35/ ရှိုင်းမံကိုင်းဆဆ်. တေလုံးရှေးတီးလွဲလံလံ

49

တွဲခန်း (တ) လွင်းပံးယူလီ

36/	လွင်းတုမ်.တိုင်.ပံးယူလီ	51
37/	ဆိုင်ပိးဆံ. ဆွဲမိုင်းထံးမီးဂူဆံးပိခ်တင်းပိခ်ယွဆံ. သားဆဲးမီးဆမ်ဂးရှိုင်	60
38/	သားဆဲးမီးလှိုင်းဆံ. ပိခ်ဖေးတေ၊ဂူဆံးရှင်းလံးလှိုင်.ရှိုင်	62
39/	ယာရှိုတ်းရှိုင်ခပ်မးယူဆွဲတူပ်ရှင်းလံး	62
40/	မီးလွင်းတုမ်.တိုင်.တေ၊တူပ်ရှင်းလှိုင်.ရှိုင်	64
41/	မိုင်းလံးလုးဖေးယုဆံ.ပိခ်လှိုင်.ရှိုင်	65
42/	လွင်းတေရှပ်.လံးဖေးကဆံ.သုင်ဆံ.ဝးပွင်.သင်	66
43/	သားဆဲးမီးလှိုင်းဆံ. တေယူလံးဆွဲတူပ်ခိးရှင်း လံးရှိုင်ဆံးဂးရှိုင်	67
44/	သံင်တင်းပိခ် ဂွင်.သားဆဲးမီးဆံ. ရှိုင်ဆံးဂးရှိုင်	67
45/	တေရှိုတ်းရှိုင်ရှူ. လွင်းရှင်းလံးဂိခ်လုးဂွင်.သားဆဲးမီး	67
46/	သားဆဲးမီးလှိုင်းဆံ. ပိခ်ဖေးတေ၊လင်းရှံးလင်းဆးခပ်ဂူလှ်းရှု.	68
47/	ဂွပ်းယုသားဆဲးမီးခလး ကင်းရှိုတ်းရှိုတ်းရှင်းတံးလံးလှိုင်.ရှိုင်	69
48/	ဂွပ်းသင်လင်းရှံးလင်းဆးခပ် လှ်.ယုမုင်းမိင်းယူ.တင်းဆမ်	70
49/	ဂွပ်းသင် လင်းရှံးလင်းဆးခပ် ယင်းတိုက်.လှ်.သားဆဲးမီး လှိုင်းဆံ.ယူ,	71
50/	လွင်းလွှ်းလံးရှေ.ဂွင်.ယုမုင်းမိင်းခလး လံးယူတ်းယု မိုင်းပံးထိုင်ရှင်းယုရှင်းယု	72
51/	တေလံးလှံးထီမ်လုမ်းလုးဂူဆံးပိခ်လှိုင်.ရှိုင်	74
52/	လွင်းခဂးဂွင်.ယု	75

တွဲခန်း (ထ) လွင်းရှ်.တိုင်.ဟူခန်း,သးဟေ,ဝလးလွင်းတွင်းထမ်
ဂူခန်းရှိုတ်းဂခန်းခွဲသုခန်း

53/	လွင်းလှ်.တိုင်း ဟူခန်း,သးဟေ,ဝလးယုမုင်းမိင်းသးဟေ,ဝ	78
54/	တွင်းထမ် ပိးဆွင်.တံးဂူဆံးရှိုတ်းဂခန်းဆွဲသုခန်းမွက်,ခလးရှံးဆး	87

ခိုခန်းပိးခိုခန်းပံး ရှိုပ်းလံးပိုင်းဂိုင် 90

ဂျာမီခွပ်းဂဏ်ထိုင်

ကွမ်တင်းသုတ်း နှမ်းစားခွပ်းလုံယိမ်းလီထိုင် လုမ်းဂုမ်းဆုမ်, သိုင်,နှိုင်းဆုမ်, ကမ်လုံးလုံးဂပ်းသိုပ်,ပမ် တၢ,တေလုံးလုင်းဂျၢ,၅၅၅၅မုမ်း လိုဝ်းဆွဲးဝါမ်းဆွဲး; ကွင်းတီးနှိုတ်းဂါမ်ခလးတၢင်,လေးဝိုင်း၊ ကိတ်,ပုးတင်း ဂေ့,ပိမ်ဖုးကွမ်ရှပ် လုမ်းသဖေ,ဝ ကမ်လုံးလုံးပမ်နှမ်းစား လံၤဖံၤ,လံၤတၢင်း၊ လွင်းဂပ်းသိုပ်,ပမ် လုမ်းတၢင်, လိုဝ်းခလး လွင်းငိုမ်းတွင်းတၢ,လုံ.တိုဝ်း ဆွဲးစၢဝ်းတၢင်းဆးဂါမ် ခလးယွမ်းစွပ်းလုံထိုင် ပီးဆွင်.တံးနှမ်းဂုးဂေ့. ကမ်လုံးပမ်စၢဝ်းယၢမ်းနှမ်းစားသေ မွတ်,လၢတ်းသပ်းလီင်းဆေနှမ်းစား မုးလိုဝ်းဆမ်. သမ်.ထိုင်းကးလၢမ် ပီးဖျး (Pipaar) ဂေ့.လုံးတိမ်းလိတ်းနှမ်း.ရွင်း ပမ် နှမ်းစားခလး ကးလမ် စိုမ်းသို လုံယိမ် ဂေ့.ယူ,ဖံၤ,လင်ပမ်နှိုင်းလုံ တီးလုမ်းသဖေ,ဝ လိုင်းတံး၊ ကိတ်,ပုးပီးဆွင်.တံး လိုဝ်းကမ်နှိုတ်းဂါမ် ဆွဲးသုမ် ကမ်မွတ်,ခမ်ပမ်လွင်းလုံ.တိုဝ်း ယုသၢမ်စေးမီးတင်းသိုင်၊ နှမ်းစားမီးတင်းစွပ်းလုံ ယို,ယို,ဆမ်ဆမ် ဂုးဂေ့.ဂုးလုမ်းယူ,စား။

နှမ်းစားလုံးမီးတင်း ယွမ်းစွပ်းလုံထိုင် မုတ်.လုမ်းလိုဝ်းကမ်လုံး လုံးဂပ်းသိုပ်,ခလး လုံးထိမ်ပမ်နှမ်းစားဂုးလွင်းလွင်း; နှမ်းပေးလုံးစေးမုမ်းမုး နှိုတ်းပိမ်မုး ပပ်.လိတ်းဂိမ်မိုဝ်း နှမ်းပီးဆွင်.တံးနှမ်းလုံး နှိုတ်းဂါမ်လွမ်း ဆွဲးသုမ်ဆွဲးဂိုက်းခလး လိုဝ်းကမ်ကမ်,လုံးနှိုတ်းဂေ့ နှမ်းလုံးမီးလွင်းတၢင်းလိပ်းနှိုမ်းဂုးလွမ်း လွင်းလုံ.တိုဝ်း ယုသၢမ်စေးမီးဆွဲးမိုင်းထံးဆံ. မမ်းမီး လွင်းဖွမ်းလီဖွမ်းလၢ.ဆမ်ဂုးဂိုဝ် ကမ်ဝုး ဆမ်. နှမ်းစားဂေ့.လုံးကုမ်.၅၅၅၅စေးမုမ်း လံၤဖံၤ,လံၤတၢင်းယပ်.၊ လင်,စိုမ်းမေးနှိုတ်းကွတ်,ပိမ်ပပ်.လိတ်းမုး နှမ်းပီးဆွင်.တံးနှမ်းစပ် တင်းသိုင်; လုံးဂုးနှမ်းလွင်းတၢင်းမမ်း ကမ်ပိမ်မုးလိုဝ်းဆမ်.သေ ယုမ်,ယမ်ဝုးတေပိမ် ဖွမ်းလီ တၢ,၅၅.၈င်းလွင်းပံးယူ,လီတင်းသိုင်;ယူ,ယပ်.။ ပေးဝုး ဆွဲးပပ်.လိတ်းဂိမ်မိုဝ်း လွင်းလုံ.တိုဝ်းယုသၢမ်စေးမီး ဆွဲးသိုင်,ဝိတ်.လွမ်း.ဆံ. မီးတီးယုမ်းယွမ်းဂျၢ, သေတီးသေတၢင်း ဆံဂေ့; နှမ်းပီးဆွင်.တံးနှမ်းတင်းမုတ်းတင်းသိုင်; ဝံ.လုံယၢမ်းယၢမ်းသေ ပမ်တၢင်းနှမ်းထိုင် မုးတီးနှမ်းစားသေဂမ်း။ ဆင်,ရှပ်တေပိမ် ပပ်.လိတ်းဂိမ်မိုဝ်းမုး တၢ,နှမ်းမီးဖွမ်းလီဆွဲး စွင်,ဂုမ်းတံးနှမ်းဂျၢ,ဆမ်. နှမ်းစားဖုးလုံးဂါမ် လုံးစတ်းလုံ လံၤလွင်းလံၤတၢင်းသေ သွတ်းဂုးဂိပ်းရွမ်တွမ်တိမ်; နှိုတ်းပိမ်ပပ်.လိတ်း ပိုမ်ခဖေ;ပမ် ပုမ်းတၢ,ပီးဆွင်.တံးနှမ်း တင်းသိုင်;ယပ်.။

ပမ်ဂျၢပျသဆၢ, ကမ်ပိမ်မုးခဏ်းသိုင်,ဝိတ်.လွမ်း.ဂုမ်း.ရှပ်.

ရွပ်းပိုဝ်းဝုး ပီးဆွင်.တံးနှမ်းတင်းဆမ် လုံးစၢမ်,တၢင်းတိတ်းတိုင် လံၤဖံၤ, လံၤတၢင်းသေ လုံးပံးကွတ်,ယၢမ်ဝါမ်းယၢမ်မိုင်း ဝါမ်းဂပ်,မိုင်းလင်မုး လုံးမုးမုတ်းလွတ်. မုတ်းလိုင်, ယူ,လွမ်းဆွဲးသုမ်ဆွဲးဂိုက်းပိုမ်း လွမ်းလိမ်လိမ်တံး - ထံး ကမ်,ရှပ်မိုမ်, ရှပ်သိမ်မမ်း

ပပ်.ဂိမ်မိုဝ်း လွင်းလုံ.တိုဝ်းသၢမ်စေးမီးလး; သၢမ်ဖုမ်း,ထၢတ်;

ဂမ်းဆမ်ဂေးလံးဂျ၊ယွမ်းနှိတ်းဂါဆ်ဂိဆ်လင်း ဆ်းသူဆ်မာ်၊လွက်၊ သူဆ်လမ်းယံး၊ သူဆ်တူဆ်း
မာ်၊လိဆ်းဂျီ၊လေး၊ သူဆ်ဗုဂ်၊သွမ်းဗေးဂူးလိုင်ဂူးပိုင် ဆ်းတူင်းရှ်းတူင်းဆး၊ ဂမ်းဆမ်
ဂေးလံးလုံ့တိုင်းယုသါဆ်စေးမီး ယုစုးမူင်းမိင်း ဂူးလိုင်ဂူးပိုင်သေ လံးယု၊လွမ်းဂဆ်ဝံ
ဆ်းသိုင်၊ပိတ်၊လွမ်းမး ခမ်းတင်းပိဆ်ရှင်သိပ်းပီးမဆ်း။

လိုင်လံးရှု၊ လွင်းဗုဆ်းလီဗုဆ်းလု၊ ယုသါဆ်စေးမီးလေး၊ မာ်လိုင်ဂေးတေကမ်၊
ပံ၊ရှု၊လွင်းဗုဆ်းလီဗုဆ်းလု၊ လွင်းလုံ့တိုင်းသေ မဆ်းတေလင်းတုမ်တိုင်၊ပံးယု၊လီဂူဆ်းရှ်း
တီးလုံ့လိုင်လုံ့ကဆ်ဝုးဆဆ်၊ ဂွပ်ပိုင်ဂမ်၊ပံ၊မီး ပပ်၊ကဆ်တု၊တေပဆ်လွင်းတင်းရှု၊ တင်းရှဆ်
ဗံ၊လုံ့တိုင်းယုစုးမူင်းမိင်းသေ ပိဆ်ဗေးယု၊ဆ်းဂူဆ်းရှ်းဆဆ်၊လေး၊ ရှ်းစုးဗုးလွံးဂါဆ်ဂေး
မီးတင်းမံးလုံ့လွမ်းသေ လင်၊လံးရှင်၊နှိတ်း နှိတ်းပိဆ်ပပ်၊လိက်၊တု၊တေပိုတ်၊ရှုပိုတ်၊တုပဆ်
ပီးဆွင်၊တံးရှ်း လိုင်လံးရှိတ်းဂါဆ်လုံ့တိုင်းယုသါဆ်စေးမီး။

ဆ်းမိုင်လံးဆ်၊ ဝဆ်းဆိုင်၊လေး၊ဝဆ်းဆိုင်၊ ဂွပ်ပိုင်၊ဝုးရှုဂူဆ်းဂေးဆမ်မး
တိက်၊တိက်၊လေး၊ လွင်းဗုဂ်၊သွမ်းဗေးယု၊ဆ်းဆ်းစိတ်တင်းလိုင်လေး၊တူဆ်းမံ၊တူဆ်းမာ်၊
တင်းလိုင်လိုင်ဆ်၊ ဂူဆ်းဗုဂ်၊သွမ်းစပ်တင်းဆမ်ဂေး၊ တေဂူဆ်းမိဆ်းဝုး ပေးကမ်၊ကပ်ယု
ကဆ်ရှ်းစိုဆ်းပံးပံးလေးလွင်းရှေ့ဂင်းမူင်းမိင်းတင်းလိုင်ဆ်၊ တေကမ်၊လင်းလိုင်၊လံးဂူဆ်း
တင်းဆမ်ယပ်၊သေ၊ လင်၊ကွဆ်ဂဆ်လုံ့တိုင်းယုသါဆ်စေးမီး ဂူးလိုင်လိုင် လုံ့တိုင်းမး
ဂူးလွင်းလွင်းယပ်။ ဂုလ်းဂု၊ ယုသါဆ်စေးမီးဆ်၊ မဆ်းတေတုမ်တိုင်၊ လွင်းပံးယု၊လီဂူဆ်းရှ်း
လိုင်၊ရှိတ်ကဆ်ဝုးဆဆ်၊ ဂူဆ်းရှ်းဂမ်းဆမ် တေကမ်၊ဂူဆ်းမိဆ်းလွင်းတုမ်တိုင်၊ပံးယု၊လီရှ်း။

ဂွပ်လုံ့တိုင်းယုသါဆ်စေးမီးလိုင်ဆ်၊တင်းဆမ်လေးပီးဆွင်၊တံးရှ်း လိုင်လံး
တုမ်တိုင်၊ပံးယု၊လီသေ လပ်းတင်းပိဆ်မးဆဆ်၊ ဗုယင်းကမ်၊ရှုလွမ်းလံးဝုး မီးဂူဆ်းတံးရှ်း
လံးတံးယွမ်းလုံ့တိုင်းယုသါဆ်စေးမီးဆမ်ဂုရှိတ် သမ်၊ပိဆ်တင်းပိဆ်ဝံ၊ဆမ်မွက်၊ဂုးရှိတ်
ကဆ်ဝုးဆဆ်၊ ယင်းကမ်၊ပံ၊လင်းဂ်းဂ်းရှမ်တွမ်စေးမုဆ်း။

ပိဆ်ရှိတ်ဂေးယု၊ ဝံးသေလံးရှပ်ကါဆ်၊ပပ်ဆ်ယပ် သင်ဝုးတေပိဆ်ဗုဆ်းလီသေ
ကပ်ဂျ၊လုံ့တိုင်းလံးဆ်းဗေးဂေးဂါဆ်ပီးဆွင်ရှ်းစပ်၊ လံးလွံးစေးယွမ်းပဆ် ပုသဆ်၊ပဆ်ရှု
ဗေးယွဆ် ယုစုးမီး ကမ်၊ဆမ်ဂေးဂေး၊ ဆ်စတုလိုင် ရိုင်၊ပေးလံး၊ ဂ်းရှမ်တွမ်တိမ်၊
ပိဆ်ပပ်ပိဆ်ဗုဆ်းမးယု၊ယပ် ဆ်။

အပ်၊မမ်၊မု၊အမ်သေ
ကုမ်းသဗေ၊ဝ ကိုင်၊ဝံး

ထွက် (၅) လွင်၊ယု၊မုင်း၊မိင်း

1 / ယု၊ယု၊မုင်း၊မိင်း.ဝု၊ပွင်၊သင်

ယု၊မုင်း၊မိင်းဆံ. ပီဆံယု၊ယု၊မုင်းမိင်းကဆံရှင်းလှံ.သိတ်းရှေ့.ဂင်းမုင်းမိင်း မိုဆံဆင်၊ မုင်း၊ ဆူခလးကဆံတေလင်းဆင်းသုးတင်းသီင်း၊ မိုဆံဆင်, ယု၊ယု၊မုင်းမိင်းဂုးလှိုင်းလှိုင်းဆံ. ပီဆံသု၊ဆံကဆံမိင်းရှင်း.စုးမုင်းမိင်းတံ၊ဆံဆံ.ယဝ်.၊ သမ်.ထီင်း ယု၊ယု၊မုင်းမိင်းမင်လှိုင်းဂေ့၊ ပီဆံယု၊ကဆံဂီတ်,စစရှေ့.ဂင်းမုင်းမိင်း၊ ကမ်,ဆံဆံဂေ့၊ ယုလှိုင်းဆံ.တေလင်းရှိုတ်းရှိုတ်း၊ ဗဂ်းယိုဝ်းဆင်းစိတ် ကမ်,ယို,မိုဆံလဲးသေကမ်,ဂုး လှိုင်း.ဗုဆံမဆံဂေ့၊တေကမ်,လင်းမိင်းလဲး။

2 / ယု၊ယု၊မုင်း၊မိင်း.လုဂ်.တီ၊လှို၊မု၊

ယု၊ယု၊မုင်းမိင်းဂမ်,ဆမ်ဆံ. ကပ်သုင်,စပ်,မုးဆံမိုင်းထံး ကဆံမိုဆံမိင်းဆမ်.ရှိုင်း မဆံးလီသေပိုဆံ၊ မိုဆံဆင်, (ယု၊ယု၊မုင်းကွဂ်းရှိုဝ်.ထီ)ဆံ. ကပ်မုးလေ့လွမ်းသု၊ဆံဂုးလှိုင်း. ဂုးပိုင်းသေ မဆံးတေလင်းရှိုတ်းရှိုတ်းရှိုတ်းသု၊ဆံကွဂ်,လီဆံးစလး၊ လင်,လဲးရှိုတ်းပီဆံရှေ့,သေစံ၊ သုင်,ကွဂ်, ကဆံမိင်းလှိုင်းဝုးတင်းဂုး.စံ၊သု၊ဆံ,တူဝ်သေ မိုဆံးသိုပ်,စံ၊ကွဂ်,ထိုင်လင်းရှိုတ်း၊ လင်းဆုး၊ လင်းသု၊ဆံ။

- ◆ မိးဂုးဆံးကပ်စပ်,မုး 169 ဂေ့.
- ◆ ဂွမ်,ပဆီ, ကဆံရှိုတ်းကွဂ်,ယဝ်.တူဝ်လီငမ်း 77 လုမ်း
- ◆ ဂုးဆံးဂုး.စံ၊သုင်, 501 ဂေ့.
- ◆ ဂုးဆံးဂုး.စံ၊ယွံးမဆံး 4500 ဂေ့.

ဆံးစာဝ်းတင်း 20 ပီးပုဆံ.မုးဆံ. လွင်းလှို.ယု၊ယု၊မုင်းမိင်း လဲးရှဆံဆမ်လှိုဝ်တိုင်း မုးတိုက်းတိုက်းယဝ်.၊ ဆံးပီး 2541 ဆမ်. ကပ်သု၊ဆံကွဂ်းရှိုဝ်.ထီ ပီဆံသီဂုးဆံးဗုးစပ်,မုး ဆံးမိုင်းထံး မိးမွဂ်, 39000 တာဆံ,သေ ဆမ်လှိုဝ်မိုင်းပီး 2525 ဆမ်.ဆံယဝ်.။ စေ့မုးမုးကဆံ လုမ်းဗေံ,ဗုဂ်,သွမ်းစလး၊ သု,ရှုဂုးဆံးစပ်ရှိုတ်းကွဂ်, လွင်းယု၊မုင်းမိင်းဆံ. ဆံးဆိုင်ပီး ရှိုတ်းရှိုတ်းမိးဗုဆံးလီဗေံ,ဂုးဆံဂုး.စံ၊ လီမိုဆံးမုးသေ မိဆံးငိုဆံး 9116 လု၊ဆံ.ဝတ်,

(285 လာဆ်.တေးလး) လုမ်းဂွမ်,ပဆီ,ဆွဲးမိုင်း မိုခ်ဆင်,ပံကေး၊ မွမ်းသာဆ်းတူဝ်.
သိဆ်းလီဆ်းတးလး; တမ်းပီဆ်းလုမ်းဂု.စံယု,လိုင်ပိုဆ်း၊ ယုသုဆ်းစေးမီးမင်လိုင်ကဆ်
ရှိုတ်းကွက်,ဆွဲးဂွမ်,ပဆီ,လိုင်ဆ်း၊ ကပ်စပ်;မုးဝင်းစံယု,ဆွဲးမိုင်းထံး၊ ဂွပ်;ပိုဝ်;မဆ်းလင်းပီဆ်
ဖေးတေး,ပံးယု,လီဂုဆ်းမိုင်းပိုဆ်း;တင်းဆမ်လး; လင်,ကမ်,ပဆ်းစံဆွဲးမိုင်းပိုဆ်း;ဆ်ယဝ်။
လိုင်သေကပ်စပ်;မုးလွမ်းတြးဝင်,ယဝ်။ တင်းလက်.လွမ်ကပ်ယုစုးမိုင်းမိုင်းလး; ယုသုဆ်းစေး
မီး ကဆ်ဖိတ်းမံမီးလိုင်;မိုင်းသေ လက်.လွမ်စံဆွဲးမိုင်းထံးယု,တင်းဆမ်ယဝ်။

3 / ဆွဲးမိုင်းထံးဆ်. သုဆ်းစေးမီးပီဆ်သင်လံလံ

ယုသုဆ်းစေးမီး မီးမွက်; 300 ပံ ကွဲ.သိတ်းဖက်းယု,ဆွဲးမိုင်းထံးသေယဝ်။ လိုင်;မဆ်း
ကဆ်ဂု.စံတေး,ဂဆ်ဆ်. မီး 2000 ပံဆ်ယဝ်။ ယုစုးမိုင်းမိုင်းလး;ယု သုဆ်းစေးမီးတင်းလိုင်ဆ်.
ဆမ်.ရှိုင်းရှေ.ဂင်းမိုင်းမိုင်းမဆ်းကမ်,မိုခ်ဂဆ်ဆင်,ဂပ်,။ ယုစုးမိုင်းမိုင်းတီးဖက်းဆ်. မိုခ်ဆင်,
မိုင်းမိုင်း၊ မိုင်းပီဂ်,စိုင် ဂပ်,မိုင်းလး;မိုင်းမိုင်းဂုးလိုင်လိုင်။ ယုရှေ.ဂင်းဖက်း မိုခ်ဆင်,
ယိုဝ်;ယု; တုဆ်းယု;ဂုးလိုင်လိုင်။ ယုစုးဆူဆ်. မိုခ်ဆင်,ဆူဆူ၊ ဆူရှိုင်းလး;တူဝ်သတ်း
ဂုးလိုင်လိုင်။ ယုရှေ.ဂင်းဆပ်;သုး ကမ်,ဆမ်လိုင်.မိုင်းမိုခ်ဆင်,ရှိုင်းလး; ကဆ်ဆပ်;သုးငံး
ဂုးလိုင်လိုင်။

ယုစုးမိုင်းမိုင်း မိုင်းဆိုင်;လး;မိုင်းဆိုင်;ဆ်. ကပ်ယုသုဆ်းစေးမီးဂုးလိုင်လိုင်သေ
မုးလေးဂဆ်ဂေးမီးယဝ်. မဆ်းတေးမီးလိုင်;ယုမဆ်း ကဆ်ကမ်,မီးဆမ်.ရှိုင်းလး;ကဆ်ဂု.စံ
တေး,ဂဆ် ပီဆ်လိုင်;ယုတင်းဖံ,ပံးသံးလး; ပံးသုဆ်းစေးမီးမုးလေးဂဆ် မိုခ်ဆင်,ဆွဲး
လွက်းတုးဆ်.ယဝ်။

ယုစုးမိုင်းမိုင်းလး; ယုသိတ်းရှို;မက်,လီဝ်းယု,
ပိုခ်လး; ဂုမ်းသုလု,ဝဂိုင်,တံး

ဗိုင်းယု	ဗိုင်းယုညှင်းညှင်း	ဗိုင်းယုအိတ်၊ဂါးခါ
ယုစုးမိုင်းမိုင်း မေ၊ရုထုံးဂွမ်းမေ၊ထိတ် ဗုဂိုင်းဗုဂိုင်း.သိုင်းပံဂွမ်း၊ မေထုးမိတိုင်းဗုဂိုင်းထု မေ၊ရုစွတ်းဂလံဗုဂိုင်းသိတ်း ရုဂ်လင်းထသုးတွမ်းဂလံ ဗုဂိုင်းသိတ်း 48	မေ၊ထိတ်မေ၊ရုထုံးဂွမ်း မေ၊လုထုံးဂွမ်း မေ၊လုဗုဂိုင်း၊ ရိုတ်းမေ၊ထုးမိတိုင်းဗုဂိုင်း မေ၊ဗုဂိုင်း၊	ဗုဂိုင်းလိတွမ်းမေ၊ရုမိတ်၊ မေ၊လုထုံးဂွမ်း မေ၊ဂွမ်း 600 ဂီတ်.သိတ်း ယုဗုဂိုင်းဗုဂိုင်း မေ၊ရုစွတ်း ဂရမ်မေ၊ဗုဂိုင်း၊

4 / ဗိုင်းယုကန်တမ်းခါအိတ်ဂတ်၊
ဗိုင်းယုကန်ပုးခိးယုဗုဂိုင်းဗုဂိုင်း (ORGANO PHOSPHATE)

ဗိုင်းယုအိတ် (Made Name)	ဗိုင်းယုလိခိး (Common Name)	လွင်းအိတ်.ဂတ်.ရိုင်းယု (Formulation)
ယုးဂိတ်းဂွမ်း(Uithion)	Fenitrothion	2 % D, 50 % EC,UIV
သမ်းမေ၊ရုး (Sunpara)	Methylparathion	3 % D, 50 % EC/
ဖိုလိတ် (Folidol)	Parathion	3 % D, 50 % EC
ကုမိတ် (Kumiphos)	E.P.N	45 % EC
ဖိုဝေ (Phosvel)	Leptophos	30 % EC
မာတ်းဂွမ်း (Malat)	Malathion	57 % EC, 83 % EC, UIV
ဒိမေ (Dime)	Dimethoate	30 % EC, 40 % EC
အိတ်းမိတ်းဂွမ်း (Amiron)	Methamidophos	35 % EC, 50 % EC
ထုးမေ၊ရုး (Tamaron)	Salithio	25 % EC
သုးရိးဗုဂိုင်း (Sulipon)	Mephosfloan	2 % G
သုးထရိးလိခိး (Cytrolane)	Temophos	1 % SG
ကုးပိတ်. (Abate)		

5 / ရှင်ငါးကန်ရှိတ်ကျွတ်, သာဒ်ခေမီဒေဒ်. ရွှင်, လွတ်, ဇေ

ကပ်; ခွင်ရှင်ငါးခင်းလေး; ဖူးကတ်းဂါးတီးရှင်ငါးခင်း ကာဆ်ရှိတ်းကွက်, ယုးမုင်းမိင်း
ခင်းဖူးဆ်, သာဒ်ထာတ်; ဆဆ်. မွက်, လာတ်; ဝုး တီးရှိတ်းဂါးခင်းခင်းစပ်ဆဆ်. မီးလွင်းလွတ်; ဇေ
လီယု, ယုဆ်. စပ်ကမ်, ဆပ်. ထိုင်ပိုဆ်; သေ လက်. သိမ်းစင်ဝံ. ခင်းလင်း, လံ; ပီဆ်မုးလွင်းတင်း
မဆ်မိုဆ်ဆင်, တုးဆ်. ယဝ်.။

ဆ်းလိက်; ဖိုဆ်ခပ်, ပါင်းရွက်. ဖူတ်. မံ 20 လိုဆ်ဂါးယုးယုဆ်း 2542 ဆဆ်.
မီးရှင်ငါးခင်းမက်, လမ်းယံး ခွင်ထံ, ဝါဆ်း တီးလေးဝိုင်းသဆ်ပု, တွင်း လေးတွဆ်းဂိုင်းမံ,
ယံဆ်းတိက်, ပီဆ်ဖူးရှိုင်းဆု, ခင်းရှိုဆ်းရှိုမ်းရွမ်း 3 လင် ပေးလံ; ဖင်ပီတ်; သေ ရှုဆ်းတံမီးမွက်;
28 ဂေ. 20 ဂေ. ဆ်. ကမ်, လံ; ရှု. ကွမ်းငင်းလံ; မဆ်းသင်။ လုမ်းကွံ; လိုဝိုင်းဖေးဖူးစပ် လံ; စပ်;
ရွှာ, သပ်; သေးတူလုးကတ်, မဆ်း တီးမဆ်းရှုဆ်, ပင်းလွင်းရွှာ, ဆဆ်. လံ; ရှုဆ်းလုးဖူးယိုင်း
ရှုဆ်းရှိတ်းဂါးတံ 10 ဂေ. သေ. ဖူတ်. လုးတင်းကတ်, ခွင်ရှုဆ်းရှု; လိုဝိုင်းလိုဝိုင်းတင်းဆမ်
ရှိုင်းတိက်, မဆ်းဆ်. စပ်; ရွှာ; ဆ်းလိဆ်လိုက်. 3 မီ, တု, ရှုင်းမွက်; 5 မီ, တု, တင်းယာင်းမီးမွက်;
20 မီ, တု, ဖူးကုပ်, ပိုင်, လေးတွဆ်းဂိုင်းမံ, ဆ်းပရးသိတ်. သီသုင်းဖူးဆ်းထိုင်, ဝုး လွင်းမက်,
တိက်, ဂမ်းဆ်. ရှပ်; ပိုဝိုင်းဝုးလက်. လွမ်ဂိပ်းယုသဆ်စေးမီး ပုဝ်, တိတ်, သီ, ယမ်, ခွတ်းရိတ်း
ဆိတ်းမံမီးခွင်ရှင်ငါးခင်းသေလေးလွင်, ကွက်, ဖေးလိသင်, ရှို; တမ်, လူတ်, တိလွပ်းကပ်; ခွင်
ရွမ်, ပဆ်, ထံ, ဝါဆ်း ဆ်းလိဖူးဆ်းထိဆ်း မုးလိတ်; ထမ်တူလုးလွင်းတင်းမဆ်းသေ ဖူးကုပ်. ပိုင်,
လေးတွဆ်းဂိုင်းမံ, လင်, လံ; မံ; လွင်ကွမ်းရှင်ငါးခင်းမက်, လမ်းယံး ကာဆ်ဂိပ်းသဆ်စေးမီး
ရှု; လိုဝိုင်းလိုဝိုင်းဝံ. ဆ်းရှင်ငါးခင်းဆ်းလေးတွဆ်းဂိုင်းမံ, ဆ်. ယု.။

လိက်; ဖိုဆ်ခပ်, ပါင်းရွက်. ဖူတ်. မံ 1 လိုဆ်ရှုမ်းဖေးဖူးဆ်း 2543၊ မိုဝ်; ဝဆ်းပူဆ်.
မုးဆဆ်. တမ်, ဂုတ်, မိုင်းရွက်, လံ; ကွဆ်ဂါးစပ်; ရှပ်; သိမ်းရှင်ငါးခင်း ရှိတ်းယုသဆ်စေးမီး
တု, ဖုတ်, သွမ်းဆ်းရှင်ငါးခင်းတီးပင်ပူ ကာဆ်လံ; ထုတ်, လီ. ခဆ်းဝုး

ယုးမုင်း

သာဆ်ဖူးဆ်, ထာတ်;

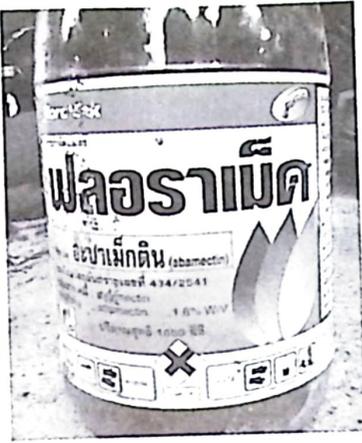
ပိုဆ်လေး; ရှုမ်းသဇု, ဝရိုင်းတံ;

ရှိတီးကွက်၊ သာဓ်စေးမီးကဆ်ကမ်၊ ဗဝ်းစွာင်၊ ဩဝေသေလး၊ လဝ်းစွင်ရှင်းငါဆ်းဂေးလံး
 ထုဂ်၊ ငဆးဝုး၊ ရှိတီးယုသုသာဓ်စေးမီးကဆ်ပိဆ်ဖေးဆံ့. ကမ်၊ လှ်. ယဝ်. ငလး၊ စိုဆ်းလက်.
 ရှိတီးကွက်၊ ကဆ်မဆ်းမီးရှိုင်းဖေးကော၊ သေ လက်. လွမ်ခံာ်ကွက်၊ ကဆ်ကမ်၊ မီးမိုးကစွာင်. ဖံး၊
 ဖုဂ်၊ သွမ်းငလး၊ သု၊ ရှာဂွမ်းစွင်လုင်ပွင်လိုင်း၊ ယုသုသာဓ်စေးမီးလိုင်းဆံ့. မဆ်းမီးဖေးရှာပ်.
 ရှိုင်းတော့၊ ပံးယု၊ လီဂူဆ်းရှဝ်းငလး၊ တုဝ်သတ်းတင်းဆမ်သေ။ ရှိုင်းငါဆ်းလံးရှိတီးကွက်၊ ယု
 သုသာဓ်စေးမီး တု၊ ဖုဂ်၊ သွမ်းလိုင်းဆံ့. လိုင်းမဆ်းမီးမွဂ်း 250 မိဝ်းသေ ကဆ်လံးမွဲးကစွာင်.
 ရှိတီးကွက်၊ ဆဆ်. မီးမွဂ်း 8 မိဝ်းဂူလုး၊ ရှိုင်းငါဆ်းလိုင်းဆံ့. ရှိတီးကွက်၊ ယုသုသာဓ်စေးမီး၊
 ရှိုင်းဆာဆ်းဂးရှိုပ်ဆံ့ ကမ်၊ ပဆ်ဖံာ်၊ လဝ်းဆးတီးဗဝ်လံးရှု. လွမ်း၊ လုမ်းဖံာ်၊ လုင်ပွင်လိုင်းဂေး
 လီ. ငဆးထိုင်ဝုး၊ ရှိုင်းငါဆ်းလိုင်းဆံ့. မီးမုး 12 ပီးယဝ်. ကမ်၊ ရိုင်၊ လီယုမ်၊ ရှိုင်းငါဆ်း
 ဂေးယု၊ ရှိုင်းသေ တင်းယု၊ ဆ်းဂင်မု၊ ရှိုင်းတင်းဆမ်၊ ရှိုင်းမုးသိုဝ်. ခံာ်တိတ်းတော့၊ ဂေး၊ မိုဆ်ဆင်၊
 ရွမ်၊ ပဆ်ထံး.... သိဆ်းထုးစေးမိတ်၊ သီးပုး၊ ဂံာ်ကမ်၊ ဆဆ် ဆုဝ်းဝုးတီးလိုင်းဆံ့. ယဝ်.

လိဂ်းဖိုဆ်စာပ်၊ ဝါင်းဂွက်. ဖုတ်. မံ 7 လိုဆ်ဖေရိုင်. သလိဂုးယုဆ်း 2545 ဆဆ်.၊
 လာတ်ဝုး၊ ဗမ်းဝုးဆံ့. ရွပ်းဖုးမံးတီးဂိုင်၊ ဗလွင်းတုလုးသေ ရှိုင်းယိုင်၊ လုဂ်းကွမ်၊ ငလး၊
 ရှိုင်းထပ်၊ ရှိုင်းစဂ၊ မွဂ်း 100 ဂေး၊ လံးခံာ်. ကွက်၊ ပိတ်းဂျု၊ တာင်၊ တီးသေ၊ လုမ်းဖံာ်၊
 လဝ်းဆးတီးဗဝ်ဂေး၊ လံးဗဝ်းဂျု၊ နုတ်. လိဆ်ကွက်၊ ကဆ်ပုးတင်းယုသုသာဓ်စေးမီး မီးလွမ်း
 ဂဆ်ယု၊ ဆဆ်.၊ ရွပ်းပိုင်ဝုး၊ တေမီးလွင်းမာဂ်၊ တီဂ်၊ ရွပ်းသုသာဓ်စေးမီးထိုင်ငလး၊ လဝ်းခံာ်.
 ရှိုင်းကွက်၊ ပိတ်းဂမ်းလိဝ်။ မိုဆ်မိုဝ်းပီး 2534 ဆဆ်. လံးမီးဖုးမံးတီးရှိုင်းဂ်းစုဝ်းစွင်
 တီးတု၊ ရှိုင်းဗလွင်းတုလုးသေ မီးရှိုင်းဖုးသုသာဓ်စေးမီး လမ်းဂျု၊ ထိုင်ဂုဆ်လမ်းသေ ရှိတီးရှိုင်း
 ရှိုင်းဝါဆ်း၊ ဆပ်. ကာဆ်၊ ရှပ်ပာဂ်၊ မဆ်းလံးဆုမ်လုး ရှိုင်းမီးရွင်. ယု၊ တင်းဆမ်၊ ယု၊ မုးထိုင်
 0 ပီးဂေးလံးတံာ်ယုဆ်. လုလုးမဆ်းတင်းဆမ်ယု၊ ယဝ်.။ ထိုင်မုးဆ်းဝဆ်းကဆ်ဆဆ်.
 လံးဗဝ်းသွဂ်းတပ်ရှိုင်းငါဆ်း ရှိတီးယုသုသာဓ်စေးမီး ကဆ်ဖေတီးစွာင်၊ ဩဝေသေ ကပ်ဖုး
 ပိတ်းမုတ်း။ သွဂ်းလုးမိဆ်းသုသာဓ်ထိုင် 6 မိဝ်း မိုဆ်ဆင်၊ ကပု၊ မေမေထိဆ်း၊ ကသိဆ်းတုး
 ဝုတ်း၊ သံ၊ ပိဆ်းမေထိုင်ဆ်း၊ ကသိဆ်းတုဝ်စွမ်း၊ မေထုးလိတ်းသိဆ်းငလး၊ ဂလ်ဖုဝ်၊
 တင်းလိုင်း ပိဆ်သုသာဓ်စေးမီးမုဂ်းမိဝ်းငလးတုဆ်းယုဝ်းယုဂုးလိုင်းလိုင်းယဝ်.၊ မိုဝ်းကမ်၊ ပံ၊
 ကပ်စပ်၊ မိုဝ်းထံးငလး၊ ဂ်းသိမ်းဝံ. ဆဆ်. လုဝ်၊ လံးရှပ်. ဝု်ကစွာင်. ဖံာ်၊ ဖုဂ်၊ သွမ်း ကွမ်
 တာင်းဂွမ်၊ ယဝ်.။

6 / လွင်းရှိတီးကွက်၊ သုသာဓ်စေးမီးသုင်၊ ဗဝ်းသုင်၊ ကွက်၊

ယုသုသာဓ်စေးမီးဂမ်းဆမ်ကဆ်သုင်၊ ဗဝ်းမုးဆံ့. ပိဆ်ပုဆ်းတု၊ လှ်. ဆ်းရှိုင်းငါဆ်းငလး၊
 ဖံာ်၊ ဖုဂ်၊ သွမ်းယဝ်.၊ ဆ်းပီး 1994-95 ဆဆ်. ရှပ်ပာဂ်၊ 60.4 ဆံ့. ပိဆ်ယုသုသာဓ်သုင်၊

← ယာသိတ်းမိင်း

ယာစားယိုဝ်းယား ⇨

စပ်းမားပုဆ်းတၢ၊လှ်းဆွဲးရှင်းငါဆ်းလးရှပ်ပာ်၊ 38.6 ဆ်း သူင်၊စပ်းမားပုဆ်းတၢ၊ဇံ၊ဇုာ်၊သွမ်း
 သေ ဆွဲး 1 ပုဆ်းဆ်း ပိဆ်းပုဆ်းတၢ၊လှ်းလွမ်းရှိမ်းရှိမ်း။ ယုသါဆ်းစေးမီးကဆ်းသူင်၊စပ်းမား
 ပုဆ်းတၢ၊ဇံ၊ဇုာ်၊သွမ်းလှ်းဆဆ်း သမ်၊မိုဆ်းမိင်၊ပိဆ်းသွင်တွမ်းဂျ၊ ပိဆ်းဗုဆ်းထာတ်း
 သါဆ်းလး ယုစားမူင်းမိင်း။ မိုဝ်းပိး 1998 ဆဆ်း ယုသါဆ်းစေးမီးဆ်း လံးသူင်၊စပ်းမား
 ပုဆ်းတၢ၊ဇံ၊ဇုာ်၊သွမ်းစပ်းလှ်းတင်းမူတ်း မီးမွတ်း 2.9 တါဆ်း၊ လိုဝ်းသေဆ်း 2.8 လါဆ်းတါဆ်း၊
 (ရှပ်ပာ်၊ 98.9) ဆ်း၊ ပိဆ်း ဗုဆ်းထာတ်းသါဆ်းမွတ်း 0.032 လါဆ်းတါဆ်း၊ (ရှပ်ပာ်၊ 1.1)
 ဆ်း ပိဆ်းယုစားမူင်းမိင်း။

မိုဝ်းပိး 1999 လွင်းသူင်၊စပ်းယုသါဆ်းစေးမီး၊ ယုစားမူင်းမိင်း လံးဆမ်တိုဝ်းမား
 ထိင်းထိုင် 0.0 44 လါဆ်းတါဆ်းမဆ်း။ ဆွဲးယုဆ်း ယုစားမူင်းမိင်း သူင်၊စပ်းမားဆမ်လိုဝ်းပိုဆ်းသေ
 ယုစားယိုဝ်းယားလးတူဆ်းမံ့ကိုဝ်းဆ်းဂေးစပ်းမားလွမ်း ဆွဲးဆးလိဆ်းမွတ်း 10 တူင်၊ဆ်း
 ပိဆ်းတၢ၊ဇံ၊ဇုာ်၊သွမ်းသေ မိုဆ်းဆင်၊ယုမိ၊တုးမိ၊တုင်ဆုင်၊ မိတုးဗုဂျုတိဆ်း၊ ကီဆ်းတုင်
 သူင်၊ဇံဆ်း၊ မိ၊တုဂျုဝ်ဂျု၊ သု၊ဗု၊ ဂု၊ပိဆ်းတုသိဆ်း၊ ပိ၊ပိ၊ကီမံ၊သီ၊ တီ၊ဂုဝ်ဂျုးယား
 လးဂေးပုးသိက်၊ဂုဝ်ဂျုင်းလဂျု၊တင်းဆမ်။

လိုဝ်းသေလှ်းလွမ်းဇံ၊ဇုာ်၊သွမ်းယဝ်။ ယုစားမူင်းမိင်းဆ်း တင်းလှ်းတီးလုမ်း
 ဇံ၊ပံးယု၊လီတု၊ရှေးဂင်းဂေးဂု၊ဆာ်ဆုက်၊လး ရှိမ်းရှိမ်းရှိမ်းယေးရှပ်ယု၊ လွင်းလှ်း
 ယုစားမူင်းမိင်းတု၊ရှေးဂင်းဆာ်ဆုက်၊ဆ်း မီးလွင်းရှပ်၊ရှိမ်းလွမ်းစွပ်၊လိဆ်းလိဆ်းထံး- မါဆ်းလး
 ထံး-စမိဆ် (မိုဝ်းဂမ်၊ပေးတီးယု)။ ယုစားမူင်းမိင်းတု၊ရှေးဂင်းဆာ်ဆုက်၊ဆ်း မိုဆ်းမေး
 မိင်၊ပိဆ်းဂျ၊ 4 တွမ်း။

- 1) ပိဆ်းယုသိတ်းမူင်းမိင်း၊
- 2) ယုသိတ်းမိင်း ကဆ် မိုဆ်းမူလှ်းဗုင်၊
- 3) ယုသိတ်းယုင်းလး
- 4) ယုသိတ်းတင်၊လိုဝ်းတင်၊ပိုင်။

လုပ်ငန်းအခါပံ့ပိုးမှုလီစာ လုံးစာလုံးလုံးလုံးယုယုသားတီ၊တီ၊ထီ၊ (DDT) ယုသိတ်းယုင်းဆံ့၊
 ယုင်းလုင်းဂျု၊သေတု၊ဆံ့ဂေ၊ ယုတီ၊တီ၊ထီ၊ဆံ့၊ တင်းပိဆံ့ကဆံ့လု၊ဆံ့လုဝိုဝိုဆံ့၊ ဆံ့၊
 နှိမ်းနှိမ်းယပ်။ မိုဝ်းပီး 1996 ဆဆံ့၊ 186 တာဆံ့၊ တီ၊တီ၊ထီ၊ဆံ့၊ နှုပ်ပာဂ်၊ 75 လု၊တိုဝ်းဝံ့၊သေ
 ဆံ့မွဂ်၊ 4.6 တာဆံ့၊ဆံ့၊ ပိဆံ့တု၊လု၊သီ၊တု၊မီးထိဆံ့၊ နှုပ်ပာဂ်၊ 5 စလု၊ 2.4 တာဆံ့၊ဆံ့၊
 ပိဆံ့တု၊လု၊ဆံ့လမ်းတု၊သံးရှုဆုဝ်းထိဆံ့၊ နှုပ်ပာဂ်၊ 10 ယပ်။ မိုဝ်းပီး 1997 - 98 ဆဆံ့၊
 လုပ်ငန်းအခါပံ့ပိုးမှုလီစာ တီဝ်းတတ်းဂိုတ်းယိုတ်းပိတ်း လုင်းလု၊တိုဝ်းတီ၊တီ၊ထီ၊ဆံ့၊သေ
 သွဂ်းရှုယုစု၊မုင်းမိင်းတင်းကိုဝ်း ကဆံ့ဂုမ်းထိင်းသဇု၊ဝသိင်၊ဝိတ်၊လွမ်းလံးဆဆံ့၊ မု၊
 လု၊တီဆံ့ဆိဆံ့။ အံ၊ဂုမ်းထိင်းယု၊ယုစပ်ယု၊ လုင်းတင်၊လု၊လုင်းယု၊လု၊လု၊ဆံ့၊
 တေလံးမီးစေ၊သပ်းလီင်းတိမ်ထုဆံ့၊ လုင်းဆင်၊လုဝ်းယု၊ လုဝ်းဂု၊ဆံ့။ လုင်းလု၊တိုဝ်း။
 ဆမ်၊နှိင်းမဆံ့၊ တင်းဆမ်တု၊ဆိုင်၊ပီး၊ လုင်းဂိုဝ်းသိမ်းစလု၊ လု၊တု၊ဇုဂ်၊သွမ်းသေ
 တေလံးသင်းလင်းစဆပဆံ့ ဇုင်းလုင်အံ၊ပံ့ပိုးမှုလီစာတင်းသိင်း။

7 / ဂွပ်းသင် ရှပ်းသမ်.လံးမံးလု၊လု၊သားခင်ခေမီး

ယုသားခင်ခေမီးဆံ့၊ လု၊တု၊တေရှု၊ဂင်းမုင်းမိင်း ယု၊ပေရှု၊မု၊ဂိဆံ့အင်းဂုလု။
 ဂုလု၊ဂု၊ မဆံးလင်းပိဆံ့ဇေတေ၊ဂု၊ဆံးရှပ်းသေ တေလင်းစပ်းဂု၊ဆံးတုဝ်းခင်းရှပ်း လံးအံ၊
 လံးတင်းယပ်။

- 1) ဇုင်းမိုဝ်း၊ လပ်းရှပ်းလပ်းဆု၊ လပ်းသုဆံ့စပ် တေကပ်ယုသားခင်ခေမီးမု၊လေု၊
 ဂဆံ့သေ သိတ်းဆမ်၊ယုစလု၊ လင်းမိုဝ်းသိတ်းယုဆဆံ့၊ တေလင်းလံးထုဝ်းဇေဂွပ်းယု
 သားခင်ခေမီး စပ်းမု၊လွမ်းဆိုင်၊ဇေဝ်ဆင်ရှပ်းယု။
- 2) ဇုင်းမိုဝ်း၊ လပ်းရှပ်း၊ လပ်းဆု၊ လပ်းသုဆံ့စပ် တိုဂ်၊သိတ်းယုယု၊ဆဆံ့၊ တေ
 လင်းသုတ်၊လု၊ကံယုသားခင်ခေမီး ကိတ်းကွဆံ့၊ဂေ၊လင်းစပ်းဂု၊ယု၊ဆံ့ပွတ်၊ရှပ်း
 လံးငံးငံးယု။
- 3) မိုဆံဆင်၊ ပေးရှပ်းကပ်ယုသားခင်ခေမီးသိမ်းဝံ့၊ လမ်ကု၊ရှုဆံ တင်းဂိဆံတင်း
 ယိမ်၊သေ ကမ်၊မုင်းကမ်၊မုင်း ကံယုဆံ့၊ လင်းသိဆံသို၊တင်းဂိဆံတင်းယိမ်၊လိုင် တေလင်း
 ယုလွမ်းယု။

၂. နီမ်မိုဝ်း လုင်းလု၊တိုဝ်းသားခင်ခေမီးစလု၊ သားခင်ဇုဆံ့၊ထာတ်း

(ခ)
 လွင်းပတ်၊ပိုင်မံမီး၊
 ပုခင်းတု၊သားခင်းခေးမီး၊
 ကဆင်မီးဝံ့.ခင်းမိုင်ထံ၊
 မိုဝ်းပုခင်း.မု 6-7 ပီဗ

8 / လွင်းပတ်၊ပိုင်မံမီး၊ ပုခင်းတု၊ရှေး.ဂင်းပခင်းရှုပုသားခင်း. ဂုမ်းထုခင်းလူ့ရှု. ?

ပုခင်းပိုင်မံမီး၊ ကဆင်လမ်းလွင်းပုခင်းတု၊ တာင်းဂိဆ်တာင်းယီမ်.ရှ်းလွတ်းဖေး ဆ်းမိုင်းထံဆံ့. မိုဝ်းပီဗ 2522 ဆဆံ. လဝ်းရှေးခမ်းလံးကွက်,ခေးပုခင်းတမ်း (25/1) လီ.သင်,ဝုး ပေးဖွဲမီးလွင်းရှ်းတံးဖိတ်းပုခင်းပိုင်မံမီးဆံ့.လိုင် မိုခင်းဆင်,ဖူးရှ်းကွက်,၊ ဖူးသုင်,ခဝ်း မုးခလးဖူးပံးခံတာင်းဂိဆ်တာင်းယီမ်. ကဆင်တေလင်းပိဆ်ဖေးတေပု,ပံးယူ,လီလိုင် ခေး ပုခင်းတမ်း 58 ဆံ့. လံးလီ.သင်,ဝုး ပေးဖွဲရှ်းပုခင်းပိဆ်ဆ်းခေးပုခင်းတမ်း (25/1) ဆံ့.လိုင်၊ တေလင်းဂုးတမ်း,တုဂ်းခွက်; ကမ်,ပုခင်း.လိုင် 2 ပီဗခလး မွဲတမ်း,ငိုဆ်းကမ်,ပုခင်း.လိုင် 20000 ဝါတ်,ဆံ့ယပ်.။

ပုခင်းပိုင်မံမီးခေးဆံ့. လံးမီးလွင်းပုခင်းဖေဝ်,လှ်းမုးခဝ်းတာင်း 20 ပီဗပံးယပ်.၊ လုမ်းဖံ၊ ပံးယူ,လီ လံးကွက်,ခေးပုခင်းဖေဝ်,ထီင်းလံးလိုင်လံးပိုင် တု,ရှ်းလီင်းလီင်း လွင်းမီးသားခင်းလှ်းလှ်း ကဆင်ယူ,ဆ်းခေးပုခင်းဝံ့. ကဆင်ပိဆ်ဖေးခိဆ်တေပု,ပံးယူ,လီဂုမ်းရှ်း. ခေးပုခင်းဖေဝ်, လိုဆ်းသုတ်း ကွက်,မုးမိုဝ်းဝဆ်းထီ. 30 လိုဆ်းဖေဝ်.သဖေးခုမ်း 2546 ။

ပုခင်းတု,ရှေး.ဂင်းတာင်းဂိဆ်တာင်းယီမ်. ရှ်းလွတ်းဖေးဆဆံ. လုမ်းဖံ၊ပံးယူ,လီ လင်,လံးကွက်,ခေးပုခင်းဖေဝ်,ဝံ့. ခတ,ကပ်ခဝ်းယမ်းဆံ့.ဂျု. ဂုးပိဆ်တာင်းဂိဆ်တာင်းယီမ်. ကမ်,ပုခင်းခံဆဆံ့.မီးဆင်,တံးဆံ့.ယပ်.။

- ❖ ပေးတု.ကရုင်းဆီး
- ❖ ပေးဂိုက်.
- ❖ ဖေးမုးလိဆ်
- ❖ ဂဂုတ်.ခံလီသိလိဆ်

- ❖ ရှာ၊တူဝ်းသဆ်းဗှ်း (သဆ်းဗှ်းသီ)
- ❖ သဆ်းစေးမီးစူးမူင်းမိင်း (ကမ်၊လှိုင်သေကမ်၊ကျ၊ကမ်၊လိ)
- ❖ သုသဆ်းစူးတူဆ်းယှိုင်းယး
- ❖ ဆ်းတူဝ်းဗှ်းရီဆ်း

လွင်းစေးပိုဆ်းဗှ်းလှိုင်ဆ်း ရှိတီးရှ်းလင်းရှ်းလင်းဆးလင်းသုဆ်းလး ဗှ်းစုံရှိုင်းယှ်း
မဆ်း၊ ဗှ်းစုံဗှ်းယှိုင်းဆင်းစိတ်လးမာ၊မံ၊မာ၊တွက်၊ လှိုင်ကဆ်းမီးသဆ်းစူးမူင်းမိင်း
ဆမ်ပူဆ်းလှိုင် စေးပူင်တမ်းဝံဆဆ်းလိုင် တေလင်းလူးတမ်၊ တူဂ်းစွန်းထိုင် 2 ပီးဆ်းယဝ်း။

9 / **ဂွပ်းသင်လှိုင်ပွင်လှိုင်၊ ယင်းကမ်၊ရှေးရှမ်းလွင်းတမ်းခံယု
သဆ်းခေးမီးလှိုင်ဆ်း**

စတ၊ကပ်မိုင်းပီး 2520 ဆဆ်းမး ဗှ်းလှိုင်ပွင်လှိုင်ထံးလံးကွက်၊စေးရှေးရှမ်း
ကမ်၊ပဆ်းခံယုသဆ်းစေးမီးမး မီးယု၊တင်းဆမ်၊ တင်းမူတ်းဆ်းမီးမွန်း 20 မိင်း။ ဂွပ်းပိုင်း
မဆ်းပိဆ်းဗေးတေ၊ပံးယု၊လီဂူဆ်းရှ်းလး သဆ်းကဆ်းကမ်၊ပဆ်းဝင်းခံဆဆ်း မေ၊ထူးမီး
တူဝ်ဗှ်း။ မိုင်းပီး 2546 ဆဆ်း သဆ်းကဆ်းရှေးရှမ်းဝံဆဆ်း ဂွပ်းပိုင်းမဆ်းလှိုင်ဝံလး
တင်းမီးလွင်းလှိုင်ယု၊တင်၊လှိုင်ယု။ မင်လှိုင်ဂေး လက်လွမ်ကပ်စပ်းမးလွမ်းမိုင်းရှ်းရှ်းယု။
စေ၊မိုင်းဆ်းစလှိုင်တူမ်းဗှ်းဆ်း လံးရှေးရှမ်းဝံမိုင်းပီး 2543 ယဝ်းလး လပ်းရှ်း
လင်းဆးစပ် တင်းကွမ်ကဆ်းလှိုင်တိုင်းသဆ်းကဆ်းဆ်းယု။ လှိုင်သေကမ်၊ပဆ်းလှိုင်သဆ်းစေးမီး
လှိုင်ဆ်း လှိုင်ပွင်လှိုင်လံးရှ်းစေးဗှ်းသတိကွက်၊မး မီးလှိုင်မဆ်း 12 စေး ဆ်းစေးဗှ်း
သတိဆ်း ပိဆ်းဗေးကဆ်းတူမ်းတိုင်းပံးယု၊လီတေ၊ဂူဆ်းရှ်းတင်းဆမ်သေ ဂူလှ်းဂး ကမ်၊ပံ
စပ်းစွာင်၊တြးလီလးဂူဆ်းလှိုင်မံးလှိုင်လွမ်းလွင်းပိဆ်းဗေးလး ဗှ်းမီးပူဆ်းဗှ်းစပ် လင်၊ရှ်း
ဂိုတ်းယိုတ်းပိတ်းလွင်းသိုင်းခံလးလှိုင်တိုင်းလှိုင်ဆ်းယဝ်း ။

ယုသဆ်းကဆ်းမီးဗေး

ပပ်းဂိမ်မိုင်း လွင်းရှ်းတိုင်းသဆ်းခေးမီးလး သဆ်းဗှ်းထတ်း

မိုင်းပီး 1979 ဆဆမ်. မီးမံမီးပဂ်းပိုင်တၢ,ဂုမ်းထိင်းယၢးမုင်းမိင်း ရှ်းယွမ်းလူင်းဂျၢ, ဆွဲးဖဂ်းယိုဝ်းဆၢင်းစိတ်ကဆမ်ဖုဂ်,သွမ်းကွက်,။

မိုင်းပီး 1992 ဆဆမ်. မီးမံမီးပဂ်းပိုင်တၢ,ဂုမ်းထိင်း လွင်းရှင်းငါဆ်း (ရှင်းရှိတ်းကွက်, ကျးရှာဆမ်) ဖွင်းလူင်ဆွဲးမိုင်းလၢတ်းမွက်,ဝုး ရှ်းမီးလွင်းရှေ့ဂင်; လွတ်းဖေဖေယၢသၢဆမ်ဖေမီး ပဆ်းဂုမ်းရှိတ်းဂါဆမ် ကဆမ်တေလၢင်းတုမ်.တိုဝ်.တူပ်စိင်းဂုမ်းရှပ်းတင်းလူင် လိုင်းဆင်, (ထၢတ်း ဂိတ်.သ်ဆမ်.ယၢးလၢဆမ်.ယၢင်) လဂျၢ,လိုဝ်းဆံ.။ မဆ်းပိဆ်းလွင်းလီဝုဆမ်.ကဆမ်ဆိုင်ယု, သၢဆမ် ဖေမီး မၢင်လိုဝ်းကဆမ်မီးဆွဲးဖေဖေဖှၢင်.သတိဆံ. မိုဆ်ဆင်,ကျေးယၢ,တီးဖုးလၢ; မိတ်.ထီး ဖေ,ဂျၢထံးကွဆ်းဆံ. မီးဂွင်.သၢဆမ်ဆမ်သေ ယၢသၢဆမ်ဖေမီးမၢင်လိုဝ်း၊ လိုဝ်းကဆမ်လံးရှေ့ရှမ်း ဝံ.ဆဆမ်. မိုဆ်ဆင်, မိ,ထၢးမိတူပ်ဖွတ်.လၢ;မုပ်,ဆူပ်းစဂူပ်းတူပ်ဖွတ်.ဆံ. ပိဆ်းကဆမ်လမ်, လွင်း ဆွဲးဖေဖေဖှၢင်.သတိ 12 ဖေဖုးဆံ.သေ လံးကပ်မးယု,ဆွဲးဖေဖေ; ကဆမ်ပိဆ်းသၢဆမ်ဖေမီး ပိဆ်းဖေဖေသုင်ဝံ.။ ဂုလ်းဂး ကမ်,လှ်းဝုး သၢဆမ်ကဆမ်လှ်းဆွဲးမိုင်းထံးဆံ. တေမီးလွင်းလွတ်းဖေဖေ မိုဆ်ဆင်,သၢဆမ်မုင်းမိင်း၊ ဖေ,ဂျၢစွတ်.ကဆမ်ကမ်,မီးဆွဲးဖေဖေဖှၢင်.သတိဆဆမ်. ပိဆ်းကဆမ်ရှိတ်း ရှ်းစုဝ်းစွင်လူ.သုမ်းဆမ်ဆၢ,လၢ; လဝ်းဆးတီးစပ်ဂေလံးရှပ်းသိမ်းယၢးမုင်းမိင်း လိုဝ်းဆံ.ပိတ်း။

ဖှၢင်.ဖေဖေ

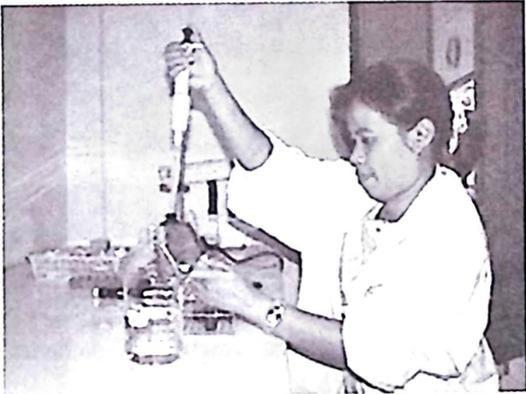
10 / လွင်းယၢးမုင်းမိင်း၊ ကဆမ်ခပ်ပဂ်းပိုင်ခူင်,တြး

လွင်းတူင်.ဆိုင်လၢ;ဂုမ်းထိင်းယၢးမုင်းမိင်း ကဆမ်ဂိပ်,လူလ်းလွင်းတူပ်မီးသံလှ် တင်းမူတ်းဆံ. တေ,ကပ်မံ,သူင်,စပ်း၊ ရှိတ်းကွက်,၊ ဂိပ်းသိမ်းလၢ;လွင်းလှ်.တိုဝ်းလိုဝ်းဆံ. တေလံးရှိတ်းလွမ်းပဂ်းပိုင်လွင်းရှေ့.ဖေဖေမိုင်းပီး 1992 ကဆမ်ပုးတင်းလုမ်းဖေ,ပံးယု,လီ ရှ်းကပ်ပုဆ်းဖွဆ်း ယၢးမုင်းမိင်းတၢ,လှ်.ဆွဲးစဂးဂုမ်းရှပ်းလၢ; တင်းဂုမ်းရှိတ်းကွက်,မဆ်း လုမ်းဖေ,ဖုဂ်,သွမ်းလၢ; လုမ်းဖေ,ရှုမ်းရှုမ်းစပ်ဂေ; တေလံးကပ်ပုဆ်းဖွဆ်း ယၢးမုင်းမိင်း တၢ,လှ်.တိုဝ်းဆွဲးလွင်းဖုဂ်,သွမ်းတင်းလူင်ယု.။

ပျိဆ်းလၢ; ရုမ်းသၢ,ဝဂ်ပိုင်,တြး

ခေ့းယိုင်းကားခင်း ပက်းပိုင်ရှေ့ကင်းဖေးယိုင်းပီး 1992 ဆခင်းကမ်

- ◆ ကိုင်ဆိုဝ်လင်းဆေးတီးယူမ်းမီးပုဆ်းဖွမ်း တု၊ဂုမ်းထိုင်းယုးမုင်းမိုင်း။
- ◆ တု၊လိုက်းလွဲတိုင်းယုးမုင်းမိုင်း ကဆ်မီးခက်.တွမ်းလုင်းလံးမိုင်းဝံ။
- ◆ တု၊တေကွက်,မုဲးကစွာင်.ရှိုတ်းကွက်, သုင်,ခပ်းခလး လုင်,လံးမီး (ပွဲလုင်းဝင်းခံ၊ ရိုပ်းသိမ်းခလးသုင်,ကွက်,) ယုးမုင်းမိုင်းကဆ်လံးရှေ့ဂင်းဝံ.ကွမ်တင်း၊ လင်, ကမ်,လင်းမီးလုင်းတုမ်.တိုင်းဂုမ်း . သတ်း၊ တုမ်းမံ၊ ခုင်းခွင်ခလး သယေဝသိုင်, ဝိတ်.လွမ်း။
- ◆ တု၊ဂုမ်းထိုင်းဆမ်.ရှိုင်းယုးမုင်းမိုင်း ကဆ်ဝင်းခံဆ်းဂတ်, ကိုင်ဆိုဝ်ပက်းပိုင်မံမီး ရှေ့ဂင်းဖေး မိုင်းပီး 1992 ဆခင်းသေ ယုးမုင်းမိုင်း မိုမ်ဆင်,ကုးတံဆ်း၊ ကမိ,ဆုင်ခပ်းခလး တီ,တီ,ထီ,လိုင်းဆံ၊ လံးထုက်,သင်,ဂိုတ်းယိုတ်းပိတ်း ရှေ့ရှမ်း တု၊လွဲ.ဆ်းဂါဆ်ယုက်,သွမ်းခလးလွဲ.တိုင်း တီးတင်းဖေံ,ပံးယု,လီတင်းမုတ်းယပ်.။ မီးထိုင်းမံမီးတင်,လိုင်းခလး ခိုင်းလွဲ.ကဆ်ခပ်းခွင်,တြး တု၊ရှေ့ဂင်းသိုင်,ဝိတ်. လွမ်း.ခလး ဂုမ်းရှပ်းကဆ်လင်းဂုမ်းထိုင်း ယုးသုးဆေးမီး ရှုံးယွမ်းလုင်းဂျုဆံယပ်.။

ကပ်းကမ်းတု၊ဂုမ်း မုးသုးဆေးမီး

၁၁ / လွင်းတင်,လရင်းမြဲဗကခိုင်.

ဗွဲသေကမ်,ဝုး ပေးစွဲးနှိတ်းကွက်, သူင်,ကွက်,ယုစုးမူင်းမိင်း ကဆင်ကင်းပီဆဲဖေး
 လိုင်းဆဲ.လိုင် တေလံးယွမ်းမုဲးကစွာင်.ခလး မုဲးနှိတ်းကွက်,တီးလုမ်းဗံာ်,ဗုဂ်,သွမ်း၊ ဗွင်းလူင်
 ဗံာ်,ဗုဂ်,သွမ်းခလး တင်းလုမ်းလိုင်စပ်းပုးဗံာ်,ရှမ်းရှမ်းဂုမ်းထိင်းယုစုးမူင်းမိင်း တု,လှံ.
 ဗံာ်,ဗုဂ်,သွမ်းခလး တင်းဂိဆဲတင်းယိမ်.ခလး ဗံာ်,ဂုမ်းထိင်းယုးယုစပ်ယူ။ လွင်းတင်,
 လရင်းယွမ်းမုဲးကစွာင်.ဆဲ. တေလံးမီးစေးသပ်းလိင်းတိမ်ထူဆဲး လိုင်.ဆင်,လိုင်ယု လိုင်
 ဂု.စံ။ လွင်းလှံ.တိုင်း၊ ဆမ်.နှိုင်းမဆဲး၊ တင်းဆမ်တု,ဆိုင်ပီး၊ လွင်းဂိပ်းသိမ်းခလး လှံ.တု,
 ဗုဂ်,သွမ်းသေ တေလံးသင်းလင်းခဆပဆဲ ဗွင်းလူင်ဗံာ်,ပံးယူ,လီစပ်တင်းသိင်း။

စေးခဆ.ဆမ်း လွင်းဂါဆဲလှံ.တိုင်းယုကဆဲမီးဂွင်. ဆွဲးဂါဆဲဗုဂ်,သွမ်းခလး ဆွဲးဂါဆဲ
 လှံ.ယု ကဆဲမီးဂွင်.တု,တေဂှေ.ဂင်းမိင်းယု.ဂပ်းတုဆဲးမံ.ဆဲ. ဗွမ်းလီမဆဲးဂေးတေမီးယူ,
 ဂုလှံးဂုး ပေးဗုဂ်လှံ.တိုင်းယုဆဆဲ. ကမ်,ရှု.လွင်းလှံ.ယုဆဲ.လီလီလိုင် ဗွမ်းလု.မဆဲးဆဲ.
 တေကင်းမီးမုးပုးယပ်.၊ ဂွမ်းဆဆဲခလး ပေးလံးလှံ.ယုကဆဲမီးဂွင်.ဆဲ. လှံ,လံးလှံ. ရှံး
 ထုဂ်,လံးမဆဲး ဂွမ်းဆဆဲ လင်,တေမီးလွင်းတိပ်းတတ်းမုးမိုဆဲဆင်,တုးဆဲ။

- ၁) လွင်းလှံ.ယုဆဆဲ. ရှမ်းလှံ,လီပ်းနှိတ်းတုလှံးကွဆဲတင်း မိင်းကဆဲမုးယု.ဂပ်း
 တုဆဲးမံ.လိုင်ဆဲ. မီးဆမ် မီးကေး,ဂုးရှိုပ် လွင်,ရှမ်းထုဂ်,လီလှံ.ကမ်,လီလှံ။
- ၂) ပေးလှံ.တိုင်းလိုင် ရှံးလှံ.တိုင်းယုကဆဲမီးဂွင်. ကဆဲထုဂ်,မိမ်းတင်းမိင်း ကဆဲ
 တီးရှမ်းစွဲးစုးတံဆဆဲ။
- ၃) ထုဂ်,လီဗုဂ်,သွမ်းတုဆဲးဗုဂ်းတုဆဲးမံ. လီဂ်းလံးပဆဲ,ပုတ်းကဆဲယူ,တု,သေ,
 ဂွမ်းပိုင်းဝုး ပေးနှိတ်းလိုင်.ဆဲလိုင် တေကင်းမီးလွင်းတိုင်း.တင်းကဆဲဆိုင်; ရှံးမိင်း
 ယု.ဂပ်းလိုင်ဆဆဲ. ယွမ်းလူင်းဂု,လံး။
- ၄) လှံ,လံးစပ်းလှံ.ခဝးလွင်းလှံ.ယုမီးဂွင်. ကဆဲတေဆဲဆဲးလှိုမ်းထိုင်း
 ကမ်,ဆဆဲ ကဆဲကမ်,ကင်းလှိုမ်း; ဂွမ်းပိုင်းဝုးမဆဲးတေကင်းမီးဂွင်.ယု တုဂ်းယူ,
 ဆွဲးသဗေ,ဝခလး သိုင်,ဝိတ်.လွမ်း.ရှမ်းလံး။
- ၅) ပေးလှံ.ယုမီးဂွင်.တီးတုဆဲးဗုဂ်း ကဆဲရှမ်းဂိဆဲဆဲလိုင် ရှမ်းလှံ,လံးလေးဝံ.
 စပ်းယပ်းရှိုင် ဂွမ်းပိုင်းဝုးလှံ,ရှံးဂွင်.ယုမဆဲးလှိုမ်းယပ်.ကွဆဲတင်း ရှမ်းလင်,တေ
 ကမ်မုးတုမုးရှိုင်ဂိဆဲလံး။

ပျဲဆဲးဗုဂ်; လုမ်းသဗေ,ဝပိုင်;တံး

(င)
လွင်ႈၵျီႇတိုဝ်းၼၢၵ်း
ၼၢၵ်းၵၢၵ်းယၢၵ်းမူၵ်းမိၵ်း

12 / ချေးလွင်ႈၼၢၵ်းၼၢၵ်းမိၵ်း လွင်ႈၵၢၵ်းၵျီႇယၢၵ်းမိၵ်း
ၼၢၵ်းၵၢၵ်းၼၢၵ်း,သွၼ်း

- 1) လူဝ်းလံးၵိပ်းသိမ်းယၢၵ်းၵွၼ်း. ၵျီႇထုၵ်းမိၵ်းၼၢၵ်း တီးၵၢၵ်းလုၵ်းၵွၼ်း,တေၵၢၵ်း,လၢင်းယိုၼ်းမိုဝ်းထိုင်လံး။
- 2) ၵိပ်းသိမ်းဝံ. တီးၵၢၵ်းၵၢၵ်း,လမ်တၢင်းၵိပ်းၵွၼ်းၼၢၵ်း သတ်း မိုၼ်းမိၵ်း,တိုဝ်းသွၼ်း,တၢင်းၵိပ်းတီးယေးၼၢၵ်း။
- 3) မိုဝ်းၵၢၵ်းပံ,လွၼ်းယၢၵ်းမိၵ်း. ၵျီႇၵၢၵ်း,တူၼ်းမေးသပ်းလိင်းလွင်ႈယၢၵ်းၵွၼ်း. ၵျီႇပွၼ်း,လွၼ်းလီၵ်းသေၵွၼ်း, မိုၼ်းမိၵ်း, လွၼ်းလံးလွၼ်း. တၢင်းမိၵ်း/ၵေၼ်းမိၵ်းမုၵ်းၵျီႇတိုဝ်း. တၢင်းမိၵ်း တၢင်းၵေၼ်းမိၵ်း, လံးၵွၼ်းၵိပ်းၼၢၵ်းလွၼ်းလံးၼၢၵ်းၵွၼ်း။
- 4) ယၢၵ်းပေလွၼ်းယၢၵ်းမိၵ်းၵွၼ်းမိၵ်းလွၼ်းသေ ၵၢၵ်းပိုၼ်းလၢတ်းဝံ. ၼၢၵ်းမေးသပ်းလိင်းမိၵ်း။
- 5) မိုဝ်းၵွၼ်းတိုဝ်းယိပ်းယၢၵ်းၼၢၵ်း မိၵ်း. ၵၢၵ်း,မိၵ်းမိၵ်း.မိၵ်း မိုဝ်းၵွၼ်းသိတ်းယၢၵ်းမိၵ်း. ယၢၵ်းပေၵျီႇသုတ်း,လုၵ်းမိၵ်းၵျီႇယၢၵ်းမိၵ်း။
- 6) ယၢၵ်းပေၵျီႇယၢၵ်းမိၵ်းၵွၼ်း,တူၼ်းၵွၼ်း ၵၢၵ်း,မိၵ်း ပေးဝုၵ်းတိုဝ်း.လုၵ်းမိၵ်းလိုင် ၵၢၵ်းမိၵ်း.ၵၢၵ်း မူၵ်းသွၼ်းမိၵ်း.လၢင်းပိတ်း ၵျီႇမူၵ်းသွၼ်းၵိပ်းလိပ်း။
- 7) မိုဝ်းၵွၼ်းတိုဝ်းသိတ်းယၢၵ်းမိၵ်း. ယၢၵ်းပေၵိပ်းတၢင်းၵိပ်း ၵၢၵ်း,မိၵ်းလုတ်း,လိမ်းယၢၵ်းလုၵ်းလုၵ်း။
- 8) ယၢၵ်းပိတ်းယၢၵ်းမိၵ်းၵွၼ်း. ၵၢၵ်းၵၢၵ်း,မိၵ်းမေးသပ်းလိင်း။
- 9) ဗွၼ်းယၢၵ်းၵွၼ်းသိတ်းယၢၵ်းမိၵ်း. ယၢၵ်းပေၵျီႇမိၵ်းပိပ်းၵွၼ်း,လွၼ်းၵိပ်းၵွၼ်း ၼၢၵ်းဝၢၵ်းၵွၼ်း, ၼၢၵ်းမိၵ်း.မေၼ်း, ၼၢၵ်းၵၢၵ်း,မိၵ်း. ၵွပ်းမိၵ်း ၵျီႇၵျီႇ,တူၼ်းၵၢၵ်း,မိၵ်း.ဝံ.လီၵ်း

ပဝ်းၵိပ်းမိုဝ်း လွင်ႈၵျီႇတိုဝ်းသၢၵ်းခေးမိၵ်းၼၢၵ်း သၢၵ်းၼၢၵ်း,ယၢၵ်း

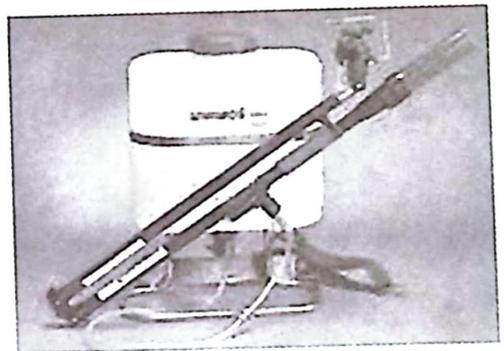
- 10) ဗွင်းယမ်းရှင်းသိတ်ယူဆန်း လှုပ်လုံးဆင်းရှင်းကန်ရှင်းတင်ရှင်း၊ သို့မဟုတ် ရှင်း၊ သို့တင်မိုင်းစလေး သို့မဟုတ်ဖိတ်၊ တု၊ ရှင်းဆေးရှင်း။
- 11) ခိုင်းရှင်းယုမ်းရှင်း လိုင်းကန်ရှင်းကန်၊ လှုပ်လှုပ်လှုပ်ဆန်း ရှင်းကန်ရှင်းလိပ်ပိတ်၊ ကန်ဆန်း ကန်ဖုံးပိတ်၊ ရှင်းရှင်း၊ မိုင်းပိတ်ဖုံးယူဆန်း ယု၊ ပေရှင်းရှင်း၊ သုတ်၊ ရှင်းပိတ်၊ ကန်ဆန်း။
- 12) မိုင်းတေကန်ဆန်း ကန်ဆန်း ကန်လှုပ်တီးရှင်းပဆီ၊ ရှင်းကန်ရှင်းယုမ်းရှင်း ရှင်းပိတ်၊ ဆေးစမ်းဆန်း၊ ဆန်းရှင်းဆန်း လှုပ်လှုပ်တင်ရှင်းသေရှင်း။

ဆွင့်ဆွင့် ကန်ဖုံးကန်ရှင်းယူဆန်း

13 / ခိုင်းရှင်းတိုင်းခင်းကန်ဆန်း၊ သွမ်း

- 1) ပုင်းသိတ်ဆန်းယု Modular ဆံ တေရှင်းပံလှုပ်ပွတ်လိပ်လိပ်လှုပ် လှုပ်သေရှင်းကန်၊ လှုပ်လှုပ်ခိုင်းမိုင်းသေမိုင်း။

လှုပ်လှုပ် Eccentric ကန်ဆန်းယုသေ ကိုင်းသိမ်းပံလုံးရှင်း ရှင်းကန်၊ လှုပ်လုံးယွန်းဆန်းယုမန်းတိုင်းတိုင်း။ ပုင်းဆန်း Polypropylene ဆံ မပ်သေကန်၊ ရှင်းသမ်းရှင်းခမ်းရှင်း ရှင်းတုမန်းလုံးတိုင်းလှုပ်လှုပ်သေတု၊ ရှင်းကန်၊ တိုင်းလုံးငါးငါး။

ပိုင်းရှင်း၊ ရှင်းသေလှုပ်ပိုင်းတိုင်း

မီးလုံလုံသီးသီးလှိုက်လှိုက်လုံး၊ မိုခ်ဆင်၊ ပုင်းဆမ်၊ ၆ လိတ်၊ ၄ လိတ်၊ ၁၂ လိတ်၊ ၁၆ လိတ်။

၂) ပိခ်ခိုင်းသိတ်းယုးယုးယိုင်းမိတ်းဆမ်၊ ကေ၊ လှို၊ မာ၊ ထာ၊ ဆမ်၊ ဖွဲးထာတ်း ၂ ဂွမ်း၊ လှို၊ လုံး ၁ ဝမ်း (သွဲ၊ တီး၊ ခိုင်း) ကွမ်ကီး/ပိင်း ဂိခ်ပိင်းလှို၊ ဆမ်၊ ၁ လုံး၊ ကွမ်ကီး၊ ယုးယုးယိုင်းယုး။ နှိတ်းဂါခ်လုံးဝံးလှိုဂပ်၊ ယိုင်းတံလီလှိုဂပ်၊ ဂွမ်းပိုင်းဝုးစီးဖုခ်၊ ကေ၊ သေ လုတ်၊ လှိုမိတ်းလုံးလီ။

၃) ဂိမ်းတတ်းဂိုင်၊ မံ၊ ကမ်လီလုံးလှို၊ လုံးခိုင် ဆွဲးဂမ်၊ ဖေ၊ ဆမ်၊ လုဂ်၊ တီး၊ မိုင်း (သဝိတ်၊ သိုင်းလီဆမ်) တီးယိပ်းမမ်းဆမ်၊ တေကပ်ဂွမ်လွဲးလုံး၊ ကပ်ပလဂ်၊ သတိဂ်၊ သီလိုင်ရှမ်းဂမ်သေဂွေ၊ ဝံ၊ ဆွဲးဂ်၊ ကမ်၊ မေ၊ ဂွေ၊ ယိပ်းလုံးမမ်းဂီဆမ်၊ လီ။ မိတ်းမမ်း တေကပ်လိတ်းလု၊ လီဂီဆမ်၊ နိုင်လီလုံး၊ မီးရှင်းဖွင်ရှင်းလီသေ ရှုံးမမ်းဂိုင်၊ ကပ်ဂမ်တင်းမိတ်းယပ်း၊ လီတု၊ ဂါခ်တတ်းတိုင်၊ ကမ်၊ ဆမ်နှိတ်းကွမ်၊ ဖွင် ရှင်းတုခ်မံ၊ ဂိုင်၊ မံ၊ လုံးလုံလုံမိတ်းသေ တုခ်မံ၊ ဂေး၊ ကမ်၊ မီးရှုံးတိတ်၊ ကမ်၊ ဆမ် ရှုံးသိတ်၊ ခါတ်၊ သင်။ ပေးလှို၊ ယပ်းလှို နပ်တုပ်၊ သိမ်းဝံ၊ ဂေး၊ လုံး၊ ထွတ်၊ သေ လုံးတိုင်၊ ကမ်ဂေးလုံး၊ ရှင်းလင်းလှိုဂပ်၊ သိုဂပ်လုံး မိတ်းကမ် ဂိုင်၊ ကပ်ဂမ် တင်း ဂါခ်ရှမ်းဆမ်။ မိတ်းကမ်လီလှို၊ ၁ တေ၊ ဖွဲးရှင်၊ သီဆမ် ၄ ဆံယပ်း။

၄) လီတု၊ တတ်းဂိုင်၊ မံ၊ ကမ်၊ ရှုံးဂိုင်၊ မံ၊ သိတ်၊ ခါတ်၊ လိတ်းလှိုင်းဆမ်၊ ကပ်လိတ်းစိုင် မိတ်းလီသေနှိတ်းဝံ။ စိတ်းလိတ်းလှိုင်းဆမ်၊ မီး ၂ လုမ်၊ မိုင်းလှိုင်းဆမ်၊ တေဂိခ် ဆိုဝံ၊ မံ၊ တင်းဂျု၊ ၁ လုံး၊ မုး ကမ်၊ နှိတ်းရှုံးဆိုဝံ၊ မံ၊ ရှိပ်၊ ဂမ်။

ပပ်၊ ဂိမ်မိုင်း လှိုင်းလှို၊ တိုင်းသါခ်ခေးမီးလုံး၊ သါခ်ဖုခ်၊ ထာတ်၊

14 / လွင်းလှိုင်.တိုင်းယုဒများနှင့်မိတ်

ပေးစွမ်းတေလှုံ့. ကမ်,ဆမ်လှုံ့.ယပ်.သေ နှိပ်းသိမ်းဝံ.ဆွဲးရှိုမ်းယေးစွမ်းကိုင် လုက်း
ကွမ်း၊ လုက်းရှိုမ်းတေလံးလိပ်းရှိုမ်းဝံ. ကိုင်းရှိုတ်းကွက်၊ ကိုင်းလှုံ့.မမ်း၊ လွင်းယိုင်းကားမ်း၊
ကမ်း.ယုဒများနှင့်မိတ်းစလး၊ ယုဒသားကမ်လှုံ့ နှိပ်,စွင်းဆွဲးရှိုမ်းစွမ်း၊ နှိပ်,လုလုး၊ လွင်းစေးမုမ်း
ကိုင်းဆံ. လုက်းရှိုမ်းစလးပေးစမး နိုင်း,လီစဆ.ဆမ်းဝံ. ယုဒများနှင့်မိတ်းဆံ. ပီဆံဖေးတေ၊
ပံးယု,လီဂူမ်းစွမ်းကိုင်.ရှိုပ်ကမ်ဝုးဆမ်. ဂူမ်းစွမ်းကင်,တေကင်းမေ့လိုက်းလှုံ့.တိုင်းဂျ၊။

- ▶ တုပေးစမးရှုံ့.လွမ်း လွင်းယုဒများနှင့်မိတ်း
- ▶ ကိုင်းသားကမ်မီးရှွင်.သားဖေး ပီဆံကိုင်.ရှိုပ်
- ▶ လွင်းယိုင်းကားမ်း ယုဒများနှင့်မိတ်း
- ▶ Insecticides ဆံ. ပီဆံယုဒများနှင့်မိတ်း
- ▶ Fungicides ဆံ. ပီဆံယုဒ ကိုပ်.မိတ်းရေးဂျ၊
- ▶ Herbicides ဆံ. ပီဆံယုဒယိုင်းယုးစလးတုမ်းယိုင်းယုး

လွင်းကမ်းထားမ်းရှွင်.ယုဆံ. ဝံးသေလံးလိတ်းကမ်းတုလုးတီးတုင်သတ်းယပ်.ကိုင်
လံးရှိုမ်းရှွင်.ယုတင်းဆမ် မီးဆွဲးတုင်သတ်း 1 ဂီးလုး တု,တေစးတံးလံးမွက်းရှိုပ်ပက်, 50
မမ်းဆံ. ပီဆံကမ်လွင်းလံးလိတ်းတုလုးရှိုမ်းမုမ်းဆမ်လိုပ်ပိုမ်းယပ်.။

လွင်းလုမ်းပံးယု,လီလုမ်းဖှု.စပ် သပ်းလိင်းစဆကွက်,မုမ်းဆံ. လွင်းဖေးရှွင်.ယုဒများ
နှင့်မိတ်း ကမ်မီးကိုင်းရှွင်.သားဆံ. မမ်းတုမ်.တိုပ်.ပံးယု,လီဂူမ်းစွမ်း ယု,လံးစားမ်းရှိုင်
တား,တား,မမ်း၊ လွင်းကိုင်းသပ်းလိင်းစဆကွက်,မုမ်းဂမ်းဆမ်ဆံ. မီးကမ်းထားမ်း LD 51ကေ,
မီးရှွင်.သားဖေးရှိုင်းသုတ်း။

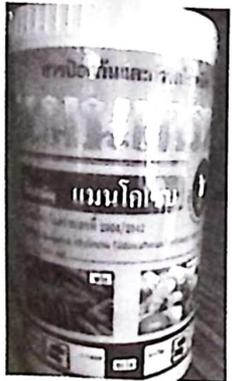
- 1) ပီ, မီးရှွင်.သားဖေးသုင်ရှိုင်း။
- 2) မီးရှွင်.သားဖေးပားဂင်
- 3) မီးရှွင်.သားဖေးကေ,သုတ်း။
- 4) ကမ်,ပေးမီးရှွင်.သားသင်။

၅၄. ငှက်ကောင်ပျားခွေးခေတ်

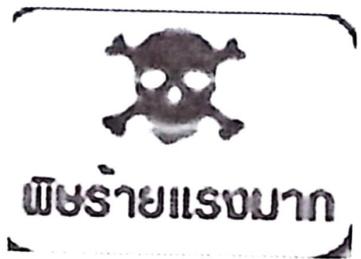
- ◆ ပေးကပ်ယူစားမှုင်းမိင်း ဂျာဂ်ပဲသိမ်းလမ် တီးဆမ်ဂိဆမ်လေးဆမ်လှုံ ဆွဲခွင်းလီဝဂဆမ်
- ◆ ပေးပိုတ်, ပုင်းယူစားမှုင်းမိင်း ကဆမ်မီးဆမ်လှုံ. ခလေး ဆမ်ဂိဆမ်ဆွဲခွင်း လီဝဂဆမ်
- ◆ ပေးပုင်းဆမ်.ယူစားမှုင်းမိင်း လိုမ်းကွက်, ဆွဲခွင်း မီးဆမ်ဂိဆမ်လေးဆမ်လှုံ.
- ◆ ပေးကပ်ဇကေးကဆမ်သိတ်းယူစားမှုင်းမိင်းဆဆမ်. များဂ်ပဲသိမ်းတီးဆိုင် ကဆမ်မီးဆမ်ဂိဆမ်လေးဆမ်လှုံ။
- ◆ ပေးကပ်ပုင်းဆမ်.ယူစားမှုင်းမိင်း များလှုံ. တိုင်းခိုဆမ်းလေးသွဲ, ဆမ်. ခိုဆမ်း။
- ◆ ပေးကပ်ပုင်းဆမ်.ယူစားမှုင်းမိင်းကဆမ်လှုံ. ကမ်, မူတ်းသေ ဂိုတ်းလှိုင် ဆွဲပုင်းမဆမ်းဆဆမ်. ပေးကပ်ဂျာ, ထွက်, တီးထိုင်ဇနုဆမ်, ကဆမ်လမ်ဂိုမ်းဆမ်. ဆဆမ်. လှိုင် ဆမ်.ယူတေလောင်းမိုင်, မီးဂွင်းငူဆမ်. များ။

လာင်းပီဆမ်ထိုင်, ပုခင်းတျာ, တူဝ်သတ်းတင်းလံ

- ❖ ပေးတူဝ်သတ်းမီးသံလှုံ မိုဆမ်ဆင်, ဂံ, လှိုင်းစပ်; ဂျာ, လူးလမ်တီးယူစားမှုင်းမိင်း ဂ်ပဲသိမ်းဆမ်. တေလောင်းမိုင်, ပီဆမ်ငူဆမ်။
- ❖ ပေးတူဝ်သတ်းမီးသံလှုံစပ်; ဂျာ, လူးလမ်တီး ပုင်းယူစားမှုင်းမိင်းပိုတ်, ဝံ. လှိုင် တေလောင်းပီဆမ်။
- ❖ ပေးတူဝ်သတ်းမီးသံလှုံစပ်; ဂျာ, လူးလမ်တီးဆမ်.ယူစားမှုင်းမိင်းကဆမ်လိုမ်း ကွက်, များဆဆမ်. တေလောင်းလမ်းယူ။
- ❖ ပေးတူဝ်သတ်းမီးသံလှုံစပ်; ဂျာ, လူးလမ် တီးလှုံ. တိုင်းယူစားမှုင်းမိင်းဆဆမ်. တေလောင်း ပီဆမ်ဇေးယူ။

များခွေးမိင်း

များကပ်ပီဆမ်ဇေးရှင်း

ပပ်. ဂ်မ်မိုင်; လွင်းလှုံ. တိုင်းသားဆမ်ခေးမီးလေး; သားဆမ်ဗုဆမ်, ထာတ်;

၁၇ / ခန့်လွှတ်ခန့်. မီးလွင်းလျှိုက်လျှိုက်.ယု ၃ ပိုင်

ကဆံ.ရှိုင်းယု LD 50 တု,ကမ်းတူလှ်းဆူ ဆမ်.ဆက်းတူဝ် / ရီးလူဝ်း

	ခဆမ်.ယာင်	ခဆမ်.
၁ ကောဆံ.ဖေဖေရှိုင်းရှိုင်းသုတ်း	၅-ကော,သေ	၂၀-ကော,သေ
၁ ပီ,ဆံ.ဖေဖေရှိုင်းသုတ်	၅-၅၀	၂၀-၂၀၀
၂ ဆံ.ဖေဖေရှိုင်းပာဆံဂါင်	၅၀-၅၀၀	၂၀၀-၂၀၀၀
၃ ဆံ.ဖေဖေရှိုင်းကော,သုတ်း	၅၀၀-၂၀၀၀	၂၀၀၀-၃၀၀၀
၄ ဆံ.ကမ်,ပေးမီးဖေဖေရှိုင်း.	ဆမ်သေ ၂၀၀၀	ဆမ်သေ ၃၀၀၀

၁၈ / လွင်းကဆံ.ရှိုင်းယုသုတ်သုတ်

ကိုင်ဆိုင်လုမ်းဗမ်,ပံးယု,လီလုမ်းဖှာ.စပ် လံးလီ.ဆမ်မး ကဆံ.သုတ်ယုစုး
မုင်းမိုင်း မိုင်းပီ ၁၉၉၆-၉၇ ဆမ်.သေ၊ ယုစုးမုင်းမိုင်းဆံ. လီဂ်,ပီဆံဂျု, ၄ တွမ်းဆင်,တုးဆံ.

- ◆ ကဆံ. ၁ ကော မီးဆမ်.ရှိုင်း ယုရှိုင်း.သုတ်ရှိုင်းသုတ်သုတ်း
- ◆ ကဆံ. ၁ ပီ, မီးဆမ်.ရှိုင်း ယုရှိုင်း.သုတ်သုတ်
- ◆ ကဆံ. ၂ မီးဆမ်.ရှိုင်း ယုရှိုင်း.သုတ်ပာဆံဂါင်
- ◆ ကဆံ. ၃ မီးဆမ်.ရှိုင်း ယုရှိုင်း.သုတ်ကော,သုတ်း။

၁၉ / လျှိုင်းယုစုးမုင်းမိုင်း ကဆံ.ရှိုင်း,လီဟိုင်.သတီ

ကုတ်းယု	သုတ်	ကဆံ.ရှိုင်းမဆံး
ကော့လုးတီစုး	စုးပု,မိတ်း	၁ ကော
ပရုသတီသိတီဆံးကီတ်,	-	၁ ပီ,
စုးပုတ်းဖှုးရီဆံး	စုးပု,မိတ်း	၁ ပီ,
တံးစုတ်းတူဝ်ဖှုတ်.	ကော့ဂုးဆူဝ်းဖှုတ်.ဖိတ်း	၁ ပီ,
ကိဆံးတူဝ်းသိမ်းဖိတ်း	ကော့ဂုးဆူဝ်းဖှုတ်.ဖိတ်း	၁ ပီ,
ကီးပီ,ကီဆံ,	ကော့ဂုးဆူဝ်းဖှုတ်.ဖိတ်း	၁ ကော,
ကီးထုတ်းဖှုတ်းဖှုတ်း	-	-
ဖေဖေ,မေမေထီဆံး,ရှံ,တူဝ်စုတ်း	စုးပု,မိတ်း	၁ ပီ,

မေ့ထီတုတ်ကွမ်း	ကျေးဂါးဆူဝဲဗွတ်.ဗီတ်;	1 ပီ,
မိထုတ်မိမ်း	ဗျးပု,မိတ်း	1 ပီ,
ကွမ်းသုးမိမ်း	ဗျးပု,မိတ်း	1 ကေ,
မေ့,ဂျထံးကွမ်းမေးထိမ်း	ကျေးဂါးဆူဝဲဗွတ်.ဗီတ်;	-

၁၆၂,၇၅၅

မေ့,ဂျထံးကွမ်း. ပီမ်းသုးကွမ်းကမ်း,လင်းလွတ်;ဗေးလံ; မိုမ်းဆင်, လွမ်းဗေးယံ, စလးဗုတ်,သွမ်းလွမ်းဗေးလံ.စလး; သုးကွမ်းကမ်း.ကမ်း,မီးယုတု,တေ့.ဂင်းမမ်းစလး; လင်,ဝု; ကေးလံ;ပီမ်းတင်းပီမ်းဆင်. တေလင်းတံ ပေးကမ်း,တံကျေးတေပီမ်းတင်းပီမ်း ဂှမ်း.ရှိုင်း မိုမ်းဆင်,မိုင်းကမ်းတိုက်.ဗွင်းခိုမ်းယံ,မို,သုင်မုးဂိုင်းဆင်. လှံ.သုမ်းယုဗေးမီး ဆံ.သေ တေလင်းပီမ်းဗေးလံ;လွမ်းပွတ်,၊ ဗေပ်ဆင်၊ တု၊ ခူးလင်၊ ဆံပ်.တိမ်းဆံပ်.မိုင်း ဂုမ်းလှိုင်းရှိုင်းကမ်းဆင်. တေလင်းမံးလှိုင်းပမ်းပမ်းဆင်,ဂပ်,။ ဗွဲကျေးကမ်း,လင်း; ပုမ်းထိုင် လွင်းဗွမ်းလီတေ့,သိုင်,ပီတ်.လွမ်းလံး။

မေ့ထီဆံ၁၆၂,၇၅၅ကွမ်း

မေ့ထီဆံမေ့,ဂျထံးကွမ်းဆံ. ကမ်း,မီးလွင်းလွတ်;ဗေးတွမ်းတု,လုတ်;ကွမ်း,စလး; ဆွဲးဂုးဂိုင်းဂိုင်းသင် လွင်းဆမ်း.ရှိုင်းမမ်းဆံ. ပေးလံ;ရှေး.ရှမ်းဝံ. ယု,ရှိုင်းလှံ.လွမ်းဗေး ဂုးလှိုင်း. ဂုးပိုင်းဆံယပ်.။ ယုဗျးမိုင်းမိုင်းကမ်းဆံ. ပီမ်းခိုင်းမံးကမ်းဂပ်, ဗွင်းမိုင်းသုင်ဂမ်းလှံ. ကမ်းမီးရှိုင်း. ဆမ်းစလး; ရွမ်းပိုင်းလွင်းရှု.တင်းရှမ်းရှမ်းကေး, တေပီမ်းဗေးတေ့,ပံးယု,လီဂုမ်းရှမ်းစလး; ပံးပုမ်း.ကျ,ယုင်,ရှမ်းတင်းဆမ်းယပ်.။ ယမ်းလီပ်ရှမ်းလံး;ရှု.ဝု; လွင်းရှင်.သုမ်းဗေးမီးဆံ. ဗမ်းဂျ,ယု.ဂမ်းကွမ်းကေး လုတ်;ကွမ်း,လံး;ခံးဆံယပ်.။

ကံဆံတုတ်သုးဆံ၁၆၂

ကံဆံတုတ်သုးဆံ. ပီမ်းသုးကွမ်းဂပ်,သေပိုမ်း;စလး; ပီမ်းဗေးရှိုင်းလှိုင်း ပိုမ်းယပ်.။ မိုင်းဂိုင်းဗေးဆင်. တင်းကွမ်းဂမ်းလှံ.ယုကမ်းဆံ.ယု, ကမ်း,လင်းမီးလွင်း; ရှေး.ရှမ်းလံး;ယုကံဆံတုတ်သုးဆံ.စလး; ပီမ်းသုးကွမ်းမီးကျယု.ယမ်း တေလင်း; လံးရှမ်းဆွဲးခိုင်းကင်,ဂု, ကမ်းတုတ်မီးလှိုင်းဆမ်း.ယပ်.။

21 / ခင်,ရှိုက်တေလွတ်,ပေးယုဒ,မုတ်,မိင်,ခင်ခင်,တေလံ,ရှေ့,ဂင်, တူင်ရှိုက်,ရှိုက်

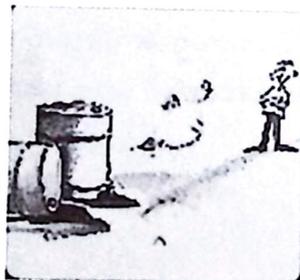
- 1) တေကမ်,လံးယိမ်းတိုက်,စိုင်းစိုင်း လိုင်းကမ်းသို့,သားခမ်းမီး, ယုဒ,မိင်, ကမ်းရှေ့,ရှိုက်,ဝံ။

- 2) တေကမ်,လံးဂျု,ယု,လမ်,ခိုမ်း,ခိုမ်း ကမ်းပိုမ်း,ရှိုင်း,စိုင်း,ရှိုင်း,ရှိုင်း,လူင်,မေ့တူလုံး စေး,ရှိုင်း,ကမ်းပိုမ်း,တိုမ်း,ဝံ။ ပေးပိမ်းသီလိုင် သီလမ်, သီစာဝ်, သီလိင်,လိုင်း,ဆံ, ပွင်,ဝုး,တေကမ်,လံး,စိုင်း။

- 3) ပေးရှိုင်း,ရှိုင်း,မိမ်း,သားခမ်းမီး, ယုဒ,မိင်,တီး,ကမ်,ရှေ့,လွင်း,လွတ်,ပေး,ခင်,လိုင် ရှိုင်း,လူင်,ယု,တီး,ဂံ,ယု,ဆိုဝ်,သုင် ကမ်,ဆမ်းယု,ပေ,ရှေ့,လမ်,ခိုမ်း,လိုင်း,ဆမ်း, လုး, လုး။

ပပ်,ဂိမ်,မိုင်း လွင်,ရှိုက်,တိုင်း,သားခမ်းမီး,လေ, သားခင်,ယု,ထာတ်,

ပေးရှာဆန်ဆင်းယုဒဒုစိုင်းရှေးဝိ. ကမ်,ထုတ်,တီးထုတ်,တောင်းမဆင်းဆဆ. တေလီ,ရှိုတ်းဂိုင်း,ရှိုတ်

- 1) လူဝ်,မေတူလုးယုဒဒုစိုင်းဆဆ. ပီဆဲစိဝ်းဂိုင်း,ရှိုတ်တူလုးလံးတီး,ခိုင်းမံ။ ခိုင်း မံကဆဲ တိတ်းလဝ်းဝံ.ရှိုမ်းစားဗုဒုပုင်းစွင်ယုဒဒုစိုင်းဆဆ. ဆင်,ရှိုတ်ပေးတေရှေးလံး

- 2) ယု,ပေရှိုတ်း ကဆဲရှဝ်းကမ်,ရှူ.လွင်းမဆဲးလီလီလး ကမ်,ပွင်,လူလီလီလိုင် တေလင်းပီဆဲဗေးယု,လူင် လွင်းကဆဲရှဝ်းကမ်,ရှူဆဲ.မိဆဲးဝံ.ဆဆ. မိုဆဲဆင်, ဗွင်း လာင်းပုင်း၊ တဝ်းဂိုဝ်းသ့, သာဆဲစေးမီး၊ ယုဒဒုစိုင်းကမ်,ဆဆ လာင်းရှိုမ်းရှိုမ်းကဆဲ ရွင်.သာဆဲစေးမီး၊ ယုဒဒုစိုင်းရှေးဝံ.ဂိုဝ်းဆဲ. တေလင်းပီဆဲဗေးယု,လူင်ဆင်, ဂဝ်,။

- 3) သိုဝ်,သံလူမ်း (ဗူဆဲး) ယုဆဲးတောင်းလွံးထီမ်ဂ့, တီးလုမ်းဂိုဝ်းကဆဲကပ်ပုဆဲးဗွဆဲး လွင်းဂိုဝ်းတုံးဆဲ.တု။

- ❖ ပေးပို့ဆွဲ (မိုင်းဂွက်,) သိုပ်,ဂျ,တီး 199 ကမ်,ဆဆလုမ်းလူင်တီးမိုင်းဂွက်, 1555 ကမ်,ဆဆ လုမ်းဂုမ်းထိုင်းဗံ,ဂွင်.သဆ 1650။
- ❖ ပေးပို့ဆွဲကိုင်,တင်,တီးသိုပ်, 1999 ကမ်,ဆဆလုမ်းဂုမ်းထိုင်းဗံ,ဂွင်.သဆ 165။ ပေးပို့ဆွဲတီးဆိုင်တင်လူင်သိုပ်,တီး 1193
- ❖ ပေးပို့ဆွဲ တီးဆိုင်သိမ်းတင်ဝံ. 1543
- ❖ ပေးပို့ဆွဲတီးဆိုင်သိမ်းတင်ယွံ, လီဂ်.သိုပ်,လံးတီး လုမ်းတူလုးထိုင်လွင်းလွတ်,ဗေး မံဗူဆွဲ 02-2808-000
- ❖ ပေးပို့ဆွဲ ဗေးဂွင်းစွင်းစွင် မံဗူဆွဲ သိုပ်,တီး ကံဗာဂံဗာဖီ ဆွဲစား ယမ်း နှိတ်းဂါဆ 02 - 5795230 - 4 တေ, 552 - 553 ခလ; 139 ပေးပို့ဆွဲဝမ်းလိုင်ဂါဆ 02 - 5795230 ကမ်,ဆဆတီးမံဗူဆွဲ 02 - 5620123
 သိုပ်,ဂျ,လုမ်း ကဆီနှိတ်းဂါဆဂမ်းဂံ,လူလုး ပေးမီးဗေးဂိုင်.ဂင်.ခလ; လုမ်းပွင်, ဗာ,လွင်းဗေးဗိုဆွဲဗေးဗွဲ 02 - 2417450 - 9
 လုမ်းဂွေ.ဂင်;ဗေးဗွဲတု,ပံးယု,လီ 1784
 လုမ်းလွဲ;ဆိုင်ဗေးဗွဲတင်ဗွဲ 1669

ပပ်.ဂ်မိုင်း လွင်းလှိုင်.တိုင်းသဆဗေးမီးဗေး, သဆဗူဆွဲ,ထတ်,

(၁၀)
လွင်းယုဒုမုင်းမိင်း
ဆွဲသယုဝသိင်၊
ဝိတ်လွမ်.

၂၂ / ဝခင်ရှုဂ္ဂုလွင်းလွင်း၊ ယုဒုမုင်းမိင်းဆွဲသယုဝ သိင်၊ဝိတ်လွမ်.

ယုဒုမုင်းမိင်းဆွဲ. ဂွမ်းပိုင်းဝါး ပိဆ်ခိုင်းခွင်းခွင်တီးကဆ်ပိဆ်ဖေးစလး မီးပဆ်ရှု
တေ၊သယုဝဝိတ်လွမ်.တေ.တေ၊ ပေးဝါးမီးဂွင်း.ဖွင်ယုတုဂ်းဂိုတ်းဝံ. စလး လူ.ရွမ်တွမ်ကဆ်
ဆွဲသယုဝသိင်၊ဝိတ်လွမ်.ဆ်လိုင် တုင်သတ်းလိုင်းမီးသံလိုက် ကဆ်ယု.လွမ်းဆွဲသယုဝ
သိင်၊ဝိတ်လွမ်.ဆ်.ဂေး၊ တေကင်းပိဆ်ဖေးဂွမ်းယုဒုမုင်းမိင်းလိုင်းဆဆ်.ယပ်။ လုဂ်.တီး
ရွင်းကဆ်ခေ၊လိတ်းကမ်းလွင်းဂွင်း.သဆ်ဆေးမီး တုဂ်းဂိုတ်းယု.ဝံ.ဆွဲသိင်၊ဝိတ်လွမ်. မိုင်းရှမ်း
တုမ်ကဆ်.ရိဂုးစပ်လံးရှမ်းမုး ယုတီ.တီ.ထီ၊ DDT ဆ်. မီးဂုးဂုးတီးတီး၊ ဂွမ်းပိုင်းဂုးမိုင်းမိုင်း
ကွဆ်ကဆ်လွဲ.ယုတီ.တီ.ထီ.ဆမ်ဆေး.စလး လံးရှမ်းဂွင်း.သဆ်မဆ်းတုဂ်းဂိုတ်းယု.ဆွဲတုင်သတ်း
မီးသံလိုက်ဂုးမိမ်းမိမ်းယပ်။ ဂွမ်းဆ်ဆင်.ရှိုပ်ဂွင်း.သဆ်ဖေးယု တီ.တီ.ထီ၊ DDT တေကမ်၊
ကင်းစေးဂုးထိုင်ဂုးမိုင်းမိုင်းလံးဆဆ်. ဆွဲမိုင်းယုဂွမ်း.စလးမိုင်းကဆ်.ရိဂုးစပ် လင်.လံး
လုင်းလံးမိုင်းပဂ်းပိုင်မံမီးရှေး.ရှမ်းလွဲ.ယုဆ်.ဂုး မိုင်းပိး 1970 ဆဆ်.ယပ်။ လိုဝ်သေဆဆ်.
ဆွဲမိုင်းကဆ်.ရိဂုးစပ် ယင်းပိုင်ဆ်ဖေပ်.ပဂ်းပိုင်မံမီးကွဂ်.မုးထိုင်ဝါး ယုတီ.ရတဂိုဆ်း၊
ကိဆ်.တဂိုဆ်း၊ စလေးတိဆ်းစလးကိပ်းတေးစလေးလိုင်းဆ်. စပ်ထိုင်.ဝါး တေကင်းရှိုတ်းရှိုင်း
ပိဆ်ဖေးရှေးဂုး.မဂ်.လဆ်း (ဂိဆ်.သု.) ဆ်စလး မဆ်းကမ်.ကင်းလိုင်းစပ်းဂုး ဆွဲ
သိင်၊ဝိတ်လွမ်.လံးငါးငါးစလး လင်.ရှေး.ရှမ်းပိတ်းကမ်.ပဆ်လွဲ.လုးလုး။

ယုဝသတ်းကျေးလေးကင်းတုမ်.လိုဝ်.

ပိုဆ်လေး၊ ရုမ်းသယုဝသိင်၊တီး

တၢင်းပီခ်ဂွပ်းလွင်းကမ်,မုတ်းသ့,လးဂုရ်,ရှင်း ကခ်လုဂ်.တီးယုးမုင်းမိင်းမး

တၢင်းပီခ်ဂွပ်းလွင်းကမ်,မုတ်းသ့,လးဂုရ်,ရှင်း ကခ်လုဂ်.တီးယုးမုင်းမိင်းမး ကမ်,ဆခ် သဗျေ,ဝဂူခ်းရှင်းပီခ်ဗေဒကခ်ဝးဆခ်. ဆွဲးမိုင်းထံးဆံ. ပီခ်ပခ်ဂုပုသဆု, ယု,လုင်ကခ်ဆိုင်;သေ လံးကွတ်,မးတီးလုမ်းရှင်းဂါခ်ဂီတ်,စစ လွင်းတူခ်းယိုဝ်းယုးလး; နိုင်းလွဲ.ဆွဲးကခ်ဗုဂ်,သွမ်း။ ပီခ်ထံး မိုင်း 2520 ဆခ်. လုမ်းဗေ,ဗုဂ်,သွမ်းမိုင်းထံး လံးသင်, ယုးမုင်းမိင်းလး; ယုးမုင်းတူခ်းယိုဝ်းယုး တီးဆွတ်;မိုင်းစပ်;မး မီးမွတ်; 6 လာခ်. 7 သီခ် ဂီးလုဂ်းဂရမ်, မိခ်းငိုခ်းမွတ်; 400 လာခ်.ဝါတ်,၊ ဂွပ်းပိုဝ်းဝး ကခ်လွဲ.ယုးမုင်းမိင်းဆံ. ဆမ်တိုဝ်းမးသေကမ်,ဂး တင်းကခ်စးတူခ်းယိုဝ်းယုးလုဂ်းဆံ.ဂေး မင်ဗေ,ဂူခ်းရှင်း သမ်. ကမ်,ဂူခ်းမိခ်းထိုင် လွင်းယုပ်;ယွမ်း လွင်းတုမ်.တိုဝ်.မခ်း ကမ်,ဆခ်ယုခ်. မင်ဗေ, လၢင်းရှိုတ်းရှို;လုဂ်.မိခ်းဆမ်တိုဝ်းမးထိုင်;ဂေးပီခ်လံးသေမပ်,ဂး ဝံးလင်မး တေလၢင်း တုမ်.တိုဝ်.ပး လွင်းသဗျေ,ဝဂူခ်းရှင်းပီခ်ဗေဒပီခ်တၢင်းပီခ်သေလုဂ်းသေပိုင်ယပ်.။

ဂွပ်းပိုဝ်းဝးယုးမုင်းမိင်းဆံ. ကံဂွင်.သၢခ်မခ်း တေလၢင်းတုဂ်းဂိုတ်းဂု,လုးဝံ. ဆွဲးလိခ်. ဆွဲးလုမ်း. ဆွဲးဆမ်. ဆွဲးတုဂ်းမီးသံလွဲ လုဂ်းရှင်းလိင်.ဝံ.ဆခ်.လး; တုဂ်သတ်းထိုခ်, သေကမ်,ဂး တေလၢင်းစးဂု,ထိုင် ဗေဂ်းယိုဝ်း ဆၢင်းစိပ် လုဂ်.ဆင်, စံ,၊ ဆုမ်းလး; တေလၢင်းတုမ်.တိုဝ်.ပး တင်းဆွဲးတုဂ်ဂူခ်းရှင်းလံးယု.။

ယုးမုင်းမိင်းဆံ. ပီခ်ဗေဒတေ,သဗျေ,ဝလုဂ်သေ ယုးမုင်းမုင်းယိုဝ်းယုး တူခ်းမံ. လး; သတ်းလံးလုဂ်.လံးမိခ်း မိုခ်ဆင်,ယု (ကေးဂးဆုဂ်စလေးဂိုခ်း) ဆံ. လံးရှခ်ယုမခ်း လၢင်းတုဂ်းစးဂု,ဆွဲးသဗျေ,ဝဂူခ်းရှင်းလံး; ဂူးတီးတီးလး; တေ,ကပ်သိုဂ်းဂမ်,ဗု, ပွတ်းထီ.သွင်မးဆံ. လံးမီးလွင်းလွဲ.တိုဝ်း (ယုကေးဂးဆုဂ်စလေးဂိုခ်း) ဂွၢင်းစွၢင်းမး မိုခ်ဆင်, ယုတီ,တီ,ထီ, DDT ဆံ. လုဂ်.တီး (DDE Dichloro Diphenyl Ethylene လး; TDE Trichloro Diphenyl Ethane) ပီခ်ယုဗွင်သေ လင်,တေပိုခ်စးပီခ်မး ယုတီ,တီ,ထီ, DDT ယပ်.။ ယုတီ,တီ,ထီ,ဆံ. လံးဗေ;မုရ်.တူခ်းယိုဝ်းယုးတူခ်းမံ.လး;သတ်းတင်းဆမ် ဂွပ်းပိုဝ်းဝး ယုတီ,တီ,ထီ,ဆံ. စးလံးလံးလုဂ်.လံးပိုင်သေကမ်,ဂး ဆမ်.ယုမခ်းဂေး တေလၢင်း တုဂ်းဂိုတ်းလွမ်းဝံ. စၢင်းယၢင်းရှိုင်လံးထိုင်;ယု.။ ဂုရ်းဂးမိုင်းပီခ် 1962 ဆခ်. တီးမိုင်း ကမေ,ဂိုဂးစပ်လွဲ.ယု ကခ်ရှိုတ်းလေးလွမ်း (ယုစေးဂိုခ်းဆိတ်.တီတ်.ရှံးထုဂ်ဂု,ဂုခ်,) မိုခ်ဆင်,ယုကေးလးတဂိုခ်း၊ တီ,ဂု,တဂိုခ်း၊ ကီခ်,တဂိုခ်းထိုင် 35 ဂီးလုဂ်းဂရမ်,လး; ယုတီ,တီ,ထီ, 28 လာခ်.ဂီးလုဂ်းဂရမ်, (O' Brien 1976) လုမ်းဗေ,ဂီတ်,စစရှေ.ဂင်း တူခ်းမံ. တူခ်းမၢဂ်,လး; နိုင်းလွဲ.ဆွဲးဗေ,ဗုဂ်,သွမ်းစပ်သပ်းလိင်းဝး; ဆွဲးမိုင်းထံးဆံ.

ပပ်.ဂ်မိတ်း လွင်းဂု.တိုဝ်းသၢခ်ခေမီးလး; သၢခ်ဗုခ်,ထၢတ်;

မိုင်းပီးထံး 2520 ဆဆမ်၊ လံးမီးလွင်းလွ်ယု (ကော့ၤ ဂၢးဆူဝ်စလော့ၤရိခ်း) မွက်း 2, 390, 948 ဂီးလူဝ်းဂရမ်, (သွင်လာဆမ်.သမ် သီဆ်ဂီးလူဝ်းပံ) ဆမ်ယဝ်။

လွင်းပိခ်ပခ်ၤစွဲယု (ကော့ၤဂၢးဆူဝ်းဗွတ်းဗီတ်း) ငလးယု (စးပးမိတ်.) ဆွဲးကဆ်ပိခ်ဗေးတော့, သဗော့, ဝဆဆမ်. မီးကော့, သေယု (ကော့ၤဂၢးဆူဝ်းစလော့ၤရိခ်း) ဂွင်းပိုဝ်းယုသွင်မိတ်းဆမ်. ဗေးဂွင်.ယုမဆ်းကမ်, ဂိုတ်းဝံ.လံးဂိုဝ်းမိုခ်ယု (ကော့ၤဂၢးဆူဝ်းစလော့ၤရိခ်း)။ (Met Calf and McKelvey 1976) လာတ်းဝုး ပိခ်ဂိုဝ်းဂေးယဝ်. လံးကွက်, စာပ်, မးဆွဲးမိုင်းကမေ, ရိဂးပွက်းဆိုင်; ဂူဆ်းလဝ်းရှံး၊ လဝ်းဆးစပ် ကပ်ကိပ်, ယုကဆ်သ့, (ဗော့ထုတ်းကွဆ်း) ဂျု, ပိတ်းသ့, ဆွဲးစမးဆမ်.သေ သတ်းကဆ်ယု, ဆွဲးဆမ်.လိုဝ်းဆဆမ်. လွ်ယု (ကော့ၤဂၢးဆူဝ်.ဗွတ်.ဗီတ်.သ်) ဆမ်တိုဝ်းမးယွဲးယွဲးသေ လံးမးထိုင်ဂဆ်တီးမိုင်းစစ, လ်ဗေးဆီးယု၊ ဂွင်းဆဆ်ငလးရှိုတ်းရှိုတ်းဂူဆ်းပိခ်ခံး၊ ပိခ်ဆာပ်၊ ပိခ်ဗေးဂိုင်.ဂိုင်.ဆိုင်ပီးဆမ်.မီး 200 ဂေးယဝ်။ ဆွဲးမိုင်းဂျု, ပါဆမ်, ဂေး ဂွင်းပိုဝ်းယုကဆ်ဆမ်.ဂူလ်းဆင်, ဂပ်, ဂူဆ်းလံးပိခ်ဗေးဂိုင်.ဂိုင်.မးဆိုင်ပီးဆမ်.မီး 236 ဂေး.သေ (Carson 1962) ။ မိုင်းပီး 2515 ဆဆမ်. ဂွင်းဂါဆ်ဗေံ, တူလ်းလွမ်ဗေးဂွင်.ယု၊ လုမ်းပံးယု, လီစလး လုမ်းမေယုဗေံ, ပံးသံးရှုင်းယု သီရိဂျုးစးစပ် လံးပိုဆ်ဗေပ်, ကွက်, မးဆွဲးမိုင်းထံးဆမ်. မီးဂူဆ်းပိခ်တိုင်.ပိခ်ခံး၊ ပိခ်ဆာပ် ယွမ်.လံးလဝ်းဗေးယု (ကော့ၤဂၢးဆူဝ်းဗွတ်းဗီတ်း) ဆမ်ထိုင် 380 ဂေး.ဆမ်ယဝ်။

ဗွင်းတိုက်.သိုတ်း.မုၤသ့, သူဆင်ဗေက်

ပိုဆ်ဗေပ်; ဂုမ်းသဗော့, ဝဒိုင်, တံး

၂၃ / ယုဒများမူင်းမိင်းကဆင်တောင်း၊ ဂိုဏ်းဝံ့. ခန့်လိခခပ်ခပ်၊ ရှိင်

ကိုးကား	အပန်းတောင်း၊ ရှိင်၊ ရှပ်ဟက်, ၇၄	ရှပ်ဟက်, ၇၅ - ၁၀၀
ကော့ဒ်ဂုဏ်ဆွတ်စလေးရိုဆ်း	-	-
ကိဆ်းတရိုဆ်း	၁-၆ ပီဇ	၃ ပီဇ
စလေးတိဆ်း	၃-၅ ပီဇ	၅ ပီဇ
တီ, တီ, ထီ,	၄-၃၀ ပီဇ	၄ ပီဇ
တီ, လူတ်, သ်ရိုဆ်	၅-၂၅ ပီဇ	၃ ပီဇ
ရှပ်, တုဇစလေး	၃-၅ ပီဇ	၂ ပီဇ
လိဆ်တိဆ်	၃-၁၀ ပီဇ	၃ ပီဇ
ကော့ဒ်ဂုဏ်ဆွတ်, ဗေတ်	-	-
တံ, ကုဇသိဗွတ်	-	၃ လိုဆ်
မု, လုထ်းကွဆ်း	-	၁ ဝုဇ်း
ဗေ, ဂုထ်းကွဆ်း	-	၁ ဝုဇ်း

ယုဒများမူင်းမိင်းကိုဝ်းဆ်. မီးယိုဝ်းကဆ်းတု, သိတ်း၅၅. ဂင်းမူင်းမိင်း ရှပ်ဟက်, ဂုဏ်းကမ်, ဂုဏ်းဆမ်. ရှိင်, ရှပ်. သာဆ်မဆ်းသမ်. တူဂ်းစပ်းဂု, ယု, ဆွဲးလိဆ်လွမ်းယု. မီးပုးတင်းစုဝ်းစွင်ယု, မူင်းမိင်းကဆ်လမ်, လွင်းဗေ, ဗွတ်မဆ်းသေ ယု, ဝံ့. ဆွဲးလိဆ်ဆင်, ဂပ်,။

- ၁) ဝိဆ်လွင်းလုတ်, စီးစံးဗုဆ်, ဆွဲးလိဆ်ခိုဆ်းမုးယု, ဆွဲးလိဆ်လိဆ်လွမ်းတင်, ကိုဝ်းသေ မုးထုဝ်းလုးတင်းသာဆ်ယုကိဆ်းသီးဆွဲးလိဆ်သေ လင်းမုးယု, လွမ်းတင်းယုမုးမူင်းမိင်းစလးစီးစံးဗုဆ်, ဆွဲးလိဆ်.
- ၂) လွင်းသွင်းဆမ်. ဆမ်. လင်းကပ်ဗွတ်ယုမူင်းမိင်းကွတ်, ပီတ်း.
- ၃) ပေးသိတ်းယုခိုဆ်းသုင်ကို လွမ်းလင်းပပ်, ကံဗွတ်ယုမူင်းမိင်းဗုဇ်. ပိတ်ဂု.
- ၄) လွင်းစဗေဗွတ်ယုမူင်းမိင်းစပ်းလွတ်, ဂု, ဆွဲးလိဆ်.
- ၅) လွင်းစဗေဗွတ်ယုမူင်းမိင်း ဆမ်. ရှိင်, သာဆ်စေးမီးဆွဲးလိဆ်.
- ၆) လွင်းစဗေဗွတ်ယုမူင်းမိင်း လွမ်းသံလီတ်,
- ၇) လွင်းစဗေဗွတ်ယုမူင်းမိင်း ကိုမိးစပ်းဆွဲးတူဆ်းဗေဂ်းယိုဝ်းဆင်းစိတ်စလး တုမ်. တိုဝ်. တူပ်မီးသံလီတ်ဆွဲးလိဆ်။

(သ)
လွင်းယုဒ်းမုင်းမိင်း
ငလးလုဂ်းကွခ်၊

၂၄ / တၢ၊တေဂှေ့ဂင်းယုဒ်းမုင်းမိင်း ပခ်လုဂ်းကွခ်၊ဂှင်းခ်ခ်။
ဂှင်းဂှီခ်ခ်၊တေဂှင်းဂှီတ်းသင်ပခ်လ်း

တၢင်းဂှင်းဂှီခ်ခ်းတေမိးဝံ။ လွဂ်းလံးမခ်ခ်းလံးလှိုင်လံးပိုင် တၢ၊ဂုမ်းထိင်းငလး၊ လွတ်း
ဖေမေးယုဒ်းမုင်းမိင်း ကခ်ခ်းတေဂှင်းပိခ်ခ်းဖေမေးတေဂှုခ်ခ်းဂှင်းတင်းလံ။ ဂီဂ်၊လုဂ်းလွင်းဆံ။
လုဂ်၊လံးဂှင်းဂှီခ်ခ်းတုဂ်းတခ်ခ်း တီးဂှင်းဂှီခ်ခ်းငလးလွဂ်းလံးမၢင်လှိုင်ခ်ခ်း။ လွင်းတၢင်းမခ်ခ်း
ဂှုးပေးလံးဆမ်။ တွခ်ခ်းဖွခ်ခ်းလီမုး မှိုခ်ခ်းဆင်၊လံးမိးလွင်းတုဂ်း လုဂ်းဂခ်ခ်းဝံ။သေ လုဂ်၊လံးဖိုဂ်း
ဖွခ်ခ်းပခ်ခ်းသွခ်ခ်း ဂှုးမိုခ်ခ်းသၢင်၊မိုခ်ခ်းသုင်ဝံ။ကွခ်ခ်းတၢင်း။

တုခ်ခ်းအိုင်း

လွင်းသပ်းသေးတုဂ်း ဂၢခ်ခ်းလှံ။ယုဒ်းမုင်းမိင်း တၢင်းဆွဲးဂှင်းဂှီခ်ခ်းငလးဂှီခ်ခ်းဂှုမ်း
ဂှင်းဂှီခ်ခ်းဆမ်။ မှိုခ်ခ်းဂၢခ်ခ်းတင်းလှံ။ယုဒ်းမုင်းမိင်းတီးဂှုခ်ခ်းဂှင်းယပ်။ သပ်းသေးလွင်းငှေ့
ဂင်းဆံ။ မိးသင်လံးလံးလွင်းလှံ။တိုဂ်းမခ်ခ်း၊ မိုဂ်းဂီဂ်းသိမ်း၊ မိုဂ်းကပ်ထိုမ်းပိတ်းငလး၊ မိုဂ်း
ဂှီတ်းလွင်းမုတ်းသ့ပုးတင်းဂှုခ်ခ်းလှံ။မခ်ခ်း၊ လွင်းသပ်းသေးဆမ်။ တေဂှင်းကပ်မုးလှံ။ပုခ်ခ်း
တၢ၊လီတ်းသေးတုဂ်းလွင်းမခ်ခ်းတေတုမ်။တိုဂ်းလုဂ်းကွခ်၊ငလးတၢ၊ဂှုးမိးလွင်းငှေ့ဂင်းလွင်း
တုမ်။တိုဂ်းပံးယု၊လီဆမ်။ ဂှုးယွမ်းလွင်းဂှု။

ဂှုင်းဂှီခ်ခ်းကခ်ခ်းမိးလမ်တီးကွင်းဖုဂ်၊သွမ်းလှိုင်ခ်ခ်း။ တေဂှင်းဂံ။မိးလွင်းသိတ်း
ယုဒ်းမုင်းမိင်းငလးယုဒ်းမုင်းမိင်းမိင်းလွမ်းဂှီခ်ခ်းဂှုမ်းဂှုင်းဂှီခ်ခ်းသေ တေဂှင်းမိးမုခ်ခ်းဖွင်မခ်ခ်း
ပိဂ်းမုးဆွဲးဂှင်းဂှီခ်ခ်းလိဂ်းငလးလုဂ်းဂှီခ်ခ်းငလးမုးသွခ်ခ်းလၢင်းတုမ်။တိုဂ်းပံးယု၊လီ။
ယၢမ်းလီဝံ။ တၢင်းဖမ်၊ဂှုင်းဂှီခ်ခ်းထုဂ်၊လီလီတ်းသေးတုဂ်းလွင်းလှံ။ယုဒ်းမုင်းမိင်းလှိုင်ခ်ခ်း။
လွမ်းတီးလုမ်းဖမ်၊ဖုဂ်၊သွမ်းသေ၊ ထုဂ်၊လီဂှုတ်းတၢင်း မခ်ခ်းငလးလွဂ်းလံးလွင်းကခ်ခ်းမခ်ခ်း
တေကမ်၊လၢင်းတုမ်။တိုဂ်းလုဂ်းကွခ်၊ဆွဲးဂှုင်းဂှီခ်ခ်းဆမ်။ မှိုခ်ခ်းဆင်၊မိုဂ်းဖွင်းတေမုးသိတ်းယု
ဒ်းမုင်းမိင်းတီးဂှုင်းဂှီခ်ခ်းဆမ်။ ထုဂ်၊လီမုဂ်၊ဂှုးတၢင်းဂှုင်းဂှီခ်ခ်းဂှုးကွခ်ခ်းတၢင်းဂွခ်၊ တၢ၊ဂှုး
တၢင်းဂှုင်းဂှီခ်ခ်းဂှုင်းဂှီခ်ခ်းလွင်းဂၢခ်ခ်းဂှီခ်ခ်းဂၢခ်ခ်းသွခ်ခ်းငလးငှေ့ဂှုမ်းသိတ်းယုဒ်းမုင်းမိင်း
လှိုင်ခ်ခ်း။ လုဂ်၊လံးယၢခ်ခ်းဂံတင်းဂှုင်းဂှီခ်ခ်းမုဂ်း 500 မိ၊တၢ။

ပျံခ်ခ်းငလး၊ ဂုမ်းသးပုဂ်းတံး

တွန်းသွင်

လွင်းရှေ့ကင်းတိုင်းဂါးတိုင်းယိမ်းမိုင်းဖွင်းသိုဝ်.ဗေင်းမူးဆဲ. ယုမ်,ယမ်ဝူးလွတ်; ဗေင်းသားဆဲဆေးမီးသေ ကင်,ကပ်နှိတ်းစပ်;ဗေင်းလီင်.ပခမ်လုဂ်းနှိမ်း မိုင်းဂါင်ဝမ်းစလ; လွဲးပခမ်ဂါးဖုဂ်,သွမ်းစပ်စလ;ဗေင်းယိုဝ်းဆင်းစိပ် ကမ်,ဆမ်လီင်.သတ်းလွတ်;ယုသားဆဲ သေ နွဲးပေးနှိတ်းစပ်;ဗေင်းလီင်.ပခမ်လုဂ်းနှိမ်းလံးတု,စာဝ်းယမ်းဂါင်ဝမ်း။

သိုဝ်းယုကမ်,ကပ်သင်ယုမူးသုပး

တွန်းသား

လွင်းနှိတ်းသားဆွဲးကိုင်, တု,လုဂ်းနှိမ်းစလ;ဂူဆဲးဝါဆဲးဂူဆဲးသူဆဲ တေလံးလိပ်; နှိမ်း လွတ်းလံးဗုဂ်,သွမ်းဗေင်းစလ; လွင်းနှိတ်းလွမ်ဗေင်းယုဝ်းယုဝ်း လွတ်းလံးတိုင်,ကိုဝ်းဂေး; လံးစဆတိုင်းပခမ်နှိမ်းလွင်းမိုင်းသိုင်.မိုင်းသိုင်ယပ်.တုဝ်လီငါးမူး မီးဆမ်.တွမ်းဖွမ်းလီမူး မွတ်း 50 ဂူင်းနှိမ်းပံးယပ်။ လွင်းနှိတ်းလွမ်းကိုဝ်းဆဲ. လံးတိုင်းလွဲးထိမ်မူးတီးလုမ်းဗေံ,ပံးပိင်, ဂု,၊ လုမ်းဗေံ,ကူးရှားဆဲ၊ လုမ်းဗေံ,လိပ်;နှိမ်းစလ; လုမ်းဗေံ,ဗုဂ်,သွမ်းလုမ်းဖု,ကိုဝ်းဆဲ။

- ◆ ဖွင်းယမ်းသိတ်းယုယပ်.ဆမ်. တေလောင်းဂိုတ်းလွမ်း။
- ◆ လုဂ်းနှိမ်းထုဂ်,လီလိပ်;နှိမ်းဝံ. ယုမူးမိုင်းမိုင်းနှိတ်းရှိုဝ် စပ်;မူးလံးဆွဲးတုဝ်စိင်း ဖွမ်းစလ; လွင်းလွဲးတိုင်းစလ; ဂိုတ်းလွမ်းသိုဝ်းစုဝ်းစုဝ်းလံးကိုဝ်းရှိုဝ်။
- ◆ လွတ်းလံးကမ်ယုမူးမိုင်း တေလောင်းစပ်;မူးဆွဲးတုဝ်စိင်းလံး
- ◆ လွင်းလွတ်,လုမ်းထုလုးလွဲပွတ်,ရှမ်းထုလုးလွဲသေ စပ်;မူးတိုင်းသုဝ်းတိုင်းပက်,၊ နူးလင်စလ; မိုင်းသိတ်းယုဆမ်. ပေးယု,ဗေံ,ရှင်လုမ်းကိုဝ် ကံးဖွင်မဆဲးလောင်းစပ်; မူးလွမ်းဖွင်းယမ်းထုလုးလွဲ။

ပပ်.ဂိမ်မိုင်း လွင်းရှေ့တိုင်းသားဆဲဆေးမီးစလ; သားဆဲဗုဆဲ,ထာတ်;

အိုးတၢ -

သိတ်းယၢခိုဆ်းလူးလူမ်း၊ ကပ်မိုဝ်းကဆ်းဂူဝ်ထူမိဆ်းတၢၢ်စၢဝ်းလး၊ လံးကံၤယၢ ဖွင်း
ယၢမ်းနုဆ်းယၢ (ဖေၤဖေၤယၢ) ။

အိုးသုးပၢၤ၊ -

လၢင်းစပ်းမးလူးသုး ဖွင်းလုတ်၊လီဆ်းယးဂိဆ်းဆမ်၊ ဂိဆ်းစပ်းလး၊ ပပ်၊ပုဂ်၊
မဆ်းဆမ်။

အိုးခိုင်ဆင် -

သင်ကမ်၊ပုတ်းလံးသိုဝ်းနုဝ်းလွမ်းဂမ်းလိပ်လိုင် လၢင်းတိုဝ်းလုးယၢမုင်းမိင်း မး
လွမ်းသိုဝ်းနုဝ်းစၢဝ်း ဝံးသေသိတ်းယၢယပ်။

25 / လုဂ်းကွဆ်း၊ဂုဝ်းဆဆ်း တေဂုတ်၊တေ၊သုးဖေၤလၢလု၊ဂု၊

လုဂ်းကွဆ်းဆဆ်း တေလၢင်းမီးလွင်းစုတ်းတေ၊သုးဖေၤယၢ ဂိပ်၊ဂပ်းသၢဆ်းဂွင်၊
လံၤလွင်းလံၤတၢင်းယူ။ လိုဝ်းခိုမ်းခိုမ်းစုတ်းဆမ်၊ လွင်းစုတ်းလွင်းသၢင်းလုဂ်းကွဆ်းဆမ်၊ တေလၢင်း
စုတ်းစုတ်းစပ်းလွင်းသၢဆ်း လံးစပ်းဂု၊ဆွဲးတူဝ်းစပ်းစပ်းလံးလု၊ မိုဆ်းဆင်၊လီဆ်းလွမ်းဂမ်
ယိပ်းလုးစွင်စုတ်းဂုဝ်း၊သေ သမ်၊ကပ်းသိုဝ်းစပ်းစုတ်းလု၊လိုဝ်းဆမ်။ ပေးတူဝ်းလုဂ်းကွဆ်း၊
မီးဆမ်၊ဆက်းကေ၊ဂု၊လိုင် ပွင်၊ဝုးမီးသၢဆ်းဂွင်၊ယၢမုင်းမိင်းယူ၊ဆွဲးတူဝ်းစပ်းယပ်။

ပေးမးတီဂ်းတူလုးတၢင်းဂုဆ်းလုင်လုင်လုဂ်းကွဆ်းလိုင် ဆမ်၊ဆက်းတူဝ်းတေခိုဆ်း
မးယူ၊ယပ်။ သံၤလုဂ်းကွဆ်း၊ကဆ်းလံးဂိဆ်းလုးဂွင်၊သၢဆ်းဆမ်၊ တေလၢင်းယိဆ်းပီဆ်း
လိပ်းပီဆ်းစံးတၢင်းလိုင်ယူ၊ ပေးစမးတေကမ်၊ဂု၊လုဂ်းကွဆ်းဆမ်၊ပီဆ်းသင်။ ဖွင်းမိုဝ်းတူဝ်းစပ်း
လုဂ်းကွဆ်း၊တေယု၊ခိုဆ်းမးဆမ်၊ ပေးယူ၊ဆွဲးလံးလံး ဂိဆ်းလုးဂွင်၊သၢဆ်းလိုင် နိုင်းကင်၊ဂု၊
တေလၢင်းယု၊ယပ်၊ လွင်းပံးဂုဆ်း၊ ကွတ်းကေ၊လး၊ နိုင်းကင်၊ဂု၊ဂေး တေလၢင်းတုမ်၊တိုဝ်း
ပုးလွမ်းယပ်။

- ❖ ပီဆ်းဖေၤတေ၊လုဂ်းကွဆ်း၊
- ❖ ပေးဂိပ်းသိမ်းယၢမုင်းမိင်းဝံးဆိုင်လိဆ်းလိုင်၊ လုဂ်းကွဆ်း၊လၢင်းဂု၊စုဆ်းမိဆ်းသေ
လီဆ်းယူ၊ယပ်၊ ကဆ်းဆမ်၊တေလၢင်းပီဆ်းဖေၤစုတ်းစုတ်းတေ၊စပ်းသေ မိုဝ်း၊ဂွင်၊သၢဆ်း
စုတ်းစပ်း။
- ❖ ပေးပိုတ်၊ဖုယၢမုင်းမိင်းကဆ်းဂိုတ်းဝံးဆမ်၊လိုင် လုဂ်းကွဆ်း၊လၢင်းဂု၊စုဆ်းမိဆ်း
သေ စပ်းလၢင်းလီဆ်း လၢင်းပီဆ်းဖေၤတေ၊စပ်း။

ပျီဆ်းလး၊ ဂုမ်းသၢဖေၤဝုဝ်းတံး

❖ ပေးစိုဆီးမေးဂ်ဝ်းသိမ်းယုစုးမုင်းမိင်းသွံ့၊ဆွံးတဝ်း၊ ထူင်ယာင်သေ ဝံ့ဆွံးဂွံဆီးလိုင် လုဂ်းကွမ်၊တေလင်းဂိဆ်လုးသေ မိုဝ်၊ရှင်းစဝ်ယု။

26 / တေဂျီတိ၊ရှိုဝ်ရှေ့ဂင်၊ဇေ၊ ပခင်လုဂ်းကွမ်၊

မီးစေးစဆေဆမ်း 10 စေး၊ ကမ်တေလင်းရှေ့ဂင်၊ပခင်လုဂ်းလမ်းရှင်း ရှုံးလွတ်းဇေ ဂွင်သမ်ယုစုးမုင်းမိင်း။

- 1) လိုဂ်းသိုဝ်းဇေဂ်းလး၊ ရှင်းစွင်ဂိဆ် ကမ်ကမ်၊မီးဂွင်သမ်ယု၊ဆွံးမဆ်ဆမ်၊ ပခင်လုဂ်းကွမ်။
- 2) ပေးတေဂိဆ်စဝ်းမိုဝ်းလှ်ဂေး၊ ရှုံးလုဂ်းကွမ်၊လင်းမိုဝ်းရှုံးမူတ်းသွံ့ ကွမ်တင်းဂွမ်။
- 3) ယု၊ပေရှုံးလုဂ်းကွမ်၊စဝ် ပံတီးကမ်တိုဂ်၊သိတ်းယုဂွင်သမ်ယု၊ဆမ်၊ မိုဆ်ဆင်၊ ဆွံးသူဆ်မာဂ်၊မံမာဂ်၊တွဂ်၊ သူဆ်ဇေဂ်းလိုင်ဆမ်၊ ယု၊ပေရှုံးလုဂ်းကွမ်၊ပံ ဂျု၊ကပ်၊ဆွံးဆမ်၊ရှင်း၊ ဆွံးဆမ်၊ဆွင် ဂွပ်းပိုဝ်းဝုး တေလင်းမီးဂွင်သမ်ယုစုးမုင်းမိင်း တူဂ်းစဝ်းဂျု၊ဆွံးဆမ်၊ဆွင်။
- 4) ပေးတေလှ်ယုသိတ်းယုလင်းလိုင် ရှုံးလှ်ယုသမ်စေးမီး တီးကမ်မီးရှိုင်းမံ ယု၊ ပေလှ်ဂွင်သမ်ယုစုးမုင်းမိင်း၊ မိုဆ်ဆင်၊ ပံ၊ဂွမ်း (လိုင်ယုယု) ဂွင်သမ် ယု စုးမုင်းမိင်း၊ လွင်းယုယုမံးဆိုဝ်ဆင်လိုင်ဆမ်၊ ယု၊လှ်တုးရှိုမ်းသူပ်း၊ တုးလး မိုဝ်း ပခင်လုဂ်းကွမ်၊လုးလုး။
- 5) ရှုံးဂ်းသမ်စေးမီး ကမ်ဆွံးတီးပိတ်းလီဆ်းလံးလး၊ ရှုံးတီးလုဂ်းကွမ်၊ယိုဆ်းမိုဝ်း ကမ်၊ထိုင်လံး၊ ယု၊ဂ်းသမ်စေးမီးဝံ့ဆွံးဂွံဆီး၊ ဂွပ်းပိုဝ်းဝုးသမ်စေးမီးမာင်လိုင်ဆမ်၊ မီးပုးဂိတ်၊သ်လး၊ ပေးဆူမ်လုးလိုင် တေလင်းပိဆ်ဇေတေ၊ပံးယု၊လီဂူဆ်းရှင်း။
- 6) ယု၊ပေလှ်တဝ်းလး၊ ပုင်းပဝ်၊ဂွင်သမ်ဆမ်သွံ့၊ဆမ်၊လး၊ သွံ့၊တင်းဂိဆ်တင်း ယိမ်၊လုးလုး၊ ယု၊ပေကပ်သမ်စေးမီးကမ်ပိဆ်ဇေဆမ်၊ သွံ့၊ဆွံးတဝ်းလး၊ပုင်း ကမ်မီးတင်းဂိဆ်တင်းယိမ်၊လး၊ ဆမ်၊ဂိဆ် မိုဆ်ဆင်၊တဝ်းဆမ်၊ဂိဆ်လး၊ ပုင်းစဝ်း မုဆ်း၊ သွမ်ပခင်လုဂ်းကွမ်၊ ယု၊ပေရှုံးစဝ်ပံစဝ်းဂျု၊လီဆ်း တီးကမ်မီးသမ်စေးမီး တင်းဆွံးဂွံဆီး။

- 7) ပေးတေလို့ယုစုးမုင်းမိင်းဆွဲးရှိုမ်းကိုင် မိုမ်းဆင်,ယုသိတ်းယုင်းဆံ. ယု,ပေသိတ်း ယု ဗင်းလူး တီးလုဂ်းကွမ်း,ဖွင်းစပ်တိုက်.ဆွမ်းလပ်း၊ ဖွင်းဂိမ်းစပ်း ကမ်,ဆမ်း လီမ်းယု,ကိုင်းဆမ်း. နှဲးကပ်လုဂ်းကွမ်း,ရှင်း ပံးကွက်,တီးရှင်းတေသိတ်းယုဆမ်း. 20 မိဆိတ်.ကွမ်းတင်းဂွမ်း,သေ လင်,တေသိတ်းယု။
- 8) ယု,တမ်းဂွင်.သမ်ယုစုးမိင်းသပ်,လေး ဆူဆွဲးတီးလုဂ်းကွမ်း,တေရှမ်းလံး သွမ်း ပမ်းလုဂ်းကွမ်း,ဂေ့ယု,သုတ်းပိုမ်းဆမ်း. ယုဂွင်.ကိုင်းဆံ.ကမ်,လီယိပ်းလေးလေး။
- 9) လတ်းတေ့,စူးသွမ်းလုဂ်းကွမ်း,နှဲးပေးလံးရှူးဝါး ရှင်းရှိုမ်းဆံ.နှဲးမီးလွင်းစေး သင်, သွမ်းပုဂ်းပွင်ပမ်းလုဂ်းကွမ်း, ယု,နှဲးလံးပိမ်းဖေးဂွပ်းဂွင်.သမ်စုးမုင်းမိင်း။
- 10) ဝံးသေလုဂ်းကွမ်း,ဂျ,လီမ်းလီမ်း,ရှိုမ်းရှမ်း တီးရှင်းသိတ်းယုစုးမုင်းမိင်းဝံ.ဆမ်း. ပေးစပ်ပိမ်းရှပ်း၊ တုလမ်၊ တုလံးကမ်,ဆမ်း ဆမ်.မုဂ်.လံမုးကိုင် ကွမ်းစပ်ဂျ,လူး မေယုဂမ်းလီပ်။

လုဂ်းကွမ်း,ကမ်လီမ်းကွမ်းဂိပ်,ဝါမ်း;

ပိုမ်းလေး; လုမ်းသေ,ဝင်ပိုင်းတံး

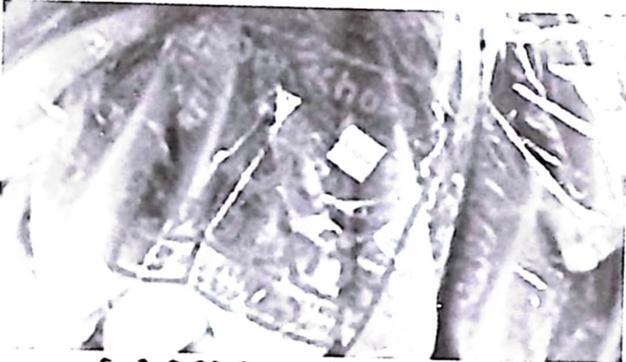

(၃၂)
လွင်းကျေးရွာရတနာတိုက်
ဧက၊ ယခုလွင်းမိုင်း
ဂမ်းတိုက်၊ဂခင်တိုင်ရှင်

၂၇ / ကျေးရွာခင် (တောင်တိုက်တောင်တောင်) ကိုခင်သီခင်၊ ဝါးပွင့်၊သင်

ဧကေးယိုဝ်းဆင်းစိပ်ကျေးရွာခင်ကိုခင်သီခင်၊ ပီခင်ဧကေးကခင်ယို၊ခိုခင်မေးလွမ်းလွင်း
လွတ်၊ဧကေးယိုသခင်ခေးမိုင်းမိုင်းဧကေး သခင်ဧကေးထာတ်၊သေ ပီခင်ဧကေးကခင်ယို၊မေးလွမ်း
တောင်သဧကေးဝဧကေးတိုခင်မခင်တင်မိုက်၊သေကဝ်းရှ်း၊ ကဝ်းခေး၊ ကဝ်းသုခင်ခင်လံးမီးလွင်း
ရှ်းလွမ်းပဂ်းပိုင်လီခင်ခင်ဝံ့ယူ။

လွမ်းကခင်ရှ်းရှပ်၊ရှင်းသေပိုခင်ဆင်းလိုင်ထံးခင်၊ ပီခင်ဂခင်ကခင်ရှ်းကဝ်းရှ်း၊ ကဝ်းခေး၊
ကဝ်းသုခင်ခင်ရှပ်၊ရှင်းပဂ်းပိုင်ဧကေး၊ဧကေး၊သွမ်းဂခင်သီခင် ဆင်းလိုင်ထံးခင်ယဝ်။ (ACT, Agri-
culture Certification of Thailand) ခင်၊ ပီခင်လွမ်းဧကေးဧကေး၊သွမ်းကျေးရွာခင်ကိုခင်သီခင်ကွက်၊ လခင်၊
လွင်းယဝ်။ မိုခင်ဆင်၊လွမ်းဂခင်လီတိုက် (Green Net) ဧကေး (ACT) ဧကေး၊သီ၊ထီ၊ခင်၊ လံးတင်
လွ်းထီမတီးလွမ်းဧကေး၊သီခင်ခင်၊လီခင်ယို၊ (Earth Net Foundation) ခင် ပီခင်လွမ်းဂခင်ထီမ
လွင်းဧကေး၊သွမ်းကျေးရွာခင် ကိုခင်သီခင်ဆင်းလိုင်ထံးခင်ယဝ်။

ဧကေးတိုက်ခိုင်မံ၊ ကခင်လွတ်၊ဧကေးသခင်

၂၈ / ကျေးရွာခင်ကိုခင်သီခင်၊ဧကေး၊ ကျေးရွာခင်လွတ်၊ဧကေးခင်၊ ပီဂ်းပိုင်
ဂခင်တိုင်ရှင်

ကျေးရွာခင်လွတ်၊ဧကေးခင်၊ တေပီခင်ခိုင်မံ၊ခွင်လွင်ပွင်လိုင်ထံး ကခင်ရှ်းမီးခင်၊
တွခင်ဧကေးလီခင်ယဝ်၊ ဆင်းလွမ်းဧကေး၊ပံးယူ၊လီခင်လေးသရှ်းခင် (သမဝါးယမ)
ပဂ်းဂခင်ခိုင်၊ လွင်းရှ်းတိုက်၊သခင်ခင်၊ဧကေး၊ သခင်ဧကေးထာတ်၊

အေ၊ ဖုတ်၊ သွမ်းစပ်လုံးတူဂါးလှိုင်ကန်ဝဲ။ နှိုးပီဆဲဆမ်. တွမ်းဖွမ်းလီ ကျးရှာဆဲလွတ်းဖေး မူတ်းသို့ မိုဆဲကျးရှာဆဲကိဆဲးသီးဆဲယဝဲ။ ဂွမ်းပိုဝ်းဆဲ ကဝ်းရှဲး၊ ကဝ်းဆူ၊ ကဝ်းသူဆဲစပ် ကဝ်းလံးမီးကစွာင်. လှဲ. ဖူဆဲ, ကဆဲမီးသားဆဲဖေးမီးလေး၊ ယုးမုင်းမိုင်းဆဲလေး၊ ဂူလှ်းကျး တေလံးလီတ်းသေးတူလှ်းလီလီကွဆဲတောင်းဂွမ်း။ ယုဂွင်. သားဆဲဆဲ. ကမ်, လံးပုဆဲ. လိုဝ်ကဆဲ. သားဆဲသုင်သေ ကဆဲလံးမီးရှဲး. ဂွင်းပဆဲ ကဝ်းရှဲး၊ ကဝ်းဆူ၊ ကဝ်းသူဆဲစပ်လေး၊ ကဝ်းလားဆဲ. စံာစပ် တေလံးလီတ်းတူလှ်းလီလီကွဆဲသေ ကဝ်းလံးစံာကွတ်, ယဝဲ။

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

ရှိုင်းမံးအေးလှိုင်းလွတ်းဖေးသား

ရှိုင်းမံးအေးလှိုင်းလွတ်းဖေးသား

29 / နက်ယိုဝ်းအောင်ပီဝ်ကမ်, မီးသားဆဲခေမီးလေးဂွင်. သားဆဲ

ရှိုင်းမံးဆဲ. ဖူးရှိုတ်းကွတ်, ဖူးသုင်, ကွတ်, လေး၊ ဖူးစံာရှပ်ယွံးစပ်လှိုင်းဆဲ. လတ်းစဆဲ အေးစပ်ဝုး လွတ်းဖေးသေအေးတောင်, လှိုင်းယူ, ဂူလှ်းကျးကမ်, လံးတိတ်းဝဲ. လွင်းဆမ်. တွမ်း ဖွမ်းလီမဆဲလေး၊ ကဆဲလံးမီးလွင်းရှပ်. ဂွင်းစပ်းစွာင်, တြးယူ, ယဝဲ။

30 / နက်ကဆဲတိတ်းရှိုင်းမံးအေးဆဲ. မီးလွင်လွတ်းဖေးသေ နက်တောင်, ဂိုဝ်ယူ, ရှုး?

အေးလှိုင်းဆင်းစံာကျးရှာဆဲကိဆဲးသီး ကဆဲလံးရှပ်. ဂွင်းဝဲ. ဆဆဲ. မီးဂွင်. သား တူဂါးယူ, ဆွဲးမဆဲးကေ, သေ အေးတောင်, လှိုင်းယူ, ပေးရှပ်းတေစဝုးပီတ်းဂွင်. သားတူဂါးယူ, ဆွဲးမဆဲးလှိုင် အေးကဆဲလှိုင်းပီဆဲကဆဲလွတ်းဖေးပိုဆဲးသုတ်းဆဆဲ။

လိုဝ်သေဂွင်. သားမုင်းမိုင်းမာင်လှိုင်း ကဆဲယူ, လံးဆွဲးဆမ်. လေးလိဆဲရှိုဝါ. ဂွင်. သား လှိုင်းဆဲ. ပီဂ်, သမ်. ဝုးကဝ်းရှဲး၊ ကဝ်းဆူ၊ ကဝ်းသူဆဲစပ် ကမ်, လံးသိတ်းယုသားဆဲဖေးမီးဂေး၊ မဆဲးလောင်းစပ်းဂျု, ယူ, ဆွဲးအေးကဆဲရှပ်းသွမ်းဝဲ. ရှိုမ်းလမ်ဆဆဲ. ယူ, မဆဲးပွင်, ဝုး လွင်းဖုတ်,

ပိုဆဲလေး၊ ဂုမ်းသေ, ဝဂိုင်းတံး

နှိုင်းမံးဇကေးကွိုဝ်းလွတ်းလေးသုာ်

သွမ်းဇကေးကိမ်းသီးဆံ့. တေလင်းမီးလဲးယူ။ လွင်းလှိုဝ်းဆံ့. ကမ်,လှ်းဝုးဆွဲးမိုင်းထံးဂူလှ်း
 မဆ်းပီဆံ့ယူ,ဂူးတီးဂူးလီဆံ့ဃဝ်။ ဂူလှ်းဂး; ဖူးလှိုင်းလီဆံ့,အံး,ပံးသံးဗဝ်ယုမ်,ယမ်ဝုး
 မဆ်းလင်းပီဂ်,ပိုင်ဂမ် တင်းဆွဲးဇကေးသ့,ဗူဆံ့,ကိမ်းသီးရှိုဝ်ကမ်,သ့,ဆဆံ့. တေလင်းဂူ
 လဲးလီင်းလီင်းလွင်းပံးယူ,လီဂူဆ်းရှပ်းယူ။ ဇကေးကမ်တိတ်းနှိုင်းမံး (လွတ်းဇေးလေး
 ပံးယူ,လီ) ဆံ့. မင်လှိုဝ်းတေလင်းမီးဂွင်.သုာ်ဆဲးမူင်းမိုင်း တူဂ်းယူ,ဆွဲးမဆ်းဆမ်လှိုဝ်
 ဇကေးကမ်သ့,ဗူဆံ့,ကိမ်းသီးယူ။ ဂူလှ်းဂး;တေမီးသုာ်ဆဲးမီးဂေ,သေ ဇကေးလှိုဝ်းကမ်
 ကမ်,တိတ်းနှိုင်းမံးသင်ဆဆံ့.ယူ။ ဇကေးလှိုဝ်းဆံ့. ပေးကမ်,မီးဇကေးကမ်လှိုင်းဗူဆံ့,ကိမ်းသီး
 ဆဆံ့. တေလင်းလဲး လွင်းလွတ်းဇေးယူ။ လှိုဝ်သေလှိုင်းအံး,ဗူဂ်,သွမ်းဗဝ် လီတ်းသေးတူလှ်း
 ယဝ်. ဂူပံးလှိုင်းဂွင်.သုာ်တူဂ်းဝံ. ဂူပံးဂ်, 18 ဆွဲးဇကေးဗလု. (ဇကေးဂလတ်း) လေး
 ဇကေးကမ်,လွမ်း ကမ်တိတ်းနှိုင်းမံး (လွတ်းဇေး) မီးဂွင်.သုာ်ဆဲးမူင်းမိုင်းဆမ်လှိုဝ်သေ
 လဆံ့.သုာ်ကမ်တမ်းဝင်းဝံ.ဆွဲး (MRL) လေး ကမ်ကမ်,လဲးတိတ်းနှိုင်းမံးဆဆံ့.သမ်.မီး
 ဂွင်.သုာ်မွဂ်းဂူပံးဂ်, 25 မီးနှိုင်းသုာ်ဆမ်လှိုဝ် (MRL) သေ၊ လဲးဂူ.လွင်းလီတ်းသေးလှိုဝ်း
 ဆံ့.သေ ဇကေးကမ်တိတ်းနှိုင်းမံး.ဆဆံ့. ဂူလှ်းဂး; လှိုဝ်သေလှိုင်းအံး,ပံးယူ,လီဗဝ်လီတ်းသေး
 တူလှ်းယဝ်. တေလွတ်းဇေးသေဇကေးတင်,လှိုဝ်းယူ။ ကမ်,ပေးပီဂ်,ပိုင်ဂမ်တင်းဇကေး
 ကမ်တိတ်းနှိုင်းမံးလေး ကမ်,တိတ်းနှိုင်းမံး။ ဂွပ်းဆံ့ ဂူဆ်းသိုဝ်.ဂိမ်ဇကေး လှိုဝ်းပူဆံ့.မုးဆဆံ့.
 ကမ်,လင်းတမ်းလှိုင်းမံးလှိုင်းမံးလှိုင်းဆံ့.သေ တေလင်းထင်,ဝုး ဖူးရှိုတ်းကွတ်,၊ ဖူးခံးကွတ်,လေး
 လဝ်းဆးတီးပူဂ်းပွင်ဗဝ်တေဗတ်းလှိုင်းမီးဆမ်.တွမ်းဗူဆံ့လီဆမ်လှိုဝ်တိုဝ်းမုးသေဂဝ်,ယူ။

ပပ်.ဂိမ်မိုဝ်း လွင်းလှိုင်းတိုဝ်းသုာ်ဆဲးမီးလေး၊ သုာ်ဆဲးဗူဆံ့,ထာတ်း

31 / ဂူခင်းတိုင်းသိုင်းဂီခင်းအင်းခင်း. တေတိုင်းတိုင်းဝင်း
ဝင်း.သားခင်းတိုင်းခင်း.လ်း

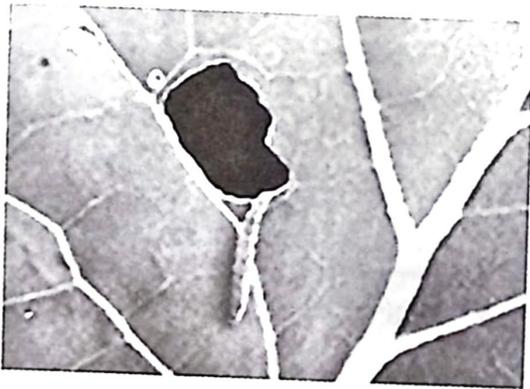
ဆွဲခိုင်းတံးဆဲ. တွမ်းတု,တေဝင်းသိုင်း.ဖေရ်းကဆဲမီးဝင်း.သားခင်းဆဲ. မဆဲးတေ
ယပ်,ဆု, ဂူဝင်းဂုးမီးစေးဂုးမီးဆဲ.ဆဲ. လွင်းတေဝင်းဝင်း.သားခင်းဆွဲဖေရ်းဆဲ.လ်းယု,။

- 1) နွဲးလှိုင်းတူဝင်းသေ သိုင်း.စွင်းစွင်းဂီခင်း၊ တင်းဂီခင်းတင်းယီမံ.ကဆဲမီးလှိုင်းကုးခင်း
ကိဆဲးသီးဂိုဝ် ကုးခင်းလွတ်းဖေဝင်း.ဆဲယပ်.။ ယမ်းလိပ်ဆွဲခိုင်းတံးဆဲ. မီးလားခင်း.
ခံးစွင်းစွင်းဂီခင်း ကဆဲကမ်,ပီဆဲဖေဝေတု,ပံးယု,လီဆဲ. ဆဲမုးလှိုင်းဂပ်,ယပ်.၊
ဆွဲကတ်,ယု,လှိုင်းမင်တီးဆဲ. ယင်းခံးဖေရ်းယိုင်းဆင်းစိပ်စလး; စွင်းစွင်းဂီခင်းလှိုင်းကဆဲ
ကမ်,မီးဝင်း.သားခင်းလး; ကုးခင်းကိဆဲးသီးလွမ်း.လွမ်း.ဂူဝင်း။
- 2) နွဲးမေ့လှိုင်းဝင်းပီတံးဖေရ်းစလး; မက်,မံ.မက်,တွက်, ကဆဲမီးဝင်း.သားယု,ဆွဲမဆဲး
တင်းမက်,မံ.မက်,တွက်, ကဆဲကပ်စပ်းမုးဆွဲခိုင်း မိုဆဲဆင်,မက်,ရှူးလှိုင်း၊ မက်,ကိတ်,
စလး; ဖေရ်းကတ်,လှိုင်း၊ ထုပ်,ယပ်းစလး; နွဲးကား,လိက်းဖိုဆဲခပ်,စလး; ထွမ်,ခပ်,
တင်းလက်းကွမ်လှိုင်းဖွင်း; ကင်,တေလ်းရှူး.လွင်းဖေရ်းလှိုင်းလှိုင်း မီးဝင်း.သား တူဝင်း
ယု,ဝံ.ဆွဲမဆဲး။

ကပ်,သုခင်းဝိုက်,လုမ်း.ဟုးနွဲးသုခင်း

- 3) ရှိုးမေ့စဝးသိုဝ်.ဂိခ်းဇဂ်းစလး၊ မာဂ်,မံ.မာဂ်,တွဂ်, ကခ်ကမ်,ဗုဂ်,သွမ်းလွမ်းစာဂ်း
 ဂျ,သီ,ကုတုမခ်း၊ မီးလဝ်းရှံး၊ လဝ်းဆး၊ လဝ်းသုခ်းစဝ်မာဂ်လိုဝ်း ယိုဝ်းကားခ်း
 တု,တေ ဗုဂ်,သွမ်းဗုဂ်းယိုဝ်းဆာဂ်းစိဂ်းရှိုးဆမ်.တွခ်းဗုဂ်းလီကွဂ်,ဆမ်လိုဝ်းသေ
 စာဂ်းဗုဂ်,သွမ်းမခ်း လဝ်,တေလံးစံးဂးဂ်းဆမ်မခ်းလီ၊ ဂုဂ်းဂးဂ်းဆမ်ဆံ. လံးလံး
 သားခ်းစးမီးသေ ဗုဂ်,သွမ်းပီခ်းရှိုဝ်းမခ်းတင်းဆမ်ယု,။
- 4) မိုဝ်းတေရှိုဂ်းဂိခ်းဇဂ်းဆမ်. ရှိုးလား. (သုဂ်း)ဗုဂ်းစလး၊ မာဂ်,မံ.မာဂ်,တွဂ်, ရှိုးမခ်း
 မူတ်းသိုလီသေ လဝ်,တေဂိခ်း၊ ပေးရှဝ်းသိုဝ်.ဗုဂ်းမး ကမ်,ပံ,ဂိခ်းဆွံးဝခ်းဆမ်.
 ဂမ်းလီဝ်လိုဝ် ကပ်ဗုဂ်းလိုဝ်းဆမ်. လား.ရှိုးမခ်းမူတ်းသိုသေလဝ်,ဂွံကပ်ဂ်းဝံ.
 ဆွံးရှိုဝ်းဂ်းယီခ်းတု,။ ပေးရှဝ်းပွဂ်,ပိုဂ်,မခ်းကွဂ်, ကမ်,ဆမ်စုတ်,ဗေဝ်မခ်းကွဂ်,
 လိုဝ် တေလားလွတ်းဗေဂွင်.သားမာဂ်လိုဝ်း ကခ်မီးလွမ်းဆမ်မာဂ်,မံ.စလး၊ ဗုဂ်း
 ယိုဝ်းဆာဂ်းစိဂ်းလိုဝ်းဆံ.ယု,။
- 5) ရှိုးရှိုတ်းဂိခ်းကားရှားခ်း ဗုဂ်းကခ်ရှဝ်းရှိုဝ် ဗုဂ်းသုဂ်း တီခ်းဗုဂ်းလီဝ်းဆမ်.
 ပေးရှဝ်းဂိခ်း ကားရှားခ်းကခ်ရှိုဝ်သုဂ်းဆမ်.လိုဝ် ဂွပ်းပိုဝ်းမခ်းမံးလိုတ်,စလးတေ
 လားစးလီတ်းယုဂွင်.သားလံးတင်းဆမ်ယု,။
- 6) ရှိုးသွဂ်းရှုတုဂ်း မိုဝ်းမံ (ကားရှားခ်းမူတ်းသိုစလးဂိခ်းလီ) ဗုဂ်းမိုဝ်းကွဂ်,ဂျ,
 ဂိခ်းစဝ်းဗုဂ်းတင်းဆွဂ်း၊ ပေးရှခ်းလား.ကားရှားခ်းတိတ်းမိုဝ်းမံး.လိုဝ် ပွင်,ဝးလုမ်း
 ဗေံ,ပံးယု,လီစဝ်လံးလီတ်းသေးတုဂ်းမူတ်းယဝ်.။

ရှိုးဂိခ်းဇဂ်း

ပပ်.ဂိခ်းမိုဝ်း လွင်,လံး.တိုဝ်းသားခ်းခေမီးစလး၊ သားခ်းဗုဂ်း,ထာတ်း

၇) ရွှီးဖွဲ့အင်္ဂါသတိ ပေးလှုံ့သင်္ခါးမီးဆွဲခွင်းရှင်စမ်းအေးခလေး ယုဂ်ဝမ်းယု (မိုဆ်
 ဆင်,ပံ,ခွဆ်ခရီတဲ)ခလေး ကျေးဇူးခံဝံ.လွမ်းတီးလိပ်ခါး။ ယု,လှုံ့.ယုစားမိုင်းမိုင်း
 ကပ်ကျေးဇူးခါးခလေး ကျေးဇူးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 လိုဝ်းဆံ့.သေ ဂုဆ်းသိုဝ်.ဂိဆ်းအေးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 ရှင်းလီ ရှင်းငါးဆမ်ယူ။ ဂွမ်းပိုဝ်းယုမ်,ယမ်,ဝုး အေးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 ခွမ်းဆမ်။ တေလံးရှမ်းလီင်းလီင်းလီယူ။ ဖွင်းမိုဝ်းပံ,ကပ်ကွက်,မားဆွဲသုဆ်မဆ်း
 ဆမ်. ခပ်သိတ်းယုဂွင်.သင်္ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 ကပ်ဆေး။ ကပ်သုဆ်ခပ် အံ,အုဂ်,သွမ်းကျေးဇူးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 ရှင်းလီမိုဆ်ခါးယူ,ဆင်,ဂပ်။ ဂုလှမ်းကျေး အေးခါးယိုဝ်းဆင်းခါး ကဆ်လံးခါး,မိုင်းမိုင်း
 ဂိဆ်ဆမ်။ ကပ်ခွဲး၊ ကပ်ဆေး။ ကပ်သုဆ်ခပ်တေသိတ်းယုသင်္ခါးယူ။ တူလှမ်းအံ,
 ဆွဲမဆ်းကဆ်လိပ်ဂုလှမ်းကျေး ကမ်,လင်းယုမ်,လံး ပိဆ်ကျေးဇူးခါးခါးခါးခါး
 လှုပ်,မေပုဆ်.တူလှမ်း ဖွင်းမိုဝ်းသိုဝ်.အေးခါးလိုဝ်းဆမ်. ကမ်,ဆမ်ဖွင်းမိုဝ်းရှင်းခါး
 ခွမ်းခွင်တု,တေဂိဆ်ဆမ်။

၅၂ / ကျေးဇူးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး ခါးခါးခါး

ဝံးသေရှမ်းဂျ,ဂိဝမ်းအေးယိုဝ်းဆင်းခါး ကဆ်ယုသင်္ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 အေးဆမ်.ပွင်,ဝုး ယုသင်္ခါးတုဂ်းဝံ.ဆွဲမဆ်းယပ်။ ယုသင်္ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 ဆမ်. ပိဆ်ပဆ်ရှမ်းလှုံ့,လှုံ့ ဆွဲလှုံ့ထံးတင်းဆမ်။ မီးခေးမုဆ်းဝံ. ၃ ပိုဝ်။ ကဆ်ဂုဆ်း
 ထုဂ်,လီဝုဆ်.တူလှမ်းလွင်းကျေးဇူးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး

မိုဝ်းဝိးခရီတဲ. 1999 - 2003 ဆမ်. လှမ်းအံ,ပံးယူ,လီခပ် လံးလိတ်းလမ်းတူလှမ်း
 ကျေးဇူးခါး
 မွက်; 4000 သေ၊ လံးရှမ်းဝုး ဆွဲကျေးဇူးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 မွက်;ဆိုင်;ခိုင်းဆမ်. လံးရှုပ်.ရှမ်းမီးယုသင်္ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
 50 ဆွဲမဆ်,မံ.မဂ်,တွက်,ခွင်ထံးဆံ့.ယူ။ လှမ်းအံ,ပံးယူ,လီ တင်းလံးရှုပ်.မိဆ်း
 ရှုပ်ပဂ်, 55 ဆံ့။ ယု,ဆွဲမဆ်,မံ.မဂ်,တွက်, ကဆ်ကပ်ခပ်;မားဆွဲမိုင်းထံးဆံ့။ မီးယု
 တုဂ်းယူ,ဆွဲမဆ်းသေ မိုဆ်ဆင်, မဂ်,ကိတ်,ခလေး မဂ်,လွက်ဆံ့. တေမီးဆမ်
 မဂ်,မိုင်း; မဂ်,လင်းခလေး မဂ်,ဂိပ်လိုဝ်းဆံ့.ခတေ. ကမ်,ရှမ်းလှမ်းလွင်းယု
 ဆွဲမဆ်းသင်။

ဆွေးနွေးတောင်းလိုက်ချက်အရ ၂၀၀၂ - ၂၀၀၃ ဆန်းစစ် လုံးစပ်စဉ်းစားလမ်းတူရား
 ဖော်ပြချက်အရ စစ်စစ်လေး မာကီ၊ မိမိ၊ မာကီ၊ တွက်၊ ၁၇၅၃ တီးဂတ်၊ သီ၊ မုမ်းမိုင်း ဆွေးနွေး၊ လေးတွန်း
 ရှင်းထိပ်၊ လုံးရှုပ်၊ မိမိ၊ ငှက်၊ သာဆန်စေးမီးမွှားရှုပ်ပတ်၊ ၈၅ တူရားယူ၊ ဆွေးဖော်သေစလေး
 မွှားရှုပ်ပတ်၊ ၃၁ ဆံ့သမ်၊ ပိမ်းရှင်း၊ သာဆန်တူရားယူ၊ ဆွေးဖော် ကန်တု၊ ဂိမ်းလုံးယူ၊ ရှိကန်၊ ဆန်
 လွင်၊ တေလွတ်၊ ဖေးလုံး၊ ဆွေးမင်လိုက်မိုင်းလိုက် လိုက်ကော့ဂိုတ်၊ ၂၀၀၂ ဆန်းစစ်၊ မီးဖော်
 လုံးလိုင်းလုံးပိုင် ကန်သာဆန်စေးမီးတူရားယူ၊ ဆွေးဖော်ဆန်ပုဆိပ်၊ တီးမန်းသေ ပိုင်ဆင်၊ မီးဖော်
 ငှေ့ရှမ်းဝံ့ရှုပ်ပတ်၊ ၁၂ ဆံ့၊ မိုင်းစဉ်းစားလမ်းတီးဂတ်၊ သီ၊ မုမ်းမိုင်းဆန်းစစ်၊ ရွပ်ပိုင်၊ ပိမ်း
 မိုင်းမိုင်းကွန်၊ ရှင်းစလေး၊ လင်၊ တေကန်၊ လင်းစဉ်းစားလုံးသာဆန်စေးမီး ရှင်းလိုင်းလိုင်း
 ကန်စဉ်းစားယူ၊ ဆွေးမိုင်းထံး။

ဆွေးနွေးတောင်းလိုက်ချက်အရ - ဆူပ်၊ ဝိမ်၊ ပိုင် ၂၀၀၂ ဆန်းစစ်၊ လုမ်းဖော်၊ ပံးယူ၊ လီ
 စလေးဖော်၊ သာရှာဆန်စစ် လုံးလုံးဖော်ကန်၊ လွန်းစလေး၊ ဖော်စစ် (ဖော်ကလတ်)၊ လုံးရှုပ်၊
 မိမိ၊ ငှက်၊ သာဆန်မွှားရှုပ်ပတ်၊ ၄၈ တူရားယူ၊ ဆွေးဖော်သွင်မိမ်းဆံ့၊ ဆန်သုတ်သေပိုဆံ့၊
 မီးရှင်းရှင်းယူသုတ်စလေး၊ ပါဆန်ဂင် နှိတ်ရှင်းတူရားလုံးတူရားဖော် မိုက်ဆင်၊ ဆွေးသီ၊ ပုဆိပ်ဆံ့၊
 ရှုပ်၊ မိမိ၊ ငှက်၊ သာဆန်တူရားယူ၊ ဆွေးဖော်ကန် ငှေ့ရှမ်းဝံ့စလေး၊ တင်းစဉ်းစားလုံးသာဆန်
 ကန်ပိုဆန်ဖော်၊ ရှမ်းလုံးမုန်းဆန်း ၅ မိမ်း၊ ဆွေး ၁ မိမ်းဆံ့၊ မီးရှင်းသာဆန်တူရားယူ၊ ဆွေးဖော် ၂၁
 ပုဆိပ်မိုက်ကန်တင်းမိမ်းဝံ့၊ ကန်တေရှပ်လုံးဆန်း။

မာကီ၊ ရှိကန်သွမ်းကွမ်းသုတ်

ပိမ်းမင်၊ လေးကန်သုတ်၊ ရှင်းလင်း၊ ရှင်းကန်

ပပ်၊ နီမ်မိုင်း၊ လွင်၊ ရှင်းတိုင်းသာဆန်ခေးမီးစလေး၊ သာဆန်ပုဆိပ်၊ ထာတ်၊

**33 / သာဓကခေမီကဆလူ့ဆွဲကရုဂုတုတင်ဂေါဆင်ရှင်ဆဆဆ .
ပီဆင်သင်လံလံ**

ဂိတ်,ဂုးလွင်းရှင်းလောင်, ဝါင်းဂါဆင် 2 မိတ်: ကဆင်မီးလေးဆွဲရှိုင်းလဲ: -

- 1) လွင်းကဆင်လင်းရှုံး၊ လင်းဆူး၊ လင်းသူဆင်စပ် ကပ်ယုသုသုဆင်စေးမီးလေး၊ ယုစူး၊ မှိုင်းမိုင်း မူးသိတ်းဖက်းယိုင်းဆင်းစိတ် လင်းယူဆိုင်ဖက်းလှိုင်းဆဆဆ.သေ ဖိတ်ဂျှိုထိုင် တီးဂူဆင်းရှင်း လှိုင်းကဆင်သိုင်းဂိတ်းဖက်းဆဆဆ.လွင်းဆိုင်ယဝ်။
- 2) ဖွင်းမှိုင်း လှိုင်းမိုင်းလံလှိုင်းလံပိုင်၊ လှိုင်းမီးယူဆိုင်ဖက်းယိုင်းဆင်းစိတ်ဆဆဆ. မှိုင်းဆင်, ပုဂ်,တူဂ်.သုဂ်၊ ပိတ်,ထီးဂိုးယိုင်း၊ ကဆင်ကင်းမေ့ဆင်းသုးလေး၊ မီးစမး မဆင်းမူး လွင်းလှိုင်းဆ.မဆင်းတေယ့်,မှိုင်းမူးလွမ်း ဆွဲဖက်း မှိုင်းဖွင်းဖက်းတိုက်.တေ ယ့်,မှိုင်းဆဆ. ရှပ်းလွင်းငင်းလံးကမ်,ထုဂ်,မိဆင်းလေး၊ ဂိတ်းသိမ်းဖက်းကမ်,ထုဂ်, တီးမဆင်း။

34 / ခိုင်းမံာလှိုင်းဆဆဆ.ပီဆင်ကီးသင်

ယမ်းလိပ်ဆံ. လွင်းကူးရှာဆ (နှင်းစွင်ဂိတ်, တင်းဂိတ်တင်းယိမ်.) တိတ်းခိုင်းမံာ ဆွဲမှိုင်းထဲဆံ. ခိုင်းမံာကဆင်တေယုမ်,လံးဆဆဆ. ပီဆင်ကူးရှာဆဂိတ်းသီးလေး၊ လွတ်းဖေး ဆံယဝ်။ ပေးလှိုင်းပွင်လှိုင်းရှင်းရှင်းပဆ် ဖူးဖုဂ်,သွမ်းလေး၊ ဖူးခံာဆဆဆ.လှိုင်း ရှိုင်းစာင်းမဆင်း တေဆဆဝံ. ရှာင်းခိုင်းမံာမဆင်းပဆ်ယူ,ယဝ်။

35 / ခိုင်းမံာလှိုင်းဆဆဆ. တေလံးရှာဆင်တီးလှိုင်း

ကူးရှာဆ (နှင်းစွင်ဂိတ်, တင်းဂိတ်တင်းယိမ်.) ပံးယူ,လီဆံ. တေမီးခိုင်းမံာဂပ်, စွင်လှိုင်းမံာ,ဖုဂ်,သွမ်း မီးတူင်းရှုံးတူင်းဆူး မွဂ်; 400 တူင်း၊ ကဆင်ယူ,မံာ,တုံးလှိုင်းလိတ်း လမ်းပံးယူ,လီစပ် မံာ,ဖုဂ်,သွမ်းနှင်းစွင်ကွဂ်, ဖက်းယိုင်းဆင်းစိတ်လေး၊ မဂ်,မံ.မဂ်,တွဂ်, လှိုင်းဆံ.။ ခိုင်းမံာဆံ.ကမ်,လံးလတ်းဝံ.ဝူး ကမ်,လှိုင်းယုသုသုဆင်စေးမီး ရှိုင်းဂူး လင်းရှုံးလင်းဆူး၊ လင်းသူဆင်စပ် လံးရှေ့ဂင်းသုသုဆင်စေးမီးလီလီယဝ်. လင်,တေလှိုင်းယုသုသုဆင်စေးမီးယဝ်။ နှင်းစွင် လှိုင်းဆံ. တေပု.ဝံ.ခိုင်းမံာဝံ. ကူးရှာဆ လွတ်းဖေး ဆံယဝ်။

ကျေးဇူးတင်မှုတိုးသင့်ဆဲ။ တေမီးခိုင်းမံဂင်၊ ခွင်လုမ်းဗေံ၊ ပံးယူ၊ လီစပ်ပီဆဲ ဂှင်းငါး
 ကျေးဇူးတင်မှုတိုးသင့်လေး၊ ဂိဆဲလီ တေ၊ ကပ်မိုဝ်းပီး 1989 ဆဲဆဲ။ မး။ မီးယိုင်းကားလေး လွင်းလီဂ်း
 လံးဆဲ။ တွမ်းဖွမ်းလီကျေးဇူးတင် (ခိုင်းခွင်ဂိဆဲ၊ တာင်းဂိဆဲတာင်းယီမ်။) ပံးယူ၊ လီလေး
 လာဆဲ။ စံမဆဲဆဲ။ ကမ်၊ လှဲးဝုးကျေးဇူးတင်မးတာင်းဗေံဂိဆဲလွတ်းဗေံသေဆဲစေးမီး ဂုဏ်းဂုး
 မင်တီးဆဲ။ တေလင်းပီဆဲကျေးဇူးတင်ကပ်လွတ်းဗေံလှိုဝ်။ မိုင်းလေး၊ မိုင်းမိုင်းတာင်၊ လှိုဝ်ယူ။
 ဗေံးဟိုဝ်းဆဲးဒ်ဂိဆဲကပ်၊ သွမ်း၊ ခိုဝ်၊ လီဆဲ ဗေံးလှိုဝ်။ ကမ်၊ လံးသွမ်းဆိုဝ်လီဆဲသွမ်းဆဲး
 ကပ်၊ ဆဲ။ လေး၊ ဆဲးထာင်ဆဲ။ တီးဂှိုင်းဂှိုင်းပိုတ်၊ ဗေံလှိုဝ်။ ဝံ။ ဂုဏ်းဂုး ကမ်၊ လှဲးဗေံဂိဆဲ
 လွတ်းဗေံဂှိုင်းသေဆဲ။ လှိုဝ်။ သေဆဲစေးမီးယူ၊ ဂုဏ်းဂုးစပ်ဂှိုင်းဂှိုင်းသေဆဲဂှိုင်းမဆဲ
 ယွမ်းလှိုင်းသေ တာင်းဗေံ၊ ဆွတ်းယူ။

ဗေံးကပ်လှိုဝ်။ ဂှိုင်းမံ

(တ)
လွင်းပံးယူလီ

36 / လွင်းတုမ်.တိုင်.ပံးယူလီ

လုဂ်းနှိမ်းဂူးဂေ့.ထုဂ်,လီလံးလီပံးနှိမ်းဝံ. ဖှာင်ရှာင်းပိမ်တောင်းပိမ်ယုစုးမုင်း
မိင်းစလးတေရှိတ်းရှိုင်ဂူဆံ.တူလ်း လွင်းကွဂ်,ဖှာင်,ရှာင်းတောင်းပိမ်၊ သမ်.တင်းရှိုးမေဂူးဂေ့
ဂု,တောင်းပိမ်ကဆံလို့ သမ်.ပိမ်မုးစွပ်းယုစုးမုင်းမိင်းလှိုင်းလှိုကဆံဆဆံ. ဝံးသေလံးရှူးစေး
မုဆံးတိမ်ထုဆံးယပ်.လိုင် လင်,တေလင်းလှိုဂ်းစေးသပ်းလီင်းပမ်လံးယပ်.။

Organophosphates (ကျေးကနွပ်းနွပ်းသင်တံ့) ဆံ. တုမ်.တိုင်.ပံးယူလီ မိုဆံ
ဆင်,ပံးဂူဆံ.ကျ.ယူင်,ဂူဆံးရှပ်း၊ ကွဂ်းကောရှပ်းတေလင်းတုမ်.တိုင်.ထိုင်တီးသုင်တီးမိမ်း
မဆံးလံးစားယပ်းရှိုင်ယူ.။ ပေးမုးတုမ်.တိုင်.ပုးကွမ်းကိမ်ဆိုင်.ရှပ်း၊ ပိမ်တုမ်,ဂ်းလူင်လင်း၊
ပိမ်ကိမ်ဆိုင်.ဆိတ်းလှိုင်းဆံ.လိုင်။ ဝံးသေဂိုတ်းသိတ်းယုယပ်.၊ ဖှာင်ရှာင်းတောင်းပိမ်တေကွဂ်,
မုးဆွံးစားတင်း 30 မိဆိတ်.စလးရှိုင်သုတ်းမဆံးဂေ့၊ ဆွံး 24 ကုင်းမုင်းဆံ.ဂမ်းလီပ်ယပ်.။

လွင်းတုမ်.တိုင်.ပံးဂူဆံ.ကျ.ယူင်,လေးပံးဂူဆံ.ဂူးလွင်းလွင်း

- ◆ ရှပ်း
- ◆ လှိုမ်းတူင်
- ◆ ရှပ်းမပ်း
- ◆ ရှပ်းမံး
- ◆ မိုင်းသဆံ,
- ◆ ပံးကမ်,ဆိမ်
- ◆ သဆံ,ယပ်.ကိမ်ပေးစုတ်း

Organochlorines (ကော့ဒါဆုရ်ဒါဂုရ်ဒါရ်ဒါ) ဆံ. တုမ်.တိုဝ်.လွင်း.ပံးဂူဆံ. ကီဆံကုယုင်, ငှမ်း မဆံးလင်း.စမ်းဂျုယု,ဆံးတုဂ်စိမ်းငှမ်းလံး.စမ်းယမ်းဂိုဝ်သေ လင်းဂျုယု,လွမ်းတမ်းဆုမ်း ငှမ်း လင်းကွက်,တမ်းပီဆံမုးဆံးစမ်းတမ်း 1 လုင်းမုင်းဆံ.ဂမ်းလီဝ်။ မဆံးလင်း.စမ်းဂျုလံး ထိုင် ဆံး 48 လုင်းမုင်း၊ မင်လိုင်ဂေး၊ တေလင်းကွက်,လွမ်းဆိုင်.ဆင်ငှမ်းယု၊ ဂုလ်းဂုးကမ်း,စမ်း လံးတမ်းပီဆံမိုဆံဆင်,တံးဆံ။

- ◆ ဆမ်.ဆံးယွံ.
- ◆ ဆမ်.ဂိုဝ်,ယွံ.
- ◆ ဆမ်.တုယွံ.
- ◆ ကမ်,ဆမ်ဂေး၊ ကီဆံတုစုတ်း

လွင်း.တေဂုဆံ.လံး.ဒုဂ်,ဂုဂ်.ကမ်.ပီ.ဆံ.မုး.လံး.ဆမ်.

- ❖ ကီဆံဆုကမ်,မီးဂိုင်း
- ❖ ဂုဂ်မမ်း
- ❖ ဂုဂ်စံး
- ❖ ကီဆံဆံတ်း
 - ❖ မမ်းဂုဂ်း
 - ❖ ဂုဆံ.ဂုဂ်
 - ❖ တုဂ်သမ်,
 - ❖ တုဆံ.ဂုဂ်း
 - ❖ မိုဝ်းသမ်,
 - ❖ ပံကမ်,ဆမ်
 - ❖ လုံကမ်,ဆမ်
 - ❖ လုံသုဂ်.ယုင်း

Pyrethroids (အစေဂုတဂုတ်.) ဆံ. တေပီဆံတီးတု ဖိဝ်ဆင်လေးလွမ်းလွတ်, လုမ်းထုလ်းလုံ၊ လွင်း.ဗြာဂ်ဂုဂ်းလိုင်ဆံ. ပေးလံး.သိတ်းယုယပ်.လိုင် တေကွက်,မုးဆံး 1-2 လုင်းမုင်းဆံ.ဂမ်းလီဝ်ယပ်။

ပိုဆံလေး၊ ဂုမ်းသမု,ဝဂိုင်း,တံး

(လျှော့ကွင်းယူဝါး)

- ◆ ကိန်းဆိတ်း
- ◆ ထူလုံးလှိုကမ်,ကိမ်,
- ◆ ဈေးနှိုင်း
- ◆ ဈေးလိပ်း
- ◆ ခူးလင်လိပ်း
- ◆ ဖိပ်ဆင်ခူး

(လျှော့ကွင်းပာဇ်ကင်)

- ◆ လိုမ်းတူဝ်
- ◆ သဆဲ,နှိုင်း

(လျှော့ကွင်းအမ်)

- ◆ တူဆဲ.ရှား
- ◆ ပိဆဲတွင်.စီးရှေ
- ◆ ဆမ်.လံးယွံ.
- ◆ ကိန်းတုနုတ်း
- ◆ ပံကမ်,ဆိမ်
- ◆ လှိုပွတ်းတေးသက္က,ငံး

Thiocarbamates (တီ,ကုတ်ဂုးပုးမိတ်.သ်) ဆဲ. တုမ်.တိုဝ်.မိုဆဲဆင်,ဖေ,ဆိုဝ်ဆဲ. ဆင်,ဂပ်, တီးတု၊ ဖိပ်ဆင်စလးလွတ်လုမ်းထူလှိုလှိုရှမ်း၊ ဖွင်းယမ်းသိတ်းယုယပ်.ဆဆဲ. ဖှင်ရှင်း မဆဲးတေက္က,မုးဂမ်းလိပ်ယပ်။

(လွင်းထူဂုးကွ်)

- ❖ ဈေးနှိုင်း
- ❖ ဈေးလိပ်း
- ❖ ခူးလင်လိပ်း၊ မံး
- ❖ ကံ

ပပ်.ဂိမ်မိုဝ်း လွင်းထူ.တိုဝ်းသုဆဲခေမီးလေ, သုဆဲဗုဆဲ,ထာတ်,

(၀၇၂)

- ◆ တၢ်စူမ်း၊ တၢ်လိင်၊ တၢ်မံး၊ တၢ်လိပ်း

(၃၆၆၆၆)

- ❖ ဆိုဝ်.ဆင်စူမ်း
- ❖ ပီဆဲတုမ်,စာင်လွမ်းဆင်
- ❖ ကွက်,တုမ်,ဆမ်.လွမ်းဆင်
- ❖ တုမ်,ဆမ်.လိင်

လဝ်းသုခမိဖွက်,ဂျော့ခိုင်; သပိးလိင်;ဂေလျိုင်;ပီဆဲလိပ်းလွမ်းဆိုင်ခိုင်

Paraquat (ပု,ဂျ,ဂွတ်.သ်) ဆဲ. ပီဆဲဖေးဂွင်.တေၢ်,အိပ်ဆင်ခလး; ပီဆဲဆမ်.ယာင်
ဆွဲးဟက်,၊ စူးလင်ခလး;တၢ် တေပီဆဲဖွင်တင်းဆမ်သေ ဖပ်းဂျ,ဆွဲးပွတ်,၅ဝ်း ပေးဖပ်းထိုင်ဆွဲး
လှိုတ်;လိုင် လာင်းမးစွမ်း;တီးပွတ်,၅ဝ်းယပ်.။

(၃၆၆၆၆)

- ◆ အိပ်ဆင်လမ်၊ တီဂ်,၊ လိင်
- ◆ ပီဆဲတုမ်,ဆမ်.ပွင်း
- ◆ ယိဆဲးပီဆဲလိပ်းလွမ်းဆွဲး;

(ဆဲးပု.မိုတ်း)

- ◆ ဆိပ်.မိုတ်းတေထွတ်,၊ ကမ်,မီးသီ ခလး;တီဂ်,။

ပျဲဆဲးလး; ဂုမ်းသးဟ့ဝ်ခိုင်;တံး

(လွတ်, လှမ်းထူရှားကံ)

◆ ကံ၊ ချေးလိပ်၊ လှိုတ်းစူးလင်တူဂ်း

(၁၇)

❖ တၢမ္မတ်၊ ပိမ်လိပ်းတၢင်းဆွတ်း၊ ပိမ်ခွံး လိပ်း၊ စူမ်း။

Ingestion (ကိမ်ကိမ်, သိမ်း)

❖ ပွတ်, နီင်

❖ လၢင်းနှိတ်းနှိတ်းကင်, ဂၢ, တူပ်စိင်းရှပ်းလူ, မိုမ်ဆင်, လွတ်, လှမ်းထူရှားလှိုတ်း၊ မၢဂ်, လဆိမ်းရှပ်းလူ, ချေးသပ်းလိပ်း ဖြၢင်ရှပ်းတၢင်းပိမ်စံးလး၊ ကဆိမ်ကၢင်းတၢင်းကွတ်, လံးဆဆိမ်, မီးဆင်, ဆိမ်းလွတ်းဆိမ်. ယပ်. ဂူရှပ်းဂၢး ဖြၢင်ရှပ်းတၢင်းပိမ်ဆိမ်. မၢင်လှိုတ်းဂျေးတေရှပ်းလံးယူ, မၢင်လှိုတ်းဂျေးတေကမ်, လၢင်းရှပ်းလံးဂမ်းလိပ်။

နှၢင်ရှပ်းတၢင်းပိမ်ကမ်လံးရှပ်း

လွတ်းတၢင်းပိမ်မဆိမ်

❖ ရှိပ်. ဖွံး

ဝံးသေခိုဆိမ်းတူဆိမ်းလွံယၢပ်းတၢင်းဝဆိမ်းလှိုင် တေရှပ်းလံးဂမ်းလိပ်။

❖ ပံကမ်, ဆိမ်

နှိတ်းလင်းရှပ်းလင်းဆး ပံတူရှပ်းသိုဝ်းသိုဝ်း ယၢ, ပေလှိုပ်. မိုပ်းမဆိမ်းထိင်းလှိုင် ပေးကမ်, ပံလံးလီလီလှိုင် ပွင်, တး ပံကမ်, ဆိမ်မိုမ်ရှပ်းမဝ်းလင်းယပ်.။

❖ လှိုမ်းတူပ် -

မဝ်းလှိုမ်. လှိုင်းလှိုင်းလိမ်သေပူဂ်းခိုဆိမ်းကမ်, တိုဆိမ်,

❖ သဆိမ်, ရှိပ်း -

တူပ်သဆိမ်, ပေးစွတ်, လွတ်းပေးစိင်ဂျၢ, တၢင်းမူတ်း

❖ ရှပ်းစံး -

ရှပ်းစံးရှပ်းငၢဆိမ်းမး ပိမ်ဂမ်း ပိမ်ဂမ်းယပ်.

❖ ရှိပ်, ကွတ်, ဆိမ် -

တီးဆးဗၢဂ်, လးခိုဝ်ဗိပ်သုဂ်းလှိုင် တေရှပ်းတူမ်, ဆိမ်. ရှိပ်, ကွတ်, မး

❖ တၢမ္မတ် -

ပေးပိမ်တၢမ္မတ်မးလှိုင် တူရှပ်းငပ်းတူင်. လးငပ်းရှပ်းကမ်, ရှပ်းလိပ်းလိပ်း

ပပ်. နီမ်မိုဝ်း လွတ်းရှပ်းတိုဝ်းသၢဆိမ်ခေမီးလး၊ သၢဆိမ်ဗူဆိမ်, ထၢတ်း

- ❖ တၢ်လိပ်းသိပ်, - မိုခ်ခွါဆ်းဗျံး သပ်.ပျုးမီးဝံ.ဆွဲးတၢ်
- ❖ တၢ်စူမ်း - မိုခ်ဆင်,ဗွင်သေလိုင်. သေပိုင်မၤမီးဝံ.ဆွဲးတၢ်
- ❖ တၢ်လိပ် - ဆွဲးတၢ်ကဆ်းစာ်ဆဆ်.လိပ်မူတ်း
- ❖ တၢ်ရှိုင်း - တၢ်ရှိုင်းသံ.ရှိုင်းစ့
- ❖ ဆမ်.လံးယွံ.ဆမ် - တေဂမ်းဂမ်းထူမ်,ဆမ်.လံး၊ ဆမ်.လံး
ဂေးတေလၢင်းမီးဆွဲးပၢဂ်,ဆမ်ဝံ.
- ❖ ဆမ်.မုဂ်.လံ - ကဝ်းရှံးကဝ်းဆး တေဂမ်းဂမ်းကပ်မိုခ်မဆ်းထူ
စူးလင်မဆ်း၊ မဆ်းတေမိုခ်လိုင်.ဆင်,ပိခ်ဝတ်း၊
ပေးစာ်,ဂတ်းလိုင်ဆမ်.မုဂ်; တေပိခ်သီလိုင်၊
သီစိပ်ယူ။
- ❖ စူးလင်လိပ်းသိပ်, - ပေးပိုခ်းစုဂ်;မၢဂ်,ဗေတ်.လိုင်စူးလင်
တေလိပ်းမး
- ❖ ခေးရှိုင်း - ဗွင်ယမ်းဆွဲးတိုခ်,မးဆဆ်.ပိခ်သုဂ်;ပၢဂ်,ရှိုင်း
- ❖ ခေးလိပ်း - ပေးဂိခ်စပ်;ဂျု,လိုင် ခေးတေလိပ်း
- ❖ ဆးကျွဂ်းလိပ်း - ဗွင်ယမ်းထူဂ်;လှ်စပ်;ဂျု,ဆဆ်. မိုခ်ကံး
မၢဂ်,ဗေတ်. မိုခ်ခွါဆ်းဗျံးဝံ.
- ❖ ထူဂ်;လှ်ဂပ်. - ဗွင်ယမ်းကဝ်းရှံး၊ ကဝ်းဆးထူဂ်;လှ်
ဆဆ်.တူဂ်;စပ်မိုခ်ထူဂ်;လှ်ကမ်,ကိမ်,
- ❖ ထူဂ်;လှ်ကမ်,ကိမ်, - လူမ်းထူဂ်;လှ်မိုခ်ကၢင်းကၢဂ်, စမ်ခေးဝံ.
- ❖ ကံ - ဝံးသေသိတ်းယၢယပ်.လိုင် ပေးစပ်ကံးရှိုင်းဆး,
မိုခ်လံးကံးဗျံးလၢင်းပိခ်မးဂမ်းလိပ်။
- ❖ ရှၢဂ်;ကမ်,ရှု.တူပ် - မိုခ်;ဗွင်တေရှၢဂ်;ဆဆ်. မိုခ်ရှုဆ်းမပ်း
လူတ်.လေးမပ်းရှိုင်းဝံ။
- ❖ တွင်.ဆွင်,၊ လိပ်း - မိုခ်;တွင်.ကမ်,ဂျု,ဆဆ်.တေလိပ်းဆး။
- ❖ တွင်.ရှေး - စီးကွဂ်,ပိခ်ဆမ်.လံးလံးရှုဂ်;။
- ❖ တူဆ်.ရှၢဂ်; - ရှၢဂ်;ကွဂ်,မးတင်းမူတ်း

ပိုခ်ခွါဆ်း; ဂုမ်းသးကျုဝ်ပိုင်;တံး

- ❖ ဖိတ်ဆင်လိင် - တေလိင်လွမ်းမိုင်း၊ တိဆ်၊ ဗျ၊ နိဆ်
- ❖ ကွက်၊တုမ်၊ဆမ်၊စာပ်လွမ်းဖိတ်ဆင် - ပေးတူလုံးလွမ်းဗျ၊ မိုင်း၊ နိဆ်၊ တိဆ်
လှိုင်းဆံ့၊ တေရှဆ်တုမ်၊ဆမ်၊ကွက်၊ဝံ။
- ❖ ဖိတ်ဆင်ကွက်၊လိတ်းစာပ်း - ပေးတူလုံးလွမ်းဗျ၊ နိဆ်၊မိုင်း၊တိဆ်လှိုင်းဆံ့၊
တေရှဆ်တုမ်၊ဆမ်၊ကွက်၊ဝံ၊ မိုဆ်လိတ်းဗျ
- ❖ နီဆ်ဆိတ်း - ပေးဆင်းရှိုင်းမားလှိုင်းမိုဆ်မူတ်းမားတံ၊
လွမ်းဖိတ်ဆင်ရှပ်း။
- ❖ ဖိတ်စူမ်း - မိုဆ်ယုင်းစူမ်း။
- ❖ နီဆ်စူတ်း - မိုဆ်ဆင်၊ရှပ်းလိဆ်းမား၊ဆင်သေ နီဆ်ဗျစူတ်းစိုဆ်း
မား၊ နီဆ်မားလိပ်းမား။
- ❖ နီဆ်ကမ်၊မီးနှိုင်း - မိုဆ်ယိပ်းသင်ဂေးကမ်၊လံးသေ တျ၊တေပိုတ်၊
ပာဂ်၊တပ်းဂူလုံးဂေးယာပ်။
- ❖ မိုင်းသဆ်၊ - ပေးယိပ်းသေလှိုင်းသေပိုင်လှိုင်း ဆိတ်၊မိုင်းလး၊မိုင်း
တေသဆ်၊ဝံးသေသိတ်းယာယပ်၊လှိုင်း မိုင်းကမ်၊ပံ၊
သိတ်းဆဆ်၊ တေလောင်းပိဆ်ဖှာင်ရှာင်းထိုင်းတင်၊လှိုင်းယူ၊တေလောင်းပိဆ်လံး လွမ်းငမ်းလံး
Chronic (စဂုင်၊ဆိတ်)၊ Chronic (စဂုင်၊ဆိတ်) ဆံ့ လှိုင်းလွမ်းယာဗျးမိုင်းမိုင်းမားတင်းရှိုင်းယပ်။

ပိတ်လိပ်းခွမ်းကွမ်းခိတ်၊မိုင်း

ပပ်၊ဂိမ်မိုင်း လွင်းလှိုင်းတိုင်းသားခဲးခဲး၊ဇလ၊ သားခဲးဗျာခဲး၊ထာတ်၊

ပျို့အ်အင်,တၢ်းအ်. -

- ◆ ပံကမ်,အိမ် -
- ◆ တၢ်ရှိုင်းသံ၊၊ ရှိုင်းစ့ၤ -
- ◆ မိုဝ်းသမ်, -
- ◆ သမ်,ရှိုင်း -
- ◆ ရှပ်မဝ်း - ပီဆ်ရှပ်လှိုဂပ်၊ ခံးဝတ်းအူဂ်.
- ◆ ရှပ်ခံး - ခံးဝတ်းအူဂ်၊ အာပ်၊ မဝ်း
- ◆ အမ်.ရှပ်,ကွက်,အမ်ပူဆ်. - အာပ်၊ အုင်းသိုဝ်းအုင်းမိုဝ်းမံး
- ◆ တၢ်မူဝ်း - တၢ်ကမ်,ရှပ်လိင်းလိင်းလီ
- ◆ တၢ်လိပ်းသီပ်, - ကမ်,မိဆ်းကၢၤရှပ်,ရတၢင်းဂိဆ်တၢင်းယိမ်.
- ◆ တၢ်မူမိး - ကမ်,မိဆ်းကၢၤရှပ်,ရတၢင်းဂိဆ်တၢင်းယိမ်.
- ◆ တၢ်လိင် - တၢ်လံးတိတ်းလိင်.မိင်း
- ◆ တၢ်ရှိုင်း -
- ◆ အမ်.လံးယွံ.အမ် -
- ◆ အမ်.မုဂ်.လံ - ခံးဝတ်းအူဂ်.ဂတ်း၊ အမ်.မုဂ်.လိင်/ခိပ်
- ◆ ခူးလင်လိပ်း -
- ◆ ခေးရှိုင်း - ခွဲးဂိဆ်အမ်၊၊ ကိုဝ်းအမ်.
- ◆ ခေးလိပ်း - ခံးဝတ်းအူဂ်.၊ ဂတ်းလံးတိတ်းလိင်.မိင်း
- ◆ အေးကူဂ်းလိပ်း - ရှပ်လှိုလိပ်း၊ လူမ်းရှပ်လှို
- ◆ ထူလှ်းလှိုဂပ်. - လုတ်,လီဆ်းယးအမ်၊ လူမ်းရှပ်လှို
- ◆ ထူလှ်းလှိုကမ်,ကိမ်, - လုတ်,လီဆ်းယးအမ်၊ကမ်,မိဆ်းကၢၤရှပ်,ရ
- ◆ ကံ - လုတ်,လီဆ်းယးအမ်၊ခံးဝတ်းအူဂ်.ဂတ်း
- ◆ မဝ်းရှပ်း - ဂိဆ်လဝ်းအမ်၊ ဂိဆ်လုးရှပ်.ဆွဲးအေး၊ ခံးဝတ်းအူဂ်.
- ◆ တွင်းလိပ်း၊တွင်း.ဆွင်, - ဂိဆ်လုးရှပ်.ဂူဆ်.ဆွဲးအေး၊ခံးဝတ်းအူဂ်.
- ◆ ပီဆ်တွင်း.ရှေး - ဂိဆ်လုးရှပ်.ဂူဆ်.ဆွဲးအေး၊ခံးဝတ်းအူဂ်.
- ◆ တူဆ်.ရှပ်း - ဂိဆ်လုးရှပ်.ဂူဆ်.ဆွဲးအေး၊ခံးဝတ်းအူဂ်.
- ◆ ဗေပ်ဆင်ရှိုင်း - တၢင်းပီဆ်ဗေပ်ဆင်တၢင်း,လိင်း
- ◆ ကွက်,တုမ်,အမ်.ခာပ် - တၢင်းပီဆ်ဗေပ်ဆင်တၢင်း,လိင်း
- ◆ ပီဆ်ခာပ်;လိတ်း - တၢင်းပီဆ်ဗေပ်ဆင်တၢင်း,လိင်း
- ◆ ကိဆ်ဆိတ်း -
- ◆ ခူးမိး -

ပျို့အ်အင်; ရတၢင်းသၢၤပျို့,ဝလိင်,တၢ်း

2) ကိုမ်းစပ်;ဆင်းခိုဝ်.ဆင် ဝါ -

ကိုမ်းစပ်;ဆိုင်.ဆင်ကဆဲဝးဆဆဲ. ငှမ်းဂျ၊ယိမ်းဂျ၊ တိုဝ်.ဂျ၊ ဂုလ်းဂးကမ်,ပေးပီဆဲ
ဖေးယို,လူင်,ဆင်,ဂပ်,၊ တေပီဆဲဖေး မိုဆဲဆင်,ဆိုင်.ဆင် လွတ်;၊ လီင်၊ မာင်ပွတ်;ဂေးလင်း
ပီဆဲနှိုင်းလိုင်ဆဆဲ. မဆဲတေယု.ပီတ်;ဆိုင်.ဆင်ငှမ်းသေ တေလင်း;ကိုမ်းစပ်;ထိုင်သီဆဲ;လိုင်
ငှမ်းယပ်.။ တေလင်း;တုမ်.တိုဝ်. နိုင်းကင်,ဂု,ဆဲးတုဝ်ငှမ်း ပေးယု.စပ်;ထိုင်နိုင်းကင်,ဂု,ဆဲးတုဝ်
ငှမ်းဆဲလိုင် တေလင်း;ထိုင်တီးတံ;ဂျ၊လံ;။

3) ဂါဆဲခပ်;ဂျ၊ -

ပေးငှမ်းလံ;ဂါဆဲသါဆဲစေးမီး၊ ယုစု;မိုင်းစပ်;ဂျ၊ယပ်.ဆဲလိုင် တေလင်း;ဂျ၊ယု.
ကမ်,ဆဆဲ ငှမ်းတေယု,ယပ်, ဂွမ်းပိုင်းဝးမဆဲတေဂျ၊ယု. လွတ်,ရှင်းစပ်;သေ ယု.ပီတ်;
တင်းဂါဆဲကဆဲငှမ်းလံ;ဂါဆဲစပ်;ဂျ၊မာင်လိုင်ဆဆဲ. မဆဲကမ်,ယွံ;လံ;တင်းမုတ်;။ ဂွမ်းဆဲလေး
နိုင်းလွတ်,ရှင်းစပ်;ငှမ်း တေသုင်,ဂျ၊ပဆဲဆဲးရှင်းဖံး;လူင်သေ လိုင်းကဆဲယွံ;လံ;ဆဆဲ.
သမ်.တေသုင်,ဂျ၊တီး ဆဲးသံ;သီဆဲ;လိုင်;လေး; နိုင်းဆဲးတုဝ်ငှမ်း ကဆဲတေလင်း;ပီဆဲမိုဝ်,ဆဆဲ.
တေယု,လွမ်းယုစု;မိုင်း လိုင်းကဆဲငှမ်းဂါဆဲစပ်;ဂျ၊ဆဆဲ.ဂုလ်း။

ပိုဆဲခပ်; ဂုလ်း;သါ;ဂျ၊ဝဂိုင်;တံ;

4) လွင်းသီဝါးကျခပ်ဆင်းအိုင်အင် -

ပေးအိုင်ဆင်ရှင်းမီးရှိုးတီဂ်၊ ကမ်ဆင်တိုင်.ဂျားယုဆင်လိုင် ယုတေလင်း၊
စပ်ဂျုယုဆင်းတိုင်ရှင်းလံး၊ မိဆင်းမိုင်ခိုင်ကမ်၊ မူတ်းသွဲ လွင်းတိုင်.စိုဂ်းမဆင်းဆဲ။ ပေးရှင်.သမ်
ကမ်ဆင်ယုစုမိင်းစပ်ဂျု၊ ဆင်းသီဆင်းလှိုတ်းရှင်းစလး၊ ယုဆင်.တေဂျု.လူ.တုမ်ဝံ. ဆင်းကင်ဂျု
တိုင်စိုင်းရှင်း။

40 / မီးလွင်းတုမ်.တိုင်.တေဂျု.တိုင်ရှင်းလှိုင်.ရှိုင် ?

လွင်းလုဂ်းသဖေ.ဝဆင်းရှင်းကင်ဂျုဆင်းရှင်းဆဲ။ ပေးလံးရှပ်.မိဆင်းယုစုမိင်းယပ်.ဆဲ
လိုင် ဆင်းတိုင်ရှင်းဂေးတေမီးလံလံပိုင် ကမ်တေလင်းရှိုတ်းရှင်းရှင်.ယုကမ်ဆင် သမ်မိုင်,
လှိုတ်းကမ်ကွတ်, မုဆင်ဆင်, ရှိုင်, ဆမ်.ဆုမ်, ဖမ်းကွမ်, ဖမ်းလုင်၊ ဆမ်.လံး၊ လုမ်းထုဂ်း
လှိုယပ်။ ဂျုဂ်းဂျု ပေးရှင်းလံးရှပ်.ဂျုရှင်.ယုဆင်ဆဲ.ဆဲလိုင် တေလင်းတိုင်.စိုဂ်းတိုင်
စိုင်းရှင်းကမ်ဆင် တေလင်းတံဂျု, လံးဂမ်းလီဝံ။

1) လွင်းတုမ်.တိုင်.လွတ်, လုမ်းထုဂ်းလှို။ လွတ်, လုမ်းထုဂ်းလှိုဆဲ။ ပီဆင်ကမ်ရှင်းရှု
ဂမ်ဝံ. ပီဆင်ကမ်ရှင်းသုတ်, လုမ်းစပ်လုမ်းကွတ်, မင်ပွတ်းပေးရှင်းသုတ်, မိဆင်း ဂျုစီးဖှုဆဲ,
စွင်ရှင်.သမ်မိုင်, ဆဲလိုင် ရှင်စေးရှင်းပေးရှင်းရှင်းရှင်းဂံးဂံး၊ ဖှုဆင်, ဆဲ.တေလင်းယု.ပီတ်း
လံလံမိမ်း မိုဆင်ဆင်, လုပ်, ဂိဆင်အိုင်.ရှိုမ်းရှမ်းပွတ်, လှိုတ်းလုမ်းရှင်း တေကမ်, မိဆင်းဂမ်တင်းယု
ကမ်ဆင်ပီဆင်ဂေးဂျု, မက်, လီင်း၊ ပေးရှင်းလံးသုတ်, ဂျုကံမဆင်းရှိုင် ကမ်ဆင်တိုင်.ဂျု
မဆင်းရှိုင်ဆဲလိုင် တေလင်းပီဆင်မက်, လီင်းပွတ်, မက်, လီင်းရှုးရှုးလင်လဂျု, လှိုတ်းဆဲ။

2) လွင်းတုမ်.တိုင်.အိုင်.ဆင်။ အိုင်.ဆင်တေရှုမ်း၊ စမ်း၊ တေယု, ဆင်းလီင်းယပ်, ယု
အိုင်.ဆင်ရှင်းသေကမ်, ဂျု လင်းပီဆင်မက်, လီင်းအိုင်.ဆင်ယု။

3) တုမ်.တိုင်.တု။ တေလင်းပီဆင်တုရှုမ်း၊ ဂံး၊ တုသီဝံ, ဂီဆင်, တုလီဝံ၊ တုမုမ်းဆမ်.
တုလံးစလး၊ တုမုတ်, ပေးလံးရှပ်.ဂျုရှင်.ယုဆင် မိုဆင်ဆင်, ယု(မေးထုးဆွမ်း)။

ပပ်.ဂီမ်မိုင် လွင်းရှိုတ်းတိုင်.သမ်ဆဲဒေးမီးလေ၊ သမ်ဆဲဒေး, ထာတ်၊

4) လွင်၊တုမ်၊တိုင်၊သိမ်း၊ကျ၊ယူင်၊၊ ဆွဲးသီဆိမ်း၊လှိုတ်း၊ရှင်း ကဆိကမ်၊ပေးလုံးထာတ်း လူမ်း၊ ဂွင်းဆဆိတေလင်း၊တုမ်၊တိုင်၊စိုင်း၊သီဆိမ်း၊ကျ၊ယူင်၊ဂူဆိမ်း၊ရှင်း

မိုခ်ဆင် -

တုတေမုမ်းမ၊၊ ဂီဆိဆိုင်၊ရှင်းဂေး၊တေကူဆိမ်း၊ကွဆိမ်း၊မ၊၊ ဆိုင်၊ဆင်ဂေး၊တေဆ၊ မ၊၊ယပ်။

5) တုမ်၊တိုင်၊ခိုင်း၊ကင်၊ကျ၊ဝါင်း၊ဆုံး၊ - တပ်း - cell တပ်းတံ။ တပ်းစိင်၊သေပီဆိမာဂ်၊ လီင်း၊ ဂွင်၊ယုတ်း၊တုမ်၊တိုင်၊တီး၊တပ်း (ခုးပွဆိမ်း၊တေး၊တုး၊စလေး၊ရိုက်၊၊ ခုး လေး၊ရိုး၊ဖေး၊)။

- ◆ တု - ဂွင်၊ယုကဆိပီဆိဖေး၊တေ၊တု (ခုးပွဆိမ်း၊တံ၊၊သု၊ဖှံ၊လံ)။
- ◆ လှိုတ်း - လွင်း၊တုမ်၊တိုင်၊ဂါဆိ၊တိုင်၊ဆိုင် ခွင်၊မိတ်၊လှိုတ်း (ခံ၊လုပ်၊)၊ မူ၊လှိုတ်း၊ မိတ်၊လှိုတ်း၊ခါ၊ မိတ်၊လှိုတ်း၊လီင်) ကမ်၊ဆဆိ၊တုမ်၊တိုင်၊ဂါဆိ၊တေ၊သုင်၊မိတ်၊လှိုတ်း။ ယုကဆိပီဆိဖေး၊တေ၊လှိုတ်း (ပီဆိမ်း၊သီဆိမ်း)။
- ◆ (မမ်) - ယုကဆိပီဆိဖေး၊တေ၊ (စလေး၊ရိုး၊ဖှိဆိမ်း၊ ဆိမ်း၊တုင်း၊ရု၊ပီဆိမ်း၊သီဆိမ်း)။
- ◆ ဇး၊တုခ်း၊ဂိုက် - ပီဆိမဆိ၊ ဆမ်၊ငါဆိ၊ပိုင်း၊ ဆမ်၊ငါဆိ၊ဂေး၊၊ ဇှေ၊မုင်း၊ဂူဆိမ်း၊ရှင်း ရှိုတ်း၊ဂါဆိ၊ကမ်၊မ၊ဆိ၊မိဆိမ်း။ ယုကဆိပီဆိဖေး၊ဆိ (လှင်း၊ရှု၊ဆိမ်း၊တံး၊ကွမ်း၊သီဆိမ်း)။

41 / မိုက်၊လုံး၊ရု၊ဖေး၊ယု၊ခွမ်၊ခိင်၊ခေဆိ . တေပီဆိ၊ဂိုက်၊ဂိုက် ?

ပီဆိလုံး၊ခါး၊ယမ်း၊ပွတ်း မိုခ်ဆင်၊ဆွဲးဆိုင်၊မိဆိတ်၊ထိုင် သွင်၊သမ်၊ဝဆိမ်း၊ ဖှင်၊ရှင်း၊ ကဆိပီဆိဆဆိ ဆိုင်၊ဆင်၊ရှင်း၊လှိုင်း၊ဆိ၊တေ၊မုမ်း၊မုတ်း၊ ဆိုင်၊ဆင်၊ရှင်း၊ဆိ၊မိုခ်၊ဖှိမ်း၊မံး၊ ကမ်၊ပေး လုံး၊ရှပ်၊ထာတ်း၊လူမ်း၊လီ၊စလး၊ ရှပ်၊မပ်း၊ တုလုံး၊လှိုင်း၊ဆိ၊ယပ်။

လုံး၊ရှပ်၊ဂွင်၊ယုကမ်၊ပေး၊ဆမ်၊ ရှပ်၊ဂေး၊ တင်း၊ပီဆိလုံး၊ခါ၊ပီဆိ၊လှိုင်း၊ပီဆိ၊ပီ၊မဆိမ်း၊ ဖှင်၊ရှင်း၊ကဆိပီဆိဆဆိ . တေလင်း၊တုမ်၊တိုင်၊လုန်း၊ကွဆိမ်း၊ဆွဲးတွင် . (Teratogenic) ၊ လှိုင်း၊သံ၊ ဖေး၊ တေကမ်၊ရှိုတ်း၊ဂါဆိ၊တိုင်၊ဆိုင်၊လုံး၊မိုခ်၊ဂပ်၊ ကမ်၊ဆဆိ၊မဆိမ်း၊တေကမ်၊ယု၊ ပီဆိမူ၊ပီဆိလုမ်း လုံး (Utagenic) လှိုင်း၊သံ၊ဖေး၊ တေကမ်၊မိုခ်၊ဂပ်၊ မိုခ်ဆင်၊လွင်း၊လီ၊ဂ်း၊လံး၊ DNA ကွက်၊ မာဂ်၊လီင်း (Carcinogen)။ မိုခ်ဆင်၊ မာဂ်၊လီင်း၊ ပီဆိတံ၊ဖေး၊၊ တိုင်၊စိုက်၊လုန်း၊ဆွဲးတွင်၊စလး ထိုင်၊တီး၊လင်း၊တံ၊လုံး။

**43 / သာဓ်ခေမီလိဝ်ခေ်. တေယျ,လ်းခေ်တူဝ်ခိင်ရှင်လ်း
ရှိုင်ခေခေ်ကျေရှိုင် ?**

မိုဝ်းပီး 1990 ခလး 1998 ဆေ်. လုမ်းခေ်,ပံးယျ,လီခပ် လ်းလိတ်;တူဝ်းလိတ်;
လဝ်းရှ်း၊ လဝ်းခေ်၊ လဝ်းသုခေ်ခပ်မွတ်; 2 လာခေ်.ဂေျ.သေ လ်းရှ်းသခေ်ခေ်မီးမွတ်;ရှပ်ပာ်,18
မာ်ပီးဂေျ; တေမီးမွတ်;ရှပ်ပာ်, 25 သခေ်ခေ်မီးတူဝ်းယျ,ခေ်တူဝ်ခိင်ခပ်။ လုမ်းလခေ်.လွမ်
ဂိင်မံ,ခပ် လ်းရှ်း,လိပ်;ရှ်းခိမ်းထိုင်;သေ လိတ်;တူဝ်းလိတ်;ရှ်းတီးယျ,လွမ်းရှ်းခေ်
သုခေ်ရှ်း၊ သုခေ်ခေ် 3 မူ, ခေ်မူ, 1 ဆေ်. မီးရှ်းခေ်ယျ,လွမ်းရှ်းတီးယျ,ခပ်ဝံ.သေ ပိုခေ်ခေ်,ဝုး
ခေ် 2 တင်း 3 မူ,ဆေ်. မီးသခေ်ခေ်မီးယျ,ဝံ.ခေ်သံလိတ်;ခပ်သေ ပိခေ်ခေ်သံခေ်;ရှပ်.ရှိုင်
ကမ်,လွတ်;ဖေဂေျ.ပံးယျ,လီခပ်သင်၊ သခေ်ခေ်မီးလိဝ်ခေ်. လာင်;တေယျ,လ်းခေ်ရှ်းခေ်
လုဝ်းယာ်းခေ်ရှိုင်လံ၊ ပီးခလး;တေလာင်;ခပ်;မုးယျ,ခေ်ခေ်.ရှပ်ခလး;တူဝ်သတ်းလ်း
သခေ်လိဝ်ခေ်.ရှင်.ဝုး လ်းခေ်,ရှင်.သခေ်တိတ်;လဝ်းယျ,ယပ်.။ မိုခေ်လိဝ်.ခေ်, တီ,တီ,ထီ,
DDTဆေ်. ပိခေ်ခေ်.လုဝ်းခေ်လိဝ်ပိုခေ်;သုတ်း ခေ်မူ,ဆေ်. ရှပ်;ပိုဝ်းလ်းလိတ်;လုးတီ,တီ,ထီ,
DDT ယျ,ဝံ.ခေ်လိတ်;လဝ်းရှ်း၊ လဝ်းခေ်၊ လဝ်းသုခေ်ခပ် ခေ်ရှိုင်;ထ်းပွတ်;ရှင်,သေ တီ,တီ,ထီ,
DDT ဆေ်. လု့.မုးပိခေ်သိပ်;ပီးပံးယပ်.သေ၊ သခေ်ခေ်မီးလိဝ်ခေ်. တေလာင်;ပိခေ်ဖေဂေျ,
လုတ်;ကွမ်,ခလး;ခေ်.ခေ်မုးလ်းယျ,။

44 / သံခေ်တေ်ပိခေ် ရှင်.သာဓ်ခေမီခေ်. ရှိုင်ခေခေ်ကျေရှိုင် ?

သံခေ်ကမ်လတ်;မုး ခေ်ခေ်. 12 ဆေ်. ပိခေ်သံခေ်သခေ်ခေ်မီးယပ်.၊ ဝံးသေ
လ်းရှ်း.မိခေ်;လုးရှင်.သခေ်ခေ်မီးခပ်;ရှ်း,ခေ်တူဝ်ခိင်;ရှပ်ယပ်.လိုင် တေလာင်;ပိခေ်လ်း ခေ်
2-3 မိုဝ်း ကမ်,ဆေ် 2-3 ဝခေ်ဆေ်ယပ်.။ သခေ်ခေ်မီးမာ်လိဝ်ခေ်. ဝံးသေလ်းရှ်း.မိခေ်;လုး
သခေ်ခေ်မီး ခပ်;ရှ်း,ခေ်တူဝ်ရှပ်ယပ်.ဆေ်လိုင် မာ်ပွတ်;ဂေျ; ပိခေ်လိဝ်ခေ် ပီးမခေ်လင်,တေ
ခေ်သံခေ်တေ်ပိခေ်ခေ်ကွတ်,မုး၊ သံခေ်တေ်ပိခေ်သခေ်ခေ်မီးလိဝ်ခေ်. တေပိခေ်ခေ်,လိုင်.ဆေ်။

- ❖ လာင်;ပိခေ်ခေ်ခလး; ယျ.လုတ်;ကွမ်,ပိတ်;ဆေ်.ပွင်,ဝုးမီးလုတ်;ယပ်.။
- ❖ လွင်;ပိခေ်တုတ်.ခိတု. မိုဝ်းလုတ်;ကွမ်,ရှိုင်,မုး ကွတ်;ကေျကမ်,လီခလး;တူဝ်ခိင်;
ကင်,ဂျ,ကမ်,တိမ်ထုခေ်။

45 / တေရှိုင်ရှိုင်ရှိုင်. လွင်;ရှင်လ်း;ဂိခေ်လုးရှင်.သာဓ်ခေမီ ?

လွင်;လိဝ်ခေ်. ဝံးသေရှပ်;ဂိခေ်လုးရှင်.သခေ်ခေ်မီးခပ်;ရှ်း,ယျ, ခေ်တူဝ်ခိင်;ရှပ်
ယပ်.လိုင် လင်,လ်းပိခေ်သံခေ်ခေ်ခေ်;မုးလွံးလွံး၊ သံခေ်ခေ်လံးမခေ်ဆေ်.တေလာင်;ခတ,
ပိခေ်မုး ရှပ်;တေ်ပိခေ်ခေ်; သေလိဝ်ခေ်.သေပိုင်ယျ,၊ ပေးပိခေ်လွမ်းကမ်လိုင် ဝံးသေလု့.သခေ်ခေ်မီး

ပိုခေ်ခေ်; ရုမ်သေကျေဝ်;တံး

ဆဆံ. တေလင်းပီဆံမးတင်းဂွင်.သါဆံစေးမီးယူ။ ဂူလှ်းဂး၊ လင်းရှံး၊ လင်းဆး၊ လင်းသူဆံ
စပ်တေလင်းဂူဆံ.ဝး၊ ကမ်,လှ်းဂွင်.သါဆံစေးမီး၊ တေဝးပီဆံမးလွမ်းတင်းပီဆံ သေလှိုင်း
သေပိုင်စလး၊ တင်းပီဆံဆာ်ဆူဂ်.ဆံယပ်။

ယုသါဆံစေးမီးကမ်,မိုဆံဂဆံစလး၊ သံင်တင်းပီဆံဂေး၊ တေပီဂ်,ပိုင်ဂဆံ၊ မိုဆံဆင်,
သါဆံစေးမီး မိတ်းထိဆံဖေ,ရုထံးကွဆံး ဆံ. တေလင်းရှိုတ်းရှိုတ်းတုမ်.တိုဝ်. ပံးဂူဆံ.ကျ,ယုင်၊
ရှိုတ်းရှိုတ်းမီး

- ❖ ပီဆံတွင်.ဆွင်,
- ❖ ရှပ်း - ပံကမ်,ဆိမ်
- ❖ တုလိုင် - ကံဆံဆိုင်.စိုင်
- ❖ ဆမ်.မုဂ်.လံ - ဂံ.လိုမ်းတုင်

**46 / ယုသါဆံခေးမီးလှိုင်ဆံ. ပီဆံဖေးတေ,လင်းရှိုတ်း၊
လင်းဆး,လင်းသူဆံခပ်ဂူလှ်းရှာ. ?**

ဂူဆံးရှပ်းဂူးဂေး.ဆံးရှပ်းဂင်ဆံ. ဗွင်သေကမ်,ဝးဂိုင်,လီဂူဆံ.ထိုင် လွင်းယုသါဆံ
စေးမီးကမ်ယူ,လမ် လွမ်းလင်းရှံး၊ လင်းဆး၊ လင်းသူဆံစပ် ကပ်ယုသါဆံမးလေးဂဆံသေ
တေလင်းလံးထုမ်းလှပ်းဂွင်.သါဆံစေးမီး မိုဆံလှိုင်.ဆင်,တုးဆံ.ယူ,ယပ်;

◆ ဖေးယုဝ်းဆင်းစိပ် ကးရှာဆံကမ်ပိုဆံးခံးလး၊ ကမ်ရှပ်းသိုဝ်.ဂိမ်ယူ,
ဂူးဝဆံးဆဆံ. တေလင်းမီးယုသါဆံစေးမီးတုဂ်းယူ,ဆံးမဆံးကိတ်းကီးကမ်,ရှာင်.ယပ်။
ပေးရှပ်းဂိမ်လှပ်းဂူးဝဆံးလှိုင် တေလင်းပီဆံလိပ်းလိပ်းခိုဆံး,ခိုဆံးသေ တေပီဆံတင်းပီဆံမး
ယူ,ယပ်။

◆ ယုသါဆံစေးမီးကမ်သိတ်းယုရှေ.ဂင်;မုင်းမိင်းသူဆံရှံး၊ လင်းဆးဆဆံ.
မဆံးတေလင်းတုဂ်းယူ,ဆံးလှမ်း၊ လိမ်စလးဆမ်.သေ လင်းပီဆံဖေးတေ,ဂူဆံးရှပ်းဂူးဂေး.
လံးယူ။

◆ ရှိုင်းငါဆံးကမ်ရှိုတ်းကွဂ်, ယုသါဆံစေးမီးစလးလါဆံ.ခံးမဆံးဆဆံ.ဂေး၊
မာင်တီး၊ လင်းယူ,လမ်ဂဆံတင်း တီးယူ,ဂူဆံးရှပ်းသေစလးကံယုသါဆံစေးမီးဆံ. တေလင်း
စပ်;မးယူ,လွမ်း ဆံးစကးသိုင်,ပီတ်.လွမ်.ဂူဆံးရှပ်းလံးငံးငံးယူ။

471 ယုသျှာဒ်ခေမီဒလး၊ ဘာင်ၤဂြိုတ်ၤစွဲးဂုဒ်ၤဒုင်ၤတံၤလံးၤဒိုင်ၤဂြိုတ် ?

လဝ်းၤခွဲးလဝ်းၤဆးဂေၤဆိုင်ၤ လိုဝ်းၤဆးသဂုဏ်းတိုမ်ၤတေၤ၊ ကျယုၤမွတ်ၤ 40 ယုၤတီး
 ကေၤဝိုင်းပာ်ၤ၊ထေၤ၊ လေၤတုၤဆးၤ ဂျုၤပုဂီၤ ဂြိုတ်ၤဂါဆ်ၤခွဲးဂါဆ်ၤဆး မီးမွတ်ၤ 15 ခွဲးသေ
 လီၤလုက်ၤမေးမဆ်းမွတ်ၤ၊လတ်ၤမးလိုဝ်းဆ်ၤ “လွင်းဂပ်ၤဖုဂ်ၤသွမ်ၤဆးဆ်ၤ ကမ်ၤမီးဆမ်ၤမျုတ်ၤ
 ဆမ်ၤတုၤဆးသင်ၤ၊ ဂွပ်းပိုဝ်းပီဆ်ၤ ဗျုၤလီၤလီၤတံၤသေ ထိုင်တီးဂပ်ၤပေးလံးၤ ဂျုၤခွဲးဂါဆ်ၤ
 တာ်းမိုင်းထံးပွတ်းလၢဆ်းယဝ်ၤ။ ဂပ်ၤဂါဆ်ၤကၢင်းသိတ်းယုသျှာဒ်ခေမီဒ၊ ယုၤမုးမိုင်းမိုင်းသုဆ်
 တုၤဆးယၢင် တေ၊ကပ်ၤဂုဏ်ဆ်ၤတေၤထိုင်တၢမ်းစမ်း၊ ဂပ်ၤလံးကပ်ၤယု (ဂလံၤဖုဂ်းသိတ်း) လေးဂဆ်
 တၢင်းဖေၤဂျုၤစွတ်းသေသိတ်း ဂွပ်းပိုဝ်းပေးလီၤကမ်ၤပဆ်ဆုင်းမုတ်း တၢၤတေၤခေၤဂင်းယုယု
 ခလး တုၤဆ်းဂေၤပေးယမ်းဂျုၤတၢင်းတုၤဂုးယမ်းယဝ်ၤ။” “ ဆ်းစာ်းတၢင်း 3 လိုဆ်ပုဆ်
 မးဆ်ၤ တုၤဆ်းဂပ်ၤကွတ်ၤတုၤမးလွမ်းလိုဝ်းဆိုင်ဆိုင်ဆိုင်သေ မုမ်းခိုင်းဆးသေကမ်ၤဂး
 ပးတၢင်းတၢင်းပီဆ်ကံၤခွဲးၤခိုင်းလွမ်း။ ပေးလီၤကပ်ၤယုယု ယုၤယုၤကိတ်းကွမ်ၤဆိုင်
 မိုဆ်ဂဆ်တၢင်းယုယုကံၤဆမ်ၤဝါဆ်သေ မးပဆ်ဂါဆ်ၤ ဂုဏ်းဂး ကမ်ၤမီးဖုဆ်းလီၤသင်ခိုဆ်းမး
 ဂွပ်းပိုဝ်းပေး လုၤလံးသိုဝ်းဂြိုတ်ၤဂါဆ်ၤဂျုၤထိုင်တၢၤ 3 လိုဆ်ၤ တၢင်းပီဆ်ဂေၤ ဆမ်လိုဝ်းတိုဝ်းမး
 ခလး ဂပ်ၤလဝ်းလံးတံးတတ်းဂၢင်ၤလွဲ ကွတ်ၤဂါဆ်ၤတၢင်းပီတီးသေ ပွတ်းမိုင်းခိုဆ်းဂိုဆ်း ဝိုဆ်းလိုဝ်း
 ကဆ်ၤခွဲးလံးမးဆ်ၤ ကမ်ၤပေးလွဲၤခလး လဝ်းလံးကပ်ၤလုက်ၤလၢင်းဂပ်ၤ ဂျုၤဖုဂ်ၤယုၤလွမ်းတီး
 ပီးဆိုင်ဝံး”။

ကမ်ၤသ့ၤထိုင်မိုဝ်းသေ ကွဲးတိုဝ်းယု

ပိုဆ်လး၊ ကုမ်ၤသေၤဝေၤဒိုင်ၤတံၤ

“ဂပ်ဂျ၊၅၅မေယုတီးရှင်းယုဂေး၊ မေယုဂူဂ်းမွတ်၊ဝုး ပီဆဲတင်းပီဆဲဂေးဂု၊လွမ်း
အိပ်ဆင်ယုဂ်းယုဂ်းဂူဂ်းစလးဂု၊ဆိးလီဆိးယုလးဂိဆိပွတ်၊ ဂပ်ပီတ်းမူတ်းယပ်၊ ဂပ်ဂေးဝုး
ကမ်၊ရွမ်၊ယမ်းလုတ်၊လီဆိးယုမုးသေပွတ်၊ မေယုဂေးပဆဲယု၊ယုမုးဂိဆိဖွင်းယု၊ ဂွမ်းပိုဝ်း
သုဂ်၊သက်၊လုံဆု၊စလး၊ ကင်၊လုံးဂျ၊၅၅တင်းလွံးထီမ်မေယုတီးရှင်းယုထီင်းယပ်၊ တူဂ်းတူဂ်
စိင်းဂပ်လူး တုဂေးမုတ်၊၊ စွမ်ရှပ်ဂေးရှင်း၊ ဆိုဝ်၊ဆင်ဂေးမုမ်း၊ ဖွင်းမိုဝ်းဆင်းသိုဝ်းမုမ်း
ဂေးလီပ်၊ ဂိဆိစပ်းစလးဂျ၊ကွတ်၊ဖမ်းကွမ်၊ ဖမ်းလူင်ဆွဲးရှင်းဆမ်၊ဂေး မေးဂပ်လုံးလမ်း
လုးလွမ်းဂုးဝမ်း”။

**48 / ဂွပ်းသင်ကပ်းရှ်းကပ်းဆုးကပ်းသုဆင်ခပ်လုံ့.ယုမုးမုင်းမိင်းလု၊တင်း
ဆမ်**

မုင်းမိင်းလိုဝ်းဂိဆိဖက်း၊ တူဆိးယိုဝ်းယုးစလးတင်းပီဆိဖက်းဆံ. ရှိတ်းရှ်းလပ်းရှ်း၊
ကပ်းဆု၊ ကပ်းသုဆိစပ်ဂိတ်၊စစရှေ့ဂင်းယပ်၊ဆု၊စလး ဆင်၊ရှိုပ်မုမ်းစွင်ဂေးတေကမ်၊ကင်၊
လု.သုမိးဆမ်သေတေခံလီတိုဝ်းဆမ်. ဖမ်း၊ကပ်းရှ်း၊ ကပ်းဆု၊ ကပ်းသုဆိစပ်ဂေးလုံးလီပ်း
ရှ်းမုးလွမ်းလုံးလုံ့.တိုဝ်းလွင်းရှေ့ဂင်းမုင်းမိင်းမုးလံသိပ်းပီယပ်.သေ ကင်၊လုံးလုံ့.ယုသုဆမ်
စေးမီးယပ်.။

ကပ်းဆုဂေးဆိုင်းလိုဝ်း လုင်းဆွင်းကမ်းအိဆိး ကုယု.မုတ်း 60 ပီး ယု၊တီးဝမ်း
ဆွင်မုယုင်း ကေးဝီင်းဆွင်သင်း၊ ကေးတွမ်းကုထံးထုးဆိးဆံ. မီးရှ်းဆုးရှင်းမုတ်း 40
ရှ်းသေ သွမ်းစပ်းဆိုင်းပီး 2 ရှင်းဆံယပ်.။

“မိုဝ်းဖွင်းတူဆိးစပ်းလုံးဆိုင်းလိုဆိဆမ်. ဂပ်လုံးလုံ့.ယုသုဆမ်ရှေ့ဂင်းတူဆိးယိုဝ်း
ယုးသေ ထီင်း 6 ဝုင်းမုးလုံ့.သုဆမ်စေးမီးမေ၊ထုးမိတူဂ်ဖူဝ်း (ပီဆိယုမုးမုင်းမိင်းကမ်
လုမ်းဖမ်း၊ပံးယု၊လီလုမ်းဖူ.စပ်ပဆံဝံ. ကမ်မီးဆွဲးကမ်.ဖေး 1 ပီ၊ ကပ်မုးလေးဂမ်တင်း
ယုသုဆမ်သံ၊ပိုဝ်းမေ၊ထုးဆိး (ပီဆိယုမုးမုင်းမိင်းကမ်လုမ်းဖမ်း၊ပံးယု၊လီ လုမ်းဖူ.စပ်ပဆံ
ဝံ.မီးဆွဲးကမ်.ဖေး 1 ။ ပေးမီးမုင်းမိင်းဆမ်ဂေးတေလေးဂမ် 4 - 5 ပွတ်း တု၊လုံ့.ဆွဲးစပ်း
တင်းသွမ်းစပ်း 1 ရှင်း၊ ပေးလုံ့.ယုသုဆမ်ကမ်ဆံ. ဆိုင်းပွတ်းလုံ့. 2 ဝမ်း၊ ရှိုင်းဂုမ်း 3
ဂေးတု၊ဂုမ်းရှိုမ်းဆိုင်းရှိုမ်းသေ၊ တု၊တင်းရှင်းမမ်း 40 ရှ်းဆံယပ်.။ ပေးသွမ်းစပ်း 1
ရှိုင်းဆံ. ဂုးယုသုဆမ်စေးမီးမမ်းမုတ်း 20000 ဝါတ်၊သေ၊ ဆိုင်းပီးဆံ. သီင်းငိုမ်း 40000
ဝါတ်၊ယပ်.။ ကပ်းရှ်း၊ ကပ်းဆုမင်ဂေးကမ်၊လုံ့.ယုသုဆမ်စေးမီးစလးလုံးစပ်းမုတ်း 0.6
- 0.7 တာမ်၊တု၊ဆိုင်းရှ်း။ ဂုလုးဂုးဂပ်းလုံးစပ်း 1 တာမ်၊တု၊ဆိုင်းရှ်း၊ ဖွင်းမိုဝ်းလုံ့.ဆမ်.
ဂပ်းကပ်းအိဆိ၊ပိတ်းသုပမ်းပက်၊စလးမုးလင်၊ သု့၊သွမ်းတိဆိယပ်း မိုဝ်းတေစပ်းပံ့ရှု၊ဆွဲးဆုး
မင်ဂမ်းဂေးသု့၊ထုင်မိုဝ်း၊ ပေးသိတ်းယုသုဆမ်မိုဝ်းရှပ်ဖူဆမ်ဆံ. မမ်းယပ်၊ဗိုတ်၊စလးပီဆိ
ဖေးရှိုင်းဆု၊ ဂွမ်းပိုဝ်းတူဆိးစပ်းသုင်သေ ဂပ်းယုမုးလုံးငိမ်း ကပ်းရှ်း၊ ကပ်းဆုမင်တီးပီဆိ

ပပ်.ဂိမ်မိုဝ်း၊ လွင်းရှပ်.တိုဝ်းသုဆမ်စေးမီးလု၊ သုဆမ်ဖူဆမ်၊ထုတ်း

စံ့ထင်၊ တေ့စပ်တေ့လှုံ့ယုသုသုဆေးမီးကဆေးမီးနှိုင်းသုင်၊ မာင်ပွဂ်းဂေးဂပ်ကမ်၊ လှုံ့ယုသုသုဆေး
မီးဆင်၊ ဂပ်၊ ဂွပ်းပိုဝ်းမံးလှုံ့တု၊ ပံးယု၊ လီလေးလဝ်းရှံး၊ လဝ်းဆေးကဆေးကမ်၊ လှုံ့သုသုဆေးမီး
ဆေး၊ ယင်းတိုက်၊ လှုံ့ကပ်ဆမ်၊ တွဆေးမဆေးဆွင်းဆင်းဆေးယု၊ ယဝ်။

ထီင်းလွင်းဆိုင်ဂေး လုင်းပာင်ဂိုဆေး ဇီတဲးစိပ် ဗုဂ်၊ သွမ်းတူဆေးမာ်၊ မူဝ်ဝံ 800
တူဆေး တီးလေးတွဆေးကုထံးထုဆေးဆေး၊ မီးလိဆေးဂွင်း 30 ရှံး၊ သပ်းလီင်းဝုး ဝံးသေဂပ်
တတ်းဂိုင်၊ ဗုမဆေးကွဂ်၊ ဆွေးလှိုဆေးဂုဆေး၊ သေ လှုံ့ယုသုသုဆေးမီးသိတ်းလွမ်းဂမ်းလီဝ်ယဝ်။
ယုဆေး ပီဆေးမေ၊ ထုမိတူဝ်ဗုဂ် (ယုမုင်းမိုင်း) တု၊ ဂေးဂင်းယု၊ ရှိုမုင်းမိုင်းဂိဆေးမုင်းမဆေး
လေးလှုံ့ယုမာ်၊ ပီဆေးတုးသိမ် (ယုမုင်းတင်းပီဆေးမာ်၊ မံ့) တု၊ ဂေးဂင်းယု၊ ရှိုမုင်းမာ်၊ မဆေး
ဂမ်း၊ ရှိုမုင်းမဆေးပီဆေးမိုင်းဂပ်။ လံးကပ်သုသုဆေးမီးလံးမိုင်းမုင်းမုင်း၊ လေးဂဆေးဆွေးပုင်းဆေး
100 လိတ်၊ သေကပ်တင်၊ ဝံဆိုင်လုတ်၊ ကွဆေး 3 ပုင်းတု၊ သိတ်းလံးတင်း 800 တူဆေး။
မာ်းယမ်းသိတ်းဆေးသုသုဆေး 2 ဝမ်း၊ ဂွပ်းမဆေးမီးမေးနှိုင်းလေးသိတ်းမိုင်းဝမ်းဂုလှိုင်း၊
ဂွပ်းပိုဝ်းသုသုဆေးမီး မီးနှိုင်းဂွင်းဆေးလေးတူဆေးမံ့သုဝ်ဝံသေ လံးလှုံ့လံး၊ ဝိုဆေးဂုးသုသုဆေး
မိဆေး 20000 ဝါတ်၊ မုင်းစွင်ကွဂ်၊ မဆေး ပီဆေးကပ်တင်းသုတ်းဆေးလံးမုင်း 20 တုဆေးဆေးယဝ်။

49 / ဂွပ်းသင် ဂဝ်းရှိုစဂဝ်းဆေးဂဝ်းသုသုဆေးခပ်းတိုက်၊ လှုံ့သုသုဆေးမီးလှိုင်း
ဆေးယု၊

လှုံ့ပွင်လှိုင်းထံးလံးရှိုတ်းလွင်းဗုဂ်းဗုဆေး ဂေးဂင်းမုင်းမိုင်း ရှိုလဝ်းရှံးလဝ်းဆေးစပ်၊
လွင်းဗုဂ်းဗုဆေးဂမ်းဆေး လံးလှုံ့ရှိုလဝ်းရှံး လဝ်းဆေးလှုံ့သုသုဆေးမီးယွမ်းလှိုင်းမုင်းဆေးယဝ်။
ကွဆေးတင်းသုတ်းဂေး ကံ၊ ပီ၊ ကီမ်၊ (IPM) ဆေး ပီဆေးလွင်းလီပီ၊ ရှိုဆေးဗု၊ ဗုဂ်၊ သွမ်းရှိုဗုဂ်း
လီနှိုင်း၊ ဗုဂ်းကဆေးလီနှိုင်းကဆေးမုင်းမိုင်း ကမ်၊ လင်းဂိဆေးလံးတံးတံးဆေး၊ လဝ်းရှံး လဝ်းဆေးစပ်
လင်၊ လံးလှိုက်၊ လှိုင်းဗုဆေးကဆေးလီမဆေးသေ လင်၊ တေဗုဂ်၊ သွမ်းသု၊ ဗုဆေး၊ ရှိုမိဆေးလွမ်းစပ်း
ယမ်း၊ သု၊ ဆေးဂေးမိုဆေးကဆေး၊ ပေးမီးမုင်းမိုင်းဂိဆေးဗုဂ်းကဆေးလီယု၊ ဆေး၊ မဆေးလင်းကွဂ်၊ မိုဆေး
မုင်းပံးဝံး မိုဆေးဗုဂ်းကဆေးကမ်၊ လံးစပ်၊ မုင်းမိုင်းဂိဆေး။ ယု၊ ဆွေးလွမ်းဗုဂ်းဆေး၊ မုင်းမိုင်းမာင်
လှိုင်းဆေး ပီဆေးဗုဂ်းတု၊ ဗုဂ်းယု၊ သေတု၊ ဂုလှိုင်းဂုမာင်လှိုင်းဆေး ပီဆေးဗုဂ်းလီကဆေးလမ်၊ လွင်း
တု၊ ဗုဂ်းဂေးမီးယု။ မီးမုင်းမိုင်းမာင်မိုင်းလှိုင်းမုင်းမိုင်း ကဆေးမုင်းမိုင်းဗုဂ်းဆေးသေ မီးဗုဂ်း
လီတု၊ လဝ်းရှံးလဝ်းဆေးစပ်ယု။ ပေးလဝ်းရှံးလဝ်းဆေး ရှိုဆေးမိုင်းကဆေးမီးဗုဂ်းလီတု၊ ဗုဂ်း
ဆေးလှိုင်း ကမ်၊ လှိုင်းသိတ်းယုမုင်းမိုင်းသင်၊ ပေးသိတ်းလှိုင်းတေလင်းမုင်းပီတ်း တင်း
သွင်မိုင်းယဝ်။

လွင်းဂေးဂင်းမုင်းမိုင်းဆေး မဆေးပီဂ်၊ ဝိုင်းကဆေးတင်းဗု၊ ဗုဂ်၊ သွမ်းဗုဂ်းကဆေးသီး
လဝ်းရှံးလဝ်းဆေးစပ် ပေးလှိုင်းမုင်းလှိုင်း လံးလှုံ့သုသုဆေးမီးမာင်မိုင်းလွမ်း။ ဂုလှိုင်းဂု စပ်တေလံး

ပိုဆေးဗု၊ ဂုမုင်းသုဗုဂ်းဝိုင်းတံး

ဖောင်သတ်ကွမ်းလူလုံး ခပ်လုံးအိုင်းအိုင်းမားမားဆေးဆေး၊ တေလုံးလှိုင်းလှိုင်းသားကမ်းကမ်း၊ ပေးမီး
ရွင်းရှင်းပိတ်ပိတ်ဖေးဖေးတေ၊ ပုံးယူ၊ လီဂူဆင်းရှင်းစလေး သိုင်၊ ဝီတ်လွမ်းမိုဆ်ဆင်၊ ယုစားမိုင်းမိုင်း။

လင်းရှင်းလင်းဆေးခပ်တင်းဆမ် တီးကမ်းအိုင်းအိုင်းလွင်းလှိုင်းတိုင်းကံ၊ ပီ၊ ကံ၊ မီး၊ မား
တင်းလမ်းအံ၊ အုတ်၊ သွမ်းစလေး သု၊ ရှာရွမ်းစလေးလမ်းအံ၊ လိပ်၊ ရှိမ်းခပ်ဂေး၊ လုံးတင်းလုံး
ထိမ်တီးဆွတ်၊ မိုင်း မိုဆ်ဆင်၊ လှိုင်ပွင့်လှိုင်၊ တိုင်းကံ၊ မာ၊ လှိုင်ပွင့်လှိုင်၊ မဆီ၊ လမ်းအံ၊ ကျေးရွာ
စလေးလမ်းအံ၊ အုတ်၊ သွမ်းလမ်းအုတ်၊ ခပ်ယပ်။

**50 / လွှဲလံ၊ ရှေးကင်းယုစားမိုင်းမိုင်းစလေး၊ လံ၊ လှိုင်းလှိုင်းပံ၊ ထိုင်ရွှင်းယု
တီးရွှင်းယု**

လွှဲလံ၊ ရှေးကင်းယုစားမိုင်းမိုင်းစလေးလံ၊ လေးယုတီးယု ပိုဆ်၊ ဝင်းကမ်းဝု၊ ဆေး
ကွမ်းတင်းသုတ်၊ ရှင်းလှိုင်၊ လုံးရှု၊ ဝံလွင်းရှုဆ်၊ ပိတ်ပိတ်ဆေးဆေး၊ မဆ်၊ ပိတ်ပိတ်၊ ယုစားမိုင်းမိုင်း
လှိုင်၊ ရှိုင်ရွှင်းပိုင်းယုစားမိုင်းမိုင်းဆ်၊ မီးလံ၊ လှိုင်းလံ၊ ပိုင်ဆု၊ စလေးရှုဆ်၊ ပိတ်ပိတ်ဆေးဆေး၊ ပိတ်ပိတ်
လှိုင်၊ ရှိုင်ကမ်းဝု၊ ဆေးဆ်၊ သပ်၊ လိပ်၊ ဝံယု၊ ပု၊ တီးဆ်၊ ယပ်။

မိုဆ်ဆင်၊ ယုလမ်း (ကေးဂေးဆုတ်အိုတ်၊ အိုတ်၊ Organophosphate) ဆ်၊ ယုဆ်၊
တုမ်းတိုင်းလုံးတီးတုတ်ခင်းရှင်း မိုဆ်ဆင်၊ လွင်းတုတ်၊ ဆိုင်ဆိုင် (ကံဆ်၊ သမ်၊ ရှုလိမ်းကံ၊ သံ
ထိုင်းရိုတ်၊ သံ) အံ၊ ပုံးဝုဆ်၊ ကျ၊ ယု၊ ရှင်းယပ်။ ယုဆ်၊ တေလင်းခပ်လုံးဆ်၊ တုတ်ရှုဆ်၊ ရှင်း
လှိုင်းတိုင်းတင်း 3 လွင်း - တင်းဆိုင်၊ ဆင် လွင်းလှိုင်းခပ်ဆ်၊ ဆိုင်ဆိုင်၊ ဆင်ကမ်းဝု၊ ဆေးဆ်၊
ဂမ်းပု၊ ဆေး တေပိတ်တီးဂေး၊ ကမ်းမီးရှု၊ ဝတ်၊ လိပ်၊ သိပ်၊ မီးတင်းပိတ်ဂေး၊ ဆိုင်၊ ဆင်လှိုင်းဆ်၊
တေလင်းလမ်းလုံးဝံ၊ ရွှင်းပိုင်းဝု၊ မဆ်၊ တေလုတ်၊ ကံ၊ ယုမဆ်၊ ခပ်၊ ရှု၊ လုံးလိပ်၊ လိပ်၊ ထိုင်
လွင်းဆိုင်၊ ခပ်ရှမ်းဝံ၊ ပေးယမ်းဂင်ဝမ်းစလေးဝံ၊ ဝမ်းဆေးဆေး၊ တေကမ်းလုံးထုတ်၊ သိုင်းသေ
ရှု၊ သိတ်ယုစားမိုင်းမိုင်းတီးတုတ်ယု၊ ယုလေးလေး။ ရှုလင်းဂေး၊ စေး၊ ရှမ်းဆ်၊ ကမ်းလုံးရှု
လင်းရှု၊ လင်းဆေးခပ်ပု၊ လှိုင်းဆင်၊ ဂပ်၊ အုတ်၊ ရှုဆ်၊ ရှု၊ ခပ်ဂေး၊ ယမ်းထုတ်၊ လေးလင်းရှု၊ လင်းဆေး
လှိုင်းခပ် ရှိုတ်၊ ကမ်းဆ်၊ သုဆ်၊ အုတ်၊ အေးတီး၊ ကိုင်း၊ ပာ၊ ချင်း၊ ဂေးဝင်းဆေးဆေးသိတ်မရတ်၊
ဆေးဆ်၊ မီးရှုဆ်၊ ရှိုတ်၊ ကမ်းဆ်၊ ဂေး၊ ဆိုင်၊ လှိုင်းရှု၊ အေးဂေးထုတ်၊ ကွမ်းကမ်းဝု၊ ဆေးဆ်၊ မဆ်၊ ထုတ်၊
သိုင်းရှု၊ မဆ်၊ သေ သိတ်ယုစားမိုင်းမိုင်းယု၊ ဆ်၊ လိပ်၊ ရွှင်းဆေးစလေးအုတ်၊ တံ၊ ရှု၊ ဆေးစလေးအုတ်၊ တံ၊ ရှု၊ ခပ်
လင်၊ လုံးရှု၊ တွင်းထမ်းဂေး၊ အုတ်၊ သွမ်းဆေးဆေး၊ တွပ်၊ ခိုဆ်၊ မားယင်းပံ၊ လတ်၊ ဝု၊ ကမ်းရှု၊ ဆ်
ရွှင်းယပ်။ ရွှင်းဆ်၊ စလေးအုတ်၊ တံ၊ ရှု၊ လင်းယုဆ်၊ တင်းလုံးထိမ်ရှု၊ ထိုင် တီးရှုဆ်၊ လှိုင်း
ဂမ်းကံ၊ လှိုင်းလှိုင်းဆ်၊ ရှု၊ ရှုဆ်၊ ကျ၊ ယုစားမိုင်းမိုင်း စလေးလင်းဆေးတီး အံ၊ အုတ်၊ သွမ်းခပ်လုံး
သပ်၊ လိပ်၊ ဝမ်းဆေးလင်းရှု၊ လင်းဆေးလှိုင်းရှိုတ်၊ ကမ်းဆ်၊ သုဆ်၊ ရှိုတ်၊ လွင်းရွှင်းယုစား
မိုင်းမိုင်းဆ်၊ မီးရှု၊ ရှုတီးယပ်။

ပပ်၊ ကံ၊ မိုင်း လွှဲလံ၊ တိုင်းသားခပ်ခပ်၊ မီးစလေး၊ သားခပ်အုတ်၊ ထုတ်၊

- လက်တီးသီဆီးတင်းထူလုံးလှုံဆဆိ.သေ ဂူဆီးလှုံ.ယုစပ်တေသုတ်,လျးကံ၊ ယုစပ်းဂျု,ဆွဲးပွတ်,ဆွဲးသံးယူ.၊ ဂ်ဂ်,ဂပ်းလွင်းကိုင်းဆိ. ပေးဂူဆီးတေလှုံ. ယုစုးမိင်းသေ သိတ်းယုစုးမိင်းကိုင်းဆိ.မိုဝ်းတေသိတ်းယုစုးဆိ. နှိုး ကပ် ဗေးဗိဆိ,ပိတ်းသုလုံးလေး;စူးလင်ဗွင်း ပေးမဆီးကိုင်းစပ်းဂျု,ဆွဲးဆိုဝ်. ဆင်လေး;တင်းလွတ်,ထူလုံးလှုံစွမ်းကိုင်း တေလင်း;ပိဆိတင်းပိဆိခွင်.စပ်း ယာဝ်းတင်းခိုင် 6-12 လူဝ်းမူင်းယဝ်.။

- လွင်းတင်းဂိဆိတင်းယိမ်. လွင်းဆိ.သမ်.တေလင်းတုမ်.တိုဝ်. ဗွင်းမိုဝ်း စွမ်းဂျု,သိုဝ်.ဂိဆိစုမ်းစွင်ကဆိပေးယုစုးမူင်းမိင်းလပ်းဝံ.ဆွဲးမဆီးဆဆိ. ယဝ်.၊ ခွင်.ဆိ. တေလင်း;ပိဆိခိုဆိ;မေးဆွဲးလူဝ်းစပ်း 30 မိဆိတ်.ဂမ်းလိပ်။ ခွင်းဆိလေး;ဂူဆီးကိုင်းလျးယုစုးလှုံ.တီးဗဂ်းသေ လံးတံဂျု,မီးတင်းဆမ် ယဝ်.၊ လွင်းကိုင်းဆိ.လံးမီးသဂ်းသေ,မဆိးဝံ. ဆွဲးစေးပိုဆိဗေဝ်, “ ဂူဆီး ပိဆိဂိဆိလျးခွင်.ဆွဲးစပ်းသွံး ” စေးမုဆိးမဆိးလံးတီးမေတိုမ်;လိဂ်းခွင်.တုး မာယပထပုဒ်နာဗ ဝိသုဒ္ဓိဗေဒနာ ဂယထီပရာကဏှာ ဝိသုဒ္ဓိဗေဒနာ ဝိသုဒ္ဓိဗေဒနာ ပ.န. 2519 ပိုဒ် 28 ဟာ 219 - 224 လံးမေးတီးခွင်းယု (စိရိရာဗ) သီရိဂုတ်.ဆဆိ.ယဝ်.။

လွတ်လံးထုတ်ယုကပ်ရှင်းဂူလှုံ

- ▶ ထွတ်,သိုဝ်းစုမ်းကဆိယမ်းယုယုဆဆိ.သေ ကပ်သပ်.ပျု,လေး;တင်းဆမ်. မူတ်းသွံးသုဂ်း;သီတူဝ်စွမ်းဂမ်းလိပ်။
- ▶ ပေးတုးဂိဆိလျးယုစုးမူင်းမိင်းဆိကိုင်း လှုံ.ယု (သုဝ်,တီးယမ်,ဝံးစုးပေး ဆိတ်း 5 % (ပုဆိး) သွံ,လေးဆမ်.ကုဆိ,သေ နှိုးဆိတ်းလင်း.တွင်.ကွဂ်, ပိတ်းဂမ်းလိပ် ကမ်,ဆဆိ ကပ်မိုဝ်းစွမ်းလူဂ်းစပ်းဂျု,ဆွဲးရှင်းစေးသေ တေ, ပေးရှားကွဂ်,မေး။
- ▶ နှိုးဂိဆိယုထံ,သုဝ်,တီး,ယမ်,သုဗိတ်း Sodium Sulphate 30 ဂရမ်,သေ သွံ,လေးဆမ်. 1 ခွဂ်း (ဆမ်. 250 သီ,သီ,) တုး,နှိုးထိုပ်,ခွင်.ကွဂ်,မေး တင်းဗမ်းလူင်။
- ▶ နှိုးဂိဆိဆမ်.တုမ်းလုပ်,သတ်း (တီးကေ,သုတ်း 3-4 လေးဆမ်.ဗဂ်း) မိုဆိဆင်, (ဆူးလျး သီ, Nuchar-C) တုး,နှိုးယုကိုင်းဂိုတ်းဝံ.ဆွဲးထုင်စပ်း ဆဆိ.ကွဂ်,မေး ကမ်,ဆဆိ ဂိဆိဆမ်ဆုမ်းဆမ်ဆမ်သေ ပေးကမ်,မီးကိုင်း ဆိ.ကိုင်း ကပ်ဆမ်.စံ,စပ်းမဆိးသေဂိဆိလေးဆမ်.တုး။

51 / တေလံးၼ်းထီမ်လုမ်လၢၼ်းဂၢၢ်ဒၢ်ပီၤခၢ်တိုင်ၤ-ရှိုင်

1) ခံၤဂၢၢ်ခၢ်ပီၤခၢ်ဂၢၢ်ယုၤတီးကဆၢ်တေလၢင်းလံးလုမ်းလီ

2) လံးဂၢၢ်ပခၢ်ကဆၢ်ဆုၢ်ဂၢၢ်သၢ်ခၢ်မိး၊ ယုၤခၢ်မိးသေဂီၢ်သိမ်းသ့ၤဝံၤဆွဲၤထိုင်ကမ်၊ ဆဆဲးဆွဲၤသွင်း။

3) ပေးၤစုၢ်လုမ်သေၤဂၢၢ်တိုင်ၤမိဆဲးလုၤဆမ်ယုၤဆံၤလိုင် နွဲးဂၢၢ်လၢင်းကွၢ်ပီၤတီးတင်းဆမ်ကဆၢ်မုၢ်တီးသ့ဆွဲၤစၢၢ်ယၢမ်း 15 မိဆိတ်ဂမ်းလီၤ။

ပပ်ၤဂီၢ်မိၢ်လုၤလွင်ၤတိုင်ၤသၢ်ခၢ်မိးလၢၼ်း သၢ်ခၢ်ဃုၤခၢ်ထၢတ်၊

4) လှုပ်လဲးဂျ၊လူးမေယျာကဆဲယုတီးလမ်ဆဆဲဂမ်းလိပ်

52 / လွင်းဒေဂဒွင်ယျ

မိုင်းဂိုင်းဂါင်ပီဆဲဗေး ကဆဲလဲးဂွင်ယျ (ကေးဂျာဆူပ်၊ဗွတ်၊ဗွတ်၊သေ တါင်းပီဆဲ ဆန်းနှိုင်းမားလိုင်) နှိုးသမ်းယျာကတ်ထဂိုင်ပီဆဲး Atropene ကဆဲမီး 2 မီ၊လီ၊ဂရမ်၊ ပေး ကမ်၊ပံ၊လဲးယုတ်းယျာမားကွဆဲတါင်း နှိုးသမ်းယျာစပ်းဂျ၊ဆွဲးကီဆဲ ဆိုပ်၊သေ နှိုးမေယျာတုလ်းလွမ်း လွင်းစံးလိပ်းသိပ်၊ နှိုးဂူးဝါးယျာကတ်ထဂိုင်ပီဆဲးဆဲဆင်၊ဂပ်၊။ လိုပ်သေဆဆဲ ယင်းမီးယျာထူး - ဗီမံး 2 - PAM/ ယျာထီ၊ကီမ်၊ပီ၊ TMB - 4 ဂူလ်းဂါးမိုင်းသမ်းယျာလိုင်းဆဲ လှုပ်ပီဆဲမေယျာ လှုပ်သမ်းပဆဲ နှိုးမေယျာတုလ်းလွမ်း။

မၤၤ၊ပၤ၊မိၤ၊သ်

ယျာလိုင်းဆဲ ဆွဲးဂါတ်၊တေမီးယျာပံးဂွဆဲ၊ ယျာသေးဝိဆဲးလေးယျာထေးမိဂ်၊ (ကဆဲ၊ တုလ်းဆွဲးယျာစံးပါဆဲ) လွင်းစပ်းဂျ၊ဆွဲးတုဂ်ဂွမ်းဆဆဲ မိုဆဲဆင်၊ယျာလုမ်းကေးဂျ၊ဆူပ်၊ ဗွတ်၊ဗွတ်၊ စပ်းတါင်းဆိုပ်၊ဆင်၊ တါင်းထုလ်းလွဲးလေးလွင်းတါင်းဂိဆဲတါင်းယိမ်။

ငဝ်းလံးတါင်းပီဆဲ ▶ နှိုးမိုဆဲဆင်၊ဂွမ်းလုးဂွင်၊စွင်ယျာကေးဂါးဆူပ်၊ဗွတ်၊ဗွတ်၊ ဂူလ်းတီးလမ်၊လွင်းမဆဲးတေ့ဂူပ်စံး၊ တွင်၊စူဆဲ၊ နှိုးဂှာဂ်၊ ဂှိုပ်၊ကွဂ်၊ ၊ နှိုင်းကူဆဲ၊ ဆမ်၊လံး ကွဂ်၊ဆမ်၊ လိပ်းလွမ်းကူဂ်းလွမ်းတွင်၊လေးတွင်၊ဂျ၊လိုင်းဆဲယပ်။

လွန်းလံးယုတ်းကွင်မၤၤ၊ပၤ၊မိၤ၊သ် Carbamate

မိုဝ်းမေယျာမိၤ၊ပံ၊မးထိုင်

▶ လွင်းကဆဲလဲးသပ်းလိင်းစဆမားပဆဲဆွဲးလွင်းယုတ်းယျာဂွင်၊ ကေးဂျာဆူပ်၊ ဗွတ်၊ဗွတ်၊) ဆင်၊ဂပ်၊၊ ဂွမ်းပိုင်းဝါး ဂွင်၊ယျာဂျ၊ပၤ၊မိၤ၊သ်ဆဲ၊ ပီဆဲဗေးထိုင်တေ့၊တုဂ်ဂွမ်းနှိုး နှိုတ်းကဆဲလဲးထိုင်းသေ ဂွမ်းဝါးမဆဲးဂျ၊တိုက်၊မိုက်၊မိဆဲး (ကီဆဲးသမ်းမိုက်းလိဆဲး ကီတ်၊သ်တိုက်

ပိုဆဲဗေး; ဂုမ်းသဗျာဝပိုင်းတံး

ရိတ်.) ဂူလ်းတေကမ်,ပီဆ်ဂျ,တေ,ကုင်;ဂါဆ်လုမ်းလုးယူတ်းယုမ်းဆင်ဖေ,တွဲ;ဆံး။

- ▶ ဂွဲးလွဲ.ယု Atropene ပမ်ဂူဆ်းပီဆ် ပေးတုဂူဆ်းပီဆ်ယွဲ,ဆံ့လိုင် ပမ် Atropene Sulphate ကမ်,ဆမ် ဆမ်.ဂိုဝ် 1-4 မီ,လီ,ဂရမ်, လူလ်းသမ်းယုစပ်;ဆိုင်. ကမ်,ဆမ် ဆွဲးသီဆ်းလိုတ်;၊ ဂူဆ်းပီဆ်တေကမ်,လံး;စာတ်,လုမ်း Oxygen (Cyanosis) ဝံးသေဆမ်. ပမ် 2-4 မီ,လီ,ဂရမ်, 15-60 မိဆိတ်.ပီဆ် စာတ်းယုမ်းလံးကုင်;မုင်း သင်ကိုင်.ဝုးဂွင်.မဆ်း ပီဆ်ခိုဆ်းမုးထိုင်; မိုဆ်ဆင်, ဆမ်.လံးကွတ်,ဆမ် မုးတိတ်းတိတ်းဆံ့လိုင် သမ်း/သွင်းပမ်ယု Atropene ဆမ်လိုင်ထိုင်;။
- ▶ ပေးဝုးထုလ်းလွဲယပ်,ဆံ့လိုင် ဂွဲးရှလွင်;တိုင်.တင်းဂွဲးပေးထုလ်းလွဲငံးမုး
- ▶ ပေးလုင်,မုးဂွဲးပမ်လုမ်း Oxygen စလး;ခိုင်း;စုင်းလွဲ;ထုလ်းလွဲ
- ▶ ပေးကမ်,စွဲးရှက်;ဂမ်းလီဝ် ကမ်,ဆမ်ရှက်;ယု,တိတ်းတိတ်းဆံ့လိုင် ဂွဲးလင်. တွင်.ပီတ်း;ကမ်,ဆမ် ပမ်ဆမ်.ဂါဆ်ဖေစိတ်.။
- ▶ ဂွဲးလွဲ.ဆမ်.မုတ်းသွဲးစလး;သပ်.ပျ,လင်.သီတီးဆိုင်.ဆင် ကမ်လုးမိဆ်းဂွင်. ယုစုးမိဆ်းစလး;ယုစုးတုဆ်းယိုဝ်;ယု; ကမ်,ဆမ်ကမ်လီသေပိုဆ်းတေ. လွဲ.ဆမ်.ယု Alcohol 95 % ပုဆ်း။
- ▶ ပမ်ဂါဆ်ဆမ်.ဂိုဝ် တီဆ်းတီး;စာတ်,ဆမ်.စလး;ပမ်ဂွမ်းရှိုင်းလွဲ;မုး;သိုဝ်း
- ▶ ယု,ပေပမ်ယု 2 ဗွဲမ်း (2- PAM)
- ▶ ယု,ပေပမ်ယုကမ်တေလင်;တုမ်.တိုင်. လွင်;ဂါဆ်ကု,ယု,ပံးဂူဆ်း.ရှမ်း မိုဆ်ဆင်,ယုဂီ,သု,ဖေး Reserpine | စလေးတီးယုးသီ,ဖုင်,သံး Chlordia Zepoxide | ဖေ,လုင်,ပု,ပီ,တုး Pheno barbital လိုင်ဆံ့.မီးဂွင်.သမ်ရှိုင်း သင်သေတေလင်;တုမ်.တိုင်.သတ်းရှိုမ်းရှမ်းရှမ်းပုး။
- ▶ လုမ်းလုးတုလ်းဂူဆ်းပီဆ် တင်း 24 လုင်;မုင်း။

- ▶ ကပ်တူဆုံး၊ မြို့မဆင်းစလေးကဆန်နှိတ်းကွက်၊ များဆဆမ်။ တမ်နှိုးယွဲးယပ်းသေ ကပ်လေးဂဆန်တင်းတပ်းသေ သွဲ၊ ဆမ်၊ လွမ်းထီင်းဂမ်း၊ ဖွင်းသေဝံ့လှုပ်း ဂ်ပ်းဆိုင်းသမ်၊ ဖိမ်းကပ်ဆမ်၊ မဆင်းဂျ၊ လှို။

ယားလီင်ယားခခမ်၊ တခမ်

ယားလီင်ဆံ့။ ဖုဂ်၊ သွမ်းတင်းပွတ်းရွင်၊ စလေးပွတ်းရွင်၊ ဝဆင်းကွက်၊ လိုင်းထံးတင်းဆမ် သေ ဖုဂ်၊ တျ၊ လှို၊ တိုင်းစလေးတျ၊ ခံ။ ကဆန်လိုဝ်မဆင်းသမ်၊ ကပ်လှို။ နှိုးမီးဖွဆင်းလီဆင်၊ ဂပ်၊ ပေးဂ်ပ်းသိမ်းဝံ့လှိုင် တေလင်းလှို။ ပီဆံယျာမုင်းမိုင်းခိမ်းလီပ်းလီယူ၊ ဂူဆင်းနှိတ်းသူဆမ်မာဂ်၊ မူင်ခပ်ဂေးကပ်ယျာလီင်ဆံ့။ ဂျ၊ လှို။ သိတ်းရှေ့ဂင်းမူင်းမိုင်းတီးသူဆမ်မာဂ်၊ မူင်မဆင်းယူ။

ယားလီင်တင်းလှိုင်ဆံ့။ လိမ်မြို့မဆင်း၊ တူဆင်းမဆင်း၊ မိတ်၊ ဖဆင်းမဆင်း၊ ကဆန်နှိတ်းကွက်၊ များဆံ့။ မီးသားဆံဆိစူပ်၊ တိဆင်းသေဖေးလံးငံး၊ ဂူလှ်းဂျ၊ မီးရွင်၊ ဖေးတေ၊ ဂူဆင်းစလေးသတ်းမီး သံလှိုကဆန်လီင်၊ ဆူမ်းယူ၊ တင်းဆမ်။ ဖွင်းယမ်းသိတ်းယျာယပ်းဂျ၊ မွဂ်း 3-4 ဝဆင်းသေ လင်၊ ဂွဲဂျ၊ ပိတ်းမာဂ်၊ မူင်များခံ။

ဗွဒမ်၊ လီဗွဒမ်၊ ကျ-

ပီဆံဖေးရွင်၊ တေ၊ ဖကျ၊ ဝတူပ်ခိင်း၊ ထုင်ခပ်းစလေးလွင်းထူလှ်းလှိုသေ ပီဆံသားချး မူင်းမိုင်း၊ ရှေ့ဂင်းမူင်းမိုင်း၊ ရှေ့ဂင်းလိုဝ်၊ မိုင်းတင်းလှိုင်ယပ်း။

လွင်းရှာင်းရှိုဆမ်၊ သေလှို၊ တိုင်း

လွင်းလှို၊ တိုင်းပုဆင်းတျ၊ မာဂ်၊ မူင်းဆံ့။ ယျးသေးယျးလီင် 1 ဂီးလှိုင်းတေ၊ ဆမ်။ 2 လိတ်၊ ကပ်ဂျ၊ တူမ်းဝံ့ရှိုင်မွဂ်း 1 လှိုင်းမူင်း ကမ်၊ ဆဆံလေးဆမ်၊ ဝံ့။ 1 ခိုဆင်းသေ ဖိမ်းကပ်ဆမ်။ သိုမဆင်း ကပ်ဆမ်၊ ထီမ်လွမ်းထီင်း 3 ပုင်းဆမ်။ ကပ်ဆမ်၊ သပ်၊ ပျ၊ သွဲ၊ လေးလွမ်း 1 ဂွဆင်း တျ၊ ဆမ်။ 4 ပုင်းသေ လင်၊ တေမီးဆမ်၊ နှိုင်းလီယပ်း။ ပေးရှာင်းနှိုဆင်းမူတ်းယပ်းလှိုင် နှိုးကပ် ဂျ၊ သိတ်းဂမ်းလီင်ဂွပ်းပိုင်းသားဆံဆိစူပ်၊ တိဆင်းဆံ့။ သားဆမ်မင်းလင်းကွက်၊ ပိတ်းဂူလှ်းစလေး ကမ်၊ ဝံ့ရှိုင်လံး။

ခေးဟှာင်း

လွင်းသိတ်းယျးလီင်ဆံ့။ ပေးရှိုးရှိုးလံးဖွဆင်းလီမဆင်းလှိုင် လှို၊ ရှုပ်သိတ်းယျးမဆင်း နိမ်၊ လီပ်းသေ နှိုးသိတ်းမိုင်းမီးလှိုမ်းမံး 30 တီ၊ ဂရီ၊ ခိုဆင်းလှိုင်သေ ပေးသိတ်းယျးမဆင်းယပ်းလှိုင် ဂိုင်၊ လီလင်း၊ ခိုင်းလှို၊ မဆင်းရှိုးမူတ်းသိုဂမ်းလီင် လင်၊ တေလွတ်းဖေးခိမ်။

ပျိုဆန်ဇး၊ ကုမ်းသကျ၊ ဝလှိုင်၊ တံး

တူခင်း၊ မိ.တမ်, မျ, (မိ.မာတ်, မိ.ဝိ)

လွင်းလှိုင်၊ ဝါးလေး၊ ရှမ်း၊ ရှမ်း (လှိုင်၊ ဝါးလေး၊ ရှမ်း၊ ရှမ်း)

- ◆ ကပ်မိတ်. ဖမ်းတမ်, မျ, ကပ်ခင်းမမ်း 1 ဂီးလှိုင်သေ တမ်ရှုံးမမ်းပိမ် ဖွင့်ယွဲးကွမ်ဂျ,။
- ◆ ကပ်ဖွင့်မမ်းဆမ်း. ဂျ, လေးဆွဲးဆမ်. မွက်; 20 လိတ်. (1 ပုင်းဆမ်.) ဂိုင် မွက်; 12-24 လှိုင်မူင်းသေ ကပ်ဖေးမာင်မေးဖိမ်းကပ်ဆမ်. မမ်း၊ သျ ကပ်ဂိုတ်းမမ်းဆမ်း. သမ်. တေလောင်းရှိုတ်းပိမ်ဖွင့်, ခိုမ်းလုံး။
- ◆ မိုင်းပုံ, ကပ်ဆမ်. မမ်းဂျ, လှိုင်. ဆမ်း. ရှုံးကပ်ဆမ်. ယျ (ဖိပ်; သမ်း, တံ,) ကမ်, ဆမ်း ဆမ်. ယျသံ, ရှုပ်သွဲ, လေးလွမ်းမွက်; 1 လေးယွဲ, တျ, ဆမ်. 20 လိတ်.။
- ◆ လှိုင်သိတ်းဆမ်. မမ်းဆွဲး 6-10 ဝမ်းတျ, ဆိုင်းပွက်; ဆွဲးစမ်းယမ်းတမ်း စမ်း။

လွင်းလှိုင်. မိ. မဒ်

- ◆ ကပ်မိတ်. လိပ်းမမ်း (မိ. လိပ်းသီစိပ်) မွက်; 2 ဂီးလှိုင်။
- ◆ တမ်မိတ်. လိပ်းမမ်း ကမ်, ဆမ်းဖော်. ရှုံးမမ်းယွဲးကွမ်သေ ဂိပ်းဝံ. ဆွဲးစမ်း ယမ်း 24 လှိုင်မူင်းသေ လင်, ကပ်ဂျ, လေးဆမ်. မွက်; 20 လိတ်.။
- ◆ မိုင်းပုံ, ကပ်ဆမ်. မမ်းဂျ, လှိုင်. ဆမ်း. ကပ်ဆမ်. ယျဖိပ်; သမ်း, တံ, ကမ်, ဆမ်း ကပ်ဆမ်. ယျသံ, ရှုပ်မွက်; 1 လေးယွဲ, သေ၊ သွဲ, လေးလှိုင်ဂျ, ဆွဲးဆမ်. 20 လိတ်.။
- ◆ လှိုင်သိတ်းဆမ်. မမ်း ဆွဲး 6-10 ဝမ်း တျ, ဆိုင်းပွက်; ဆွဲးစမ်းယမ်းတမ်း စမ်း။ တျ, တေသိတ်းမူင်းမိင်း၊ မိုမ်ဆင်, မူင်းမိင်းဂိမ်စပ်; ဂပ်,၊ တူဆမ်းစပ်; မူင်းမိင်းယျ. ဂပ်းမိတ်းစပ်;၊ ဖော်းယိုင်းဆင်းစိပ်လှိုင်ဆံ. တင်းလှိုင်။
- ◆ ကပ်မိတ်. စဂ, မမ်းမေးစုတ်, ဆိုင်း. မမ်းကွက်, ပိတ်;။
- ◆ ပေးယပ်. ကပ်တက်, လိတ်, တက်, လှိုင်ဝံ. မွက်; 2-3 ဝမ်း၊ ပေးတက်, ပံ. ဂိုင်ဆမ်းဆျ, ဂေး၊ ဆမ်. ရှိုင်းဂွင်. သမ်းဆွဲးမမ်းတေလောင်းရှုံးဂျ,။

ပပ်. ဂိမ်မိုင်း လွင်းလှိုင်. တိုင်းသားခင်းမီးလေး၊ သားခင်းယူခင်း, ထာတ်;

- ◊ ကပ်မိတ်.မဆင်းစွဲ,သို့, ဆွဲထူင်ပလာတ်;သတိတ်.သေ ကမ်,ဆဆ်ဂေးကပ်
လေး;လူင်းဆွဲဆမ်. လိုက်;ကပ်မာဂ်,ကဆ်ကိုင်းဖူးခိုဆ်;မးဆဆ်.စွဲ,တက်,
လိတ်,ထိုင်။

လွတ်လံးစဉ်.တိုင်းဂိုင်,လေးမွဲစတမ်,မးလေးမွဲစခးရှုမ် (ရှုမ်)

- ◊ တိုင်းဂိုင်,လေးမွဲစတမ်,မး,တင်းယာဝ်း 5 သိဆ်,တီ,မိတ်။
- ◊ တိုင်းတူဆ်;လေးမွဲစခးရှုမ်
- ◊ ကပ်တမ်,မး,လေးမွဲစခးရှုမ်မးလေးမွဲစခးဂဆ်သေတူမ်;တင်းရှိုင်ခိုင်း;လူင်း
မူင်း။
- ◊ 1 လူင်းမူင်းသေတေကွက်,ဆမ်.သီစိပ်စိပ်မး။
- ◊ ကပ်ဆမ်. ကဆ်လံးမးဆဆ်. 1 ပုဆ်; သေသို့,လေးဆမ်.လွမ်းထိုင်; 1
ပုဆ်;၊ ကပ်ဖွင်သက်.စိုင်းသို့,လွမ်းကိတ်;ကွဆ်,ဆိုင်;သေ လှ်.သိတ်;တူဆ်;
ဖေးယိုဝ်းဆင်းစိပ်စားယမ်းဂိုင်ဆွဲလေး;တမ်းစမ်;။

ဖွဆ်လီမဆ်ဆ်. ငှေးလိုပ်;မူင်းမိင်း၊ ငှေးဂင်းလွင်းတူပ်မူင်းမိင်းယှ်,ခိုဆ်;ဖွဆ်;လေးမီး
ဖွဆ်လီတု,လှ်.သိတ်;မူင်းမိင်းဆွဲ;သူဆ်မာဂ်,လွက်;၊ မူင်းမိင်းဂိဆ်မွဲစဖေးလေး;မူင်းမိင်း
တင်,လိုင်း။

ခးရှုမ် (ရှုမ်)

- ဖှင်ရှင်;မဆ်း - ဂေးမဆ်းလေးမွဲစမဆ်းယှ်,ဂှင်;သေခးရှုမ်တီးရှိုဆ်း။
- လွင်းဆမ်.တွဆ်း - ဆမ်.မဆ်းလှ်.တးငှေးဂင်းယုင်းစိုပ်;၊ ယှငှေးဂင်းမူင်းမိင်းလေး;
ဆမ်.မဆ်းရှုမ်ရှိုင်းဆေးလေး;လင်းငှေးလိုပ်;မူင်းမိင်းပိတ်;။
- လွက်လံးလှ်. - လှ်.တူဆ်;မဆ်းလေးမွဲစမဆ်း။

လွင်းစဉ်.တိုင်းလေးရှင်ရှိုဆ်း

- ❖ ကပ်တူဆ်;ခးရှုမ် ရှုမ်တင်းငင်းလေးမွဲစခးဂဆ်,မဆ်း ဖေး.သွဲ;မဆ်းယှ်;သေ
မွက်; 400 ဂရမ်,။
- ❖ ကပ်သို့,စပ်;ဆွဲဆမ်. 8 လိတ်.သေလေး;ဝံ.ရှိုင်မွက်; 24 လူင်းမူင်း။
- ❖ ကပ်ဖေးမာဂ်သေဖေးထွင်ကပ်ဆမ်.သို့မဆ်း

ပိုဆ်လေး; ရှုမ်လေး,ဝရိုင်,တံး

- ❖ မိုက်ပုံ, ကပ်ဂျာ, သိတ်းမုင်းမိင်းဆဆ်. ကပ်ယုသုသိတ်းမုင်း မိုဆ်ဆင်, ဇိပ်; သဆ်, တံ, ကမ်, ဆဆ်ဆမ်. ယုသု, ရှုပ်မွတ်; 1 ကေ့, ယု, သေသု, လေးဂျာ, ဆွဲဆမ်. လွမ်း။
- ❖ ကွဲ. သိတ်း 7 ဝဆ်းဆိုင်; ပွတ်; ဖွဆ်းလီမဆ်းဆ်. တျ, ငှေ. ဂင်းမုင်းမိင်းကဆ် မျးယု. ဂပ်းမုင်းဇလး; မုင်းမိင်းတိုင်, ကိုဝ်း။

ဇက်ဂုင်းဒိတ်

မိုက်; ဖွင်းဇဂုက်, သွမ်းဇဂုင်းစိတ်လွမ်းခိုမ်းခွမ်းသူဆ် တျ, ငှေ. ဂင်းမုင်းမိင်းယု. ဂပ်း ဇဂုက် မိုဆ်ဆင်, ဆူ ပုတ်, မိင်းဂသွမ်းဇလး; တိုက်, လိုဆ်ကိုဝ်းဆ်။

တုဆ်းဝါဆ်ဆမ်.

- ❖ လွင်းနှိတ်း - တမ်ဇလးဆိုင်; နှိတ်း
- ❖ လွင်းကွဲ. - 20 ဂရမ်, တေ့, မိတ်. ဖဆ်းမဆ်း 5 ဂီးလုတ်။
- ❖ ဆမ်. ဂတ်. မဆ်း - ရှုပ်ဝါဆ်ဆမ်. ဆ်. မီးဆမ်. မဆ်းခွမ်နှိတ်းသေ ပိဆ်ဇေးဂွင်. တေ့, မုင်း မိင်းကောင်းမဝ်းလံ; ယု။

ဗုဆ်းလီမဆ်း

- ❖ ကွဲ. ငှေ. ဂင်းမုင်းမိင်းယု. ဂပ်းဆွဲးယေးစပ်; ဇလး; ယွင်, စပ်။

လွင်းကွဲ. တိုက်ဇလး; ရှာင်; ရှိဆ်း

- ❖ ကပ်ငပ်; ဝါဆ်ဆမ်. မွတ်; 30 ဂရမ်, သေ မျးတမ်နှိတ်းမဆ်းယွဲ။
- ❖ ကပ်ဆမ်. သု, လေး မွတ်; 4 လိတ်. သေ ကေးဝံ. ရှိတ်မွတ်; 24 လုတ်; မုင်း၊ ဆိုင်; ဝဆ်း ကမ်, ဆဆ်တုမ်း; ရှိတ်မွတ်; 45 မိဆိတ်။
- ❖ ကပ်ဇေးမာင်မာင်ထွင်သေဇမိမ်းကပ်ဆမ်. မဆ်း။
- ❖ မိုက်ပုံ, ကပ်ဂျာ, ကွဲ. ဆ်. ကပ်ဆမ်. ယုသုသိတ်းဇိပ်; သဆ်, တံ, ကမ်, ဆဆ်ဂေး; ဆမ်. ယုသု, ရှုပ်သု, လေးမွတ်; 1 ယွတ်။
- ❖ ကွဲ. သိတ်းသွင်ပွတ်; (ပေးဝေးမီးပဆ်ရှာမိုက်; လိတ်းစားမုင်းမိင်းယု. ဂပ်းဇဂုက်ဆဆ်. သိတ်းဆိုင်; ဝဆ်းဆိုင်; ပွတ်; တျ, ကွဲ. သိတ်းမုင်း မိင်း၊ မိင်းမုဆ်း၊ မိင်းလှိုင်၊ မိင်းဂိဆ်ဇဂုက်၊ မိင်းယု. ဂပ်းဇဂုက်၊ မုင်းမိင်းဂိဆ်စပ်; မိင်းဂိဆ်ထုတ်, မိင်းဂိဆ်စပ်; ပိုက်။

ပပ်. ဂိမ်မိုက်; လွင်းကွဲ. တိုက်သုဆ်ဆေးမီးဇလး; သုဆ်ဗုဆ်း, ထာတ်;

မိခင် .သလင်္စာ

ကပ်မိခင် .သလင်္စာဆမ်း .ဆန်းမွှားခိုင်းဂီးလှိုင်းတမ်နှိုးမဆေးယွဲးကွဆ်းသေ လေးဝံ့ဆွဲး
ဆမ် . 2 လိတ် . တျ . 1 ခိုဆ်းသေ ဖိမ်းကပ်ဆမ် .မဆ်းခိုဆ်း မွှား 200 သီ . သီ . သေ။ ကပ်
ဆမ် .လိပ်းသွဲးကွမ်းထီင်း 2 လိတ် .။ ကွဲ . သိတ်းကွမ်းလွဆ်းဖော်း၊ ငှေ . ဂင်းမိင်းကဆ်းဂိဆ်းဖော်းစလး
မူင်းမိင်းရှေ့မွဲးဖော်းကိုင်းဆံ့။

- ◆ ဖှင် . ငှင်းမဆ်း - ဝင်းမဆ်းယူဆွဲးလိဆ် ကမ် . ဂျိုင်းဆမ် . ဝင်သေ ပီဆ်မံ .
လုမ်းလုက်း။
- ◆ ဆမ် . ဂတ် . မဆ်း - ပီဆ်သါဆ်းခူးမူင်းမိင်းစလးရှေ့လှိုင်းမူင်းမိင်း။
- ◆ လွင်းကွဲ . တိုင်း - ကပ်ရှင်ဝင်းမဆ်းတက် . လိတ် . နှိုးနှိုင်းသေတမ်နှိုးယွဲး တျ .
သိတ်းမူင်းမိင်းရှေ့မွဲးဖော်း၊ ဂပ် . မိုင်းဂူးကိုင်းဂူးပိုင်စလးမွတ်း။

လွင်းကွဲ . ခမ် . ရှိုင်းသါခမ် မိခင် . သလင်္စာလေးမွဲးအင်္ဂါးလတ်း

လွင်းကွဲ . တိုင်း

- ◆ ကွဲ . မွဲးဆင်းလတ်း 1 ဂီးလှိုင်း၊ ဖှင်မိခင် . သလင်္စာ 2 လေးယွဲး။
- ◆ ကပ်မွဲးဆင်းလတ်းတူမ်းရှိုင်းမွှား 15 - 20 မိဆိတ် . သေ ဖိမ်း
ကပ်ဆမ် . မဆ်းဝံ့။
- ◆ ကပ်ဖှင်မိခင် . သလင်္စာလေးဆွဲးဆမ် . 1 လိတ် . သေ ဖိမ်းကပ်
ဆမ် . မဆ်းဝံ့။

ကပ်ခမ် . မွဲးလင်္စာလတ်းလေးခမ် .

① မိခင် . သလင်္စာမုးသွဲးလေးဂဆ်းသေ ပီဆ်ဆမ် . ယုသမုဆ်းဖွဲး (မာဏုပာဏ) မုး။

လွင်းကွဲ . တိုင်း

② ဆမ် . ယုသမုဆ်းဖွဲးကဆ်းဖိမ်းလံးမုးဆမ် . ကပ်ဆမ် . 20 လိတ် . သွဲးလေး
သေသိတ်းရှေ့ဂင်းမူင်းမိင်းဖော်းယိုင်းဆင်းစိတ် . ရှေ့လှိုင်းမူင်းမိင်းလံးလံးကိုင်းလံးပိုင် .
မိုဆ်ဆင် . မူင်းမိင်းဂိဆ်းဖော်း၊ မွတ်းစပ်းပိုင် .၊ မိင်းဂိဆ်ထုင် . စိတ် . မူင်းမိင်းရှေ့မွဲး
ဖော်းကိုင်းဆံ့ . ယပ် .။

ဖိုဆ်းလေး ; ကုမ် . သဗျာဝဂိုင်းတံး

မာဂ်, နီတိတ် .

- ❖ ဖွဲ့ဆင်းလီ - ပီဆဲဂွင်. သာဆဲးစားမူင်းမိင်း၊ ဧှေးလိုပ်းမူင်းမိင်းရှေ့၊ ဂင်းလွင်းဂိဆဲးအေဂ်း၊ ဂုမ်းထိင်းမူတ်၊ ဂာပ်, မိုဝ်း၊ မူင်းမိင်းဆွဲးရှင်း၊ ဂိပ်းသိမ်းစုဝ်းစွင်။

လွင်း, ဂျီ. တိုဝ်း

- ❖ ဆွဲးမိုင်းစီဆဲး, ယုးဆဲး. ကပ်မာဂ်, နီတိတ်. လိပ်းမုးတမ်ရှူးယွဲးသေလေးဝံ. ဆွဲးဆမ်. မွက်; **1** စိုဆဲး၊ ဖိမ်းကပ်ဆမ်. မဆဲးသေဂျု, သိတ်းတူဆဲး; ဖေဂ်း။
- ❖ ဆွဲးမိုင်းဖေလိပ်းပိဆဲးသမ်. ကပ်မာဂ်, နီတိတ်. မုးတမ်မွက်; **100** ဂရမ်, သေသျှံ, လေးဆမ်. **1** လိတ်.၊ ကပ်ဖေးမာင်ဖိမ်းကပ်ဆမ်.၊ လှံ. ဆမ်. မာဂ်, နီတိတ်. **1** ပုဆဲး; ငလးသျှံ, ဆမ်. **5** ပုဆဲး; သေသိတ်း။

မာဂ်, နီတိတ် . / မာဂ်, နီတိတ် . ပွမ်း

လွင်း, ဂျီ. တိုဝ်း. ငလး, ဂျိုင်, ဂျိုင်

- ❖ တမ်မာဂ်, နီတိတ်. ကမ်, ဆဆမ် မာဂ်, နီတိတ်. ပွမ်း; **100** ဂရမ်,။
- ❖ ကပ်ဖေဂ်း. ကမ်, ဆဆမ် မာဂ်, နီတိတ်. ပွမ်း; ကမ်တမ်ဝံ. မုးလေးဆမ်. **1** လိတ်. သေလေးဝံ. **24** လှံ; မူင်း/ ဆိုင်း; ဝဆဲး။
- ❖ ကပ်ဖေးမာင်မာင်သေဖိမ်းကပ်ဆမ်. မဆဲး။
- ❖ ဆမ်. သျှံ, ထိင်းမွက်; **1** လိတ်.။
- ❖ မိုဝ်းပံ, ကပ်ဂျု, လှံ. ဆဆမ်. ကပ်ဆမ်. ယုးသာဆဲးသိတ်းဖိမ်းသမ်, တံ, ကမ်, ဆဆမ်ဆမ်. ယုးသာ, ဂျိုင်ယွတ်, လှံ; **1** ယွတ်, သေကပ်ဂျု, သိတ်း **7** ဝဆဲး **1** ပွက်;။
- ❖ လွင်းမူင်းမိင်း - မူတ်.၊ ဂာပ်, မိုဝ်း၊ မိင်းပိဂ်, ဖိင်း၊ မူင်းမိင်းဖေဂ်း၊ ဂတ်, လွက်,၊ မိင်းယုးမိင်းစပ်; ငလး, လှံ. မိင်းရှေးဂျု, တာင်, လှံ; ယပ်.။

အော်မီ၊ခါဝ်၊

လွင်းလှိုင်၊လှိုင်၊လှိုင်၊လှိုင် - ကပ်အော်မီ/အော်မီ၊ခါဝ်၊ 1 ဂမ် တမ်နှိုးယွဲးသေကပ်
ဆမ်.မံးသွဲ,ဝံ.ခိုင်းလိတ်. သေတမ်းဝံ. 24 လှိုင်၊မုင်း၊ ကပ်အော်မီ၊ခါဝ်အော်မီ၊မဆမ်.မဆမ်။

- ◆ ကပ်အော်မီ/အော်မီ၊ခါဝ်၊ 1 ဂမ် တမ်နှိုးယွဲးသေ ကပ်ဆမ်.မံးသွဲ,ဝံ.ခိုင်း
လိတ်.သေတမ်းဝံ. 24 လှိုင်၊မုင်း၊ ကပ်အော်မီ၊ခါဝ်အော်မီ၊မဆမ်.မဆမ်။
- ◆ ကပ်ဆမ်.သွဲ,လွမ်းထိုင်; 1 လိတ်။
- ◆ မိုင်းပံ,ကပ်ဂျု,လှိုင်. ကပ်ဆမ်.ယုသိတ်းအိပ်;သဆမ်,တံ, ကမ်,ဆမ်ဆမ်.ယု
သံ,ရှင်မွတ်းခိုင်းလေး.ယွဲ,သွဲ,လွမ်း။
- ◆ လှိုင်.သိတ်း 2 ပွတ်း; (သိတ်းဆိုင်;ဝဆမ် 1 ပွတ်းသိုပ်,ဂဆမ် 2 ဝဆမ်ဆွဲးစား
ယမ်းဂင်လှိုင်)။

အောင်မုခ်းမဆမ်

- ◆ အော်မီ၊ခါဝ်,သေမွတ်း; 1 ဂမ် တက်,နှိုးလိတ်,နှိုင်;
- ◆ တမ်ကပ်နှိုးပိဆမ်အောင်
- ◆ အောင်ကဆမ်လံးမုခ်းဆမ်. ကပ်ဂျု,လှိုင်.တု,ရှေး.ဂင်းမုင်းမိုင်း၊ ကပ်
အော်,ဂျု,တီးအော်ကဆမ်မီးပဆမ်ရှုလေး; မိုင်းအော်ရှင်းဂုလ်,မုခ်း
တု,လှိုင်.မုင်းမိုင်း - မိုင်းပိတ်,နှိုင်၊ မိုင်းဂိဆမ်စပ်; လှိုင်.မိုင်းဂျေး
ဂု,အော်တင်းလှိုင်ယပ်။

လှိုင်၊အော်,သွမ်းအော်,လှိုင်,အော်,ခါဝ်,ခါဝ်,ခါဝ်,ခါဝ်,ခါဝ်,ခါဝ်

လှိုင်၊အော်,သွမ်းအော်,ယိုင်းဆင်းစိပ် ဂူးလှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်. တေလင်းနှိုး
မုင်းမိုင်းကဆမ်ယု.ဂပ်အော်စလေးမုင်းမိုင်းကဆမ်မီးအောင်လိဆမ်. မုခ်းလှိုင်.လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်
တိုင်းမုခ်းသေ ပိဆမ်လှိုင်,ရှေး.ဂင်းဝံ.ခွင်သအော်,ဝယပ်. ဆွဲးသအော်,ဝပိတ်.လှိုင်.ဆမ်. မီးအော်,ယိုင်း
ဆင်းစိပ်ဂူးလှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင် မုင်းမိုင်းဂျေးပိတ်,ပိုင်ဂဆမ်ယု။ အော်မီ၊ခါဝ်လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်
ကမ်,ဂျိုက်,သေ တေလင်းရှေး.ဂင်းမုင်းမိုင်းပဆမ်လံး။ လှိုင်၊အော်,သွမ်းအော်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်
လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်. ပိဆမ်လှိုင်,ရှေး.ဂင်းမုင်းမိုင်းကဆမ်တေမုခ်းယု.ဂပ်အော်ဆမ်. ယွမ်းလှိုင်,ဂျု,
မိုခ်းဆင်, မီးစေးသပ်းလိင်းဆင်,တုးဆမ်။

ပိုခ်းလှိုင်; လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်

ကိုယ်ပိုင်လုံခြုံရေးလုံခြုံစေရန်အတွက် အာဇာနည်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နှိုးဆော်ပေးရန်အတွက် အာဇာနည်အဖွဲ့အစည်းများ၊ မာင်ကိုင်းဂေး၊
တေလင်းမားကွဲပန်းတိုက်၊ လှိုင်းယဉ်၊ မားသေ ယုဂ်းပန်းလေးယု။

လွင်းနှိုးလိမ်မီးခွမ်း၊ မားအဆင်၊ မိုဆင်ဆင်၊ လေးတင်းလှိုင် ကမ်၊ အဆင်မိုးမံ။
နှိုင်းကိုင်းဆံ့၊ ဂေးပီဆင်ကမ်ပန်းနှိုင်းယု၊ ဆင်၊ ဂပ်။

◆ လိမ်ကုန်ဆင်၊ လိမ်ယမ်းဆင်၊ ဆံ့၊ မာင်ပွန်းဆင်၊ ကမ်၊ မားဂေး၊ တင်းမီးဆင်၊ ကိုမ်း
ဝံ့၊ ဖွင်းယု၊ လိမ်ကမ်မီးဆင်၊ ကိုမ်းဝံ့၊ ဆံ့၊ မူတ်၊ တေကမ်၊ လင်းမားယု၊ ကွမ်းလံး
(မူတ်၊ ဆံ့၊ ပီဆင်မိတ်ကပ် လှိုင်၊ မိတ်တင်၊ ကိုင်းမားယု၊ ဂပ်
တုန်းမံ့၊ တုန်းမာ်၊)။

- ◆ ယု၊ ပေကပ်တိုက်၊ လှိုင်းတံ၊
- ◆ ယု၊ ပေနှိုးမာ်၊ နှိုင်းယု၊ ဆံ့၊ ဆင်၊ ဆင်၊ ဖိတ် ဂွမ်းပိုင်းတီးလိမ်မန်းမီးကိုင်းမိတ်သေ
ကမ်၊ မီးလွင်းကိုမ်းယမ်းလေး၊ ဖင်းကိုင်းဆံ့၊ လှိုင်၊ လံး၊ နွက်၊ သေ ယု၊ ပေ
နှိုးမန်းဆင်။
- ◆ နှိုးဖင်း လံးကံ၊ လိတ်၊ ဂမ်းဖွင်း။
- ◆ ယု၊ ပေကပ်ဆင်၊ ထွက်၊ လှိုင်းဆွဲလိမ်ဆင်၊ ဖိတ်လင်းနှိုင်းနှိုးလိမ်ပိုင်၊ ပိတ်။

၅၄ / လွင်းတွင်းထာမ်ဂုဏ်ရီတီး

- ၁) ကိုင်း ပုးလင်း။
- ကယု ၅၁ ပီး။
- ဆူးနှိုးဆင် မီးလှိုင်းဆင်း ၄ ဂေး။
- နှိုင်းကမ်သုဆင် မီးမား ၅ ပီး။

ပုးလင်းဆံ့၊ လတ်၊ စဆလွင်းတင်းဂေးဂု၊ ပီဆင်ကိုင်းနှိုင်းမား၊ ပီဆင်ဂွမ်းကံ၊ ယု၊ ဂွင်းယု
ကမ်ယမ်းနှိုင်းကမ်မားကိုင်းဆံ့။ ဂွမ်းပိုင်းနှိုင်းသုဆင်မွက်၊ ကပ်ရှင်းဂုလှိုင်းလေး၊ ဂေးဂု၊ တင်း
ပီဆင် ခုးဂေး၊ စတု၊ လု၊ ပီဆင်ခံးမားကိတ်ကိတ်ယပ်၊ မန်းတေပီဆင်မိုဆင်ဆင်၊ ဂုမ်း၊ ကွက်၊ တုမ်၊
လိင်လိင်ကွမ်းဖိတ်ဆင်၊ ဖူတ်၊ လိင်ပီဆင်ဂုင်းပီဆင်ဂုင်း ကွမ်းနှိုင်းနှိုင်းဆူးတွင်းလေး၊ လမ်းစေး။

တင်းပီဆင်ခုးဆံ့၊ ပေးဂတ်နှိုင်းမားကိုင်းတေကွက်၊ မား၊ ပေးဝုးမံးနှိုင်းဆင်၊ ဂေး၊ တေ
ကွက်၊ ဂုမ်းမားယပ်။ ဆွဲလှိုင်းစာင်းတင်း ၂ ပီးပံ၊ လံးနှိုင်းကမ်သုဆင်မွက်၊ မားဆံ့၊ ယမ်းလံး
ဂုဆံ့၊ ပီဆင်ဂု၊ ဂေးဂု၊ တင်းပီဆင်ကိုင်းဆံ့။

ပိုဆင်လေး၊ ဂုမ်းသင်္ဃာ၊ ဝင်္ဂိုင်းတီး

ข้อมูลเชิงลึก: ข้อมูลย่อ: หัวข้อ: ส่วน; ภาค; หนึ่ง

- ❖ อารีกุล, สุธรรม 2506 แผลงศักรุสำคัญทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์
- ❖ ดีมา, ประยูร 2517 วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการเกษตรและสาธารณสุข เอกสารวิชาการที่ 14 กรมส่งเสริมการเกษตร
- ❖ กุญานุชมนุสมัย 2518 (การหาปริมาณพิษตกค้างของ ดี. ดี.ที ในปลาน้ำจืด ในเขตกรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์ ประยุกต์แห่งประเทศไทย รายงานฉบับที่ 2/ 1 - 20
- ❖ ดีมา ประยูร 2520 (วัตถุประสงค์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ข่าวสารเคมี 2(3) / 24 - 37)
- ❖ ประทัดสุนทรสาร อางอง 2520 (ปัญหามลภาวะ ในทะเลชายฝั่งของไทย วิทยาศาสตร์ 31 (4) 11 -19)
- ❖ วงษ์ศิริ สิริวัฒน์ 2519 (ดี.ดี.ที และสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ 30 (4) 9 -15)
- ❖ ครีตกุล มาลี 2519 - ยาเพื่อชีวิต ศูนย์นิสิต นักศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย 2 - 153 - 164
- ❖ รัตนมณีฉัตร สุขชัยและ ประภาพร ยุทธวิสุทธิ 2519 รายงานผู้ป่วยถูกสารพิษในก๋วยเตี๋ยว รวดหน้า สองราย สารศิริราช 28 - 219 - 224
- ❖ วันนีถูกของกุดกินยาพิษหรือปลา โดยรายงาน โครงการ IPM DANIDA
- ❖ O' Brien, R.D. 1967. Insecticides Action and Metabolism NewYork, Academic press Inc.
- ❖ WAER,G.W. - 1975 pesticides.W.H.Freeman and Company,San Francisco 191p.p
- ❖ Carson, R, 1962 Silent Spring. Fawcett Paul. Inc Greenwich Conn
- ❖ Duggan, R.E,G,Q. Lipscomb, E.L. Cox, R.E. Heatwole and R.C,King 1971 Residue in food and feed. Pesticide Monitoring Journal. 5 (2) 73 - 212
- ❖ Durham, W.F. 1965 Research in Pesticide. Academic Press. NewYork
- ❖ Ehrlich,P.R., T.P. Holdren and R.W.Holm 1972 Man the Ecosphere W.H Freeman and Company. San Francisco
- ❖ Fitzhugh, O.G.and A.A. Nelson 1947 Pharmacol. Exptl.Therap, 89:18
- ❖ Howell,D.E. 1948 Proc. Okla.Acad.Sci 142;36
- ❖ Ichenstein,E.T.W. and Kenneth R.S. 1971 Persistant and Vertical distribution of DDT, Lindane and Aldrin residues, 10 and 15 faces after a single soil application. Jour.agric. Food chem. 19 (4) 718;721
- ❖ Laws,E.R, Cutley and FI Biros 1966 A.M.A. archeries of Environmental Health 15: 766-765
- ❖ Loftas, T. 1972 The Last Resource. Richard Clay Ltd. Great Britain.
- ❖ Matsumura,F. 1975 Toxicology of Insecticides. Plenum Press New York, O' Brien.D.R. 1967 Insecticides: Action and Metabolism.Academic Press, New York.
- ❖ Orte Ga,P.W., W.I. Hayes, W.F. Durham and A.Ma Son. 1956 Public Health Mongs. No.43. U.S Public Health service. Washington D.C.Public No. 848 Pimental,D. 1971 Ecological Effects of Pesticides or Non - Target Species Executive Office of the President Office of Science & Technology
- ❖ Sobelman,M. 1970 DDT - Selected Statements from State of Washington DDT hearing and other related paper. Montrose Chemical Corporation of California 378 pp.

- ❖ Stickle, L.F 1968 Organo chlorine pesticides in the env't. United States Department of Interior. Wildlife No. 199 32 pp.
- ❖ Ajan,R:and T.Kelmeny. 1966 food and Comestice toxicology 7:215 – 217
- ❖ Walker,K.C.M.B.Goette and G.S. Batche or . 1954. J. Agr food Chem. 2: 1034
- ❖ Federal pesticides control act of 1971. Hearing before the committee on agriculture house of representative,Serial No. 92 – A. 906 pp.
- ❖ Report of the secretary's commission on pesticides and theirs relationship to environmental health. 1969. U.S. Department of Health Education and Welfare. 677 pp.
- ❖ www.pcd.go.th/www.moac.go.th/www.rayongkaset.com/index.php?

တစ်နှစ်လုံး
ပစ္စည်းများ၊
အားလုံး
အားလုံး

အားလုံး
အားလုံး

